बीमा समिति

वार्षिक प्रतिवेदन
(आ.व. २०७३/२०७४ – २०७४/२०७५)

कुपण्डोल, ललितपुर

सञ्चालक समितिका सदस्यहरु

श्री चिरञ्जीवी चापागाईं
अध्यक्ष
(२०७३।०९।२७ देखि)

श्री धनराज ज्ञवाली
सदस्य
सह-सचिव
कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय
(२०७२।०८।०७ देखि)

श्री गणेश प्रसाद पाण्डेय
सदस्य
सह-सचिव, अर्थ मन्त्रालय
(२०७३।०८।०६ देखि २०७५।०२।२४ सम्म)

श्री सुगत रत्न कंसाकार
सदस्य
महाप्रबन्धक
नेपाल वायुसेवा निगम
(२०७२।०२।२५ देखि)

श्री कपिल देव ओली
सदस्य
बीमा विज्ञ
(२०७२।१२।१० देखि)

बीमा समिति

वार्षिक प्रतिवेदन

(आ.व. २०७३/२०७४ – २०७४/२०७५)

कुपण्डोल, ललितपुर

प्रकाशक :	बीमा समिति कुपण्डोल, ललितपुर
संस्करण :	२०७६
सम्पर्क नं. :	०१-५५२१०७९, ५५३८७४३
टोल फ्रि नं. :	१६६-०१-५६७८९
फ्याक्स :	०१-५५२०११९
इमेल :	info@nib.gov.np

अध्यक्षको मन्तव्य

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ४२ को व्यवस्था बमोजिम दुई आर्थिक वर्षहरू २०७३/०७४ र २०७४/०७५ को बीमा समितिको वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्न पाएकोमा खुशी व्यक्त गर्दछु । यस वार्षिक प्रतिवेदनमा बीमकहरूको वित्तीय विवरणहरू सहित समितिले विगत दुई आर्थिक वर्षमा सम्पादन गरेका कार्यहरूको समिक्षा गरिएको छ ।

समितिले बीमाको पहुँच सर्वसाधारण सम्म पुऱ्याउने उद्देश्य अनुरूप विभिन्न स्थानीय तहहरूमा स्थानीय निकायहरूसँग बीमा सम्बन्धी अन्तर्क्रिया कार्यक्रम गर्दै बीमा प्रति जागरूक तथा सजग गराउन जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ । बीमा नियमनकारी निकायहरूको अन्तर्राष्ट्रिय संगठन (IAIS) द्वारा प्रतिपादित आधारभूत सिद्धान्त अनुरूप समितिबाट नियमनकारी भूमिका अवलम्बन गरिँदै आएको छ । बीमा क्षेत्रको विस्तारको क्रममा समितिद्वारा ९ वटा नयाँ जीवन बीमा कम्पनी र ३ वटा नयाँ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूलाई दर्ताको अनुमति प्रदान गरी हाल बीमा बजारमा ३८ बीमकहरू र १ नेपाल पुनर्बीमा कम्पनी गरी जम्मा ३९ वटा बीमा कम्पनीहरू सक्रिय रहेका छन् ।

समितिबाट गत आर्थिक वर्षमा गरिएको संस्थागत तथा संरचनागत सुधारका कारण बीमा क्षेत्रको विकासमा उल्लेख्य प्रगति हुन पुगेको देखिन्छ । हाल बीमा क्षेत्रको दायरा वृद्धि भई करीव ११ प्रतिशत जनसंख्यालाई बीमा क्षेत्रले समेट्न सकेको छ । त्यसैगरी गत आर्थिक वर्ष २०७४।०७५ मा जीवन बीमा तर्फ ३१ प्रतिशत र निर्जीवन बीमा तर्फ १८ प्रतिशतले वृद्धि भई कूल ग्रार्हस्थ्य उत्पादनमा बीमाको योगदान २.३ प्रतिशत पुगेको छ । मुलुकमा छरिएर रहेका श्रोतहरुलाई बीमाशुल्कको माध्यमबाट संकलन गरी संगठित क्षेत्रमा प्रवाह गर्ने कार्यमा बीमा व्यवसायले उल्लेख्य सहयोग गरी सरकारले अवलम्बन गरेको समृद्ध नेपाल र सुखी नेपालीको नारालाई साकार पार्न आगामी दिनहरूमा अझ बढी सहयोग पुग्ने अपेक्षा गरिएको छ ।

बीमा कम्पनीको संख्यात्मक वृद्धिसँग सँगै बीमा नियमनको चुनौति पनि बढ्न जाने देखिन्छ । बीमितको हक हित संरक्षण तथा बीमा बजारमा देखिन सक्ने नकारात्मक प्रभावलाई नियन्त्रण गर्न समितिले स्थलगत तथा गैह्रस्थलगत निरीक्षण कार्यलाई प्रभावकारी बनाई अगाडि बढेको छ । समितिबाट लघु बीमा तथा कृषि बीमालाई प्राथमिकताका साथ राख्दै विभिन्न बीमालेखहरू जारी गरिएका छन् । साथै बीमा क्षेत्रको सुदृढीकरणका लागि समितिबाट विभिन्न निर्देशिकाहरू परिमार्जन, संशोधन तथा निर्देशनहरू जारी गरिएको छ । बीमा क्षेत्रमा देखिएको दक्ष जनशक्तिको अभावलाई न्यून गर्ने प्रयास स्वरूप समितिबाट बीमा प्रर्बद्धन समिति गठन गरी उक्त समिति मार्फत बीमा समिति, बीमा कम्पनीहरू र पुनर्बीमा कम्पनीहरूबाट निश्चित रकम जम्मा गरी बीमा प्रर्बद्धन कोष खडा गरी सोही कोष मार्फत बीमा तालिम केन्द्र (Insurance Institute Nepal-IIN) स्थापना गरिएको छ । हाल उक्त प्रतिष्ठानले बीमासँग सम्बन्धित बिभिन्न बिषयमा तालिम सञ्चालन गर्दै आईरहेको छ । बीमा क्षेत्रमा भएका चुनौतिलाई अवसरमा रूपान्तरण गरी आगामी दिनहरूमा बीमाको सेवालाई विस्तार गर्दै सर्वसाधारणमा बीमाको आकर्षण बढाउन समिति सधैँ प्रतिवद्ध रहने छ ।

अन्तमा वार्षिक प्रतिवेदन लेखन तथा सम्पादन कार्यका महत्वपूर्ण योगदान पुऱ्याउने समितिका उप निर्देशक श्री सुशील देव सुवेदी तथा सहायक निर्देशक द्वय श्री राजेन्द्र महर्जन र प्रीति देव प्रति आभार व्यक्त गर्दछु । विशेष कारणवस आ. व. २०७३।०७४ को वार्षिक प्रतिवेदन समयमै प्रकाशन गर्न नसकेकोमा क्षमा प्रार्थी छौं । अगामी दिनमा वार्षिक प्रतिवेदन समयमै प्रकाशन गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

बीमा क्षेत्रको समग्र विकासमा सदैव सहयोग पुऱ्याउनु हुने श्री नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय, श्री कृषि विकास मन्त्रालय, श्री नेपाल राष्ट्र बैंक, श्री नेपाल धितोपत्र बोर्ड, समितिका सञ्चालक सदस्यहरू, श्री विश्व बैंक, श्री एशियाली विकास बैंक, श्री नेपाल बीमक संघ, श्री नेपाल बीमा सर्भेयर संघ, श्री पेशागत बीमा अभिकर्ता संघ, बीमित पक्षहरू लगायत समितिका सम्पूर्ण कर्मचारीहरू प्रति आभार व्यक्त गर्दै आगामी दिनहरूमा सरोकारवाला सबैको सहयोगको अपेक्षा गर्न चाहन्छु ।

श्री चिरञ्जीवी चापागाईं
अध्यक्ष

कार्यकारी सारांश

बीमा व्यवसायलाई व्यवस्थित गर्न नेपाल सरकारबाट वि. स. २०२५ सालमा बीमा क्षेत्रको नियामक निकायका रुपमा बीमा समितिको स्थापना भएको हो । समितिले मिति २०२६ साल जेष्ठ १ गतेको प्रथम बैठकबाट आफ्नो कार्य आरम्भ गरेको थियो । बीमा ऐन, २०४९ ले नेपालको बीमा व्यवसायलाई व्यवस्थित, नियमित, विकसित तथा नियन्त्रित गर्ने उद्देश्यका साथ अविछिन्न उत्तराधिकारवाला स्वायत्त संस्थाको रुपमा समितिलाई अधिकार सम्पन्न तुल्याएको हो । यसै बर्ष वि. स. २०७५ साल जेष्ठ १ गते बीमा समितिले आफ्नो स्थापना कालको ५० औं स्वर्णिम वार्षिक उत्वस मनाएको छ । नेपालमा बीमा बजार क्रमिक रुपले वृद्धि तथा विस्तार हुँदै गएको साथै बीमाको पहुँच पनि बढ्दै गईरहेको सन्दर्भमा बीमा बजारलाई अझ परिष्कृत गर्न तथा आम जनसमुदाय सम्म पुऱ्याउन बीमा समितिले आ.व. २०७४/७५ मा थप १२ वटा बीमा कम्पनीलाई सञ्चालन अनुमति दिएको छ । जसमध्ये ९ वटा जीवन तथा ३ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरु रहेका छन् । आ.व. २०७४/७५ सम्म नेपालमा ३९ वटा कम्पनी छन् । जसमध्ये १८ वटा जीवन बीमा, २० वटा निर्जीवन र एउटा पुनर्बीमा कम्पनी रहेको छ ।

वित्तीय प्रणालीको एक अभिन्न अङ्गको रुपमा रहेको बीमा बजारले नेपालको अर्थतन्त्रमा उल्लेखनीय योगदान पुऱ्याउँदै आएको छ । वि.सं. २००४ सालमा सुरूवात भएको नेपाली बीमा उद्योग चालू आ.व. सम्ममा आइपुग्दा निकै ठूलो भइसकेको छ । नेपालमा बीमा कम्पनीहरूले प्रदान गर्दै आएको रोजगारीको संख्या निरन्तर बढ्दै गइरहेको छ । बीमा व्यवसाय अन्तर्गत मुख्यतया मूल्य अभिवृद्धि कर, संस्थागत कर र आयकरको रूपमा राज्यलाई कर भुक्तानी हुने गर्दछ । कूल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्य) मा बीमाशुल्कको अनुपात क्रमिक रुपमा बढ्दै गईरहेको देखिन्छ । बीमा बजारमा कार्यरत बीमा अभिकर्ताहरु तथा सर्भेयरहरुको संख्यामा उतार चढाव सहित वृद्धि भइरहेको छ ।

हाल जीवन बीमा कम्पनीहरुको चुक्ता पूँजी कम्तिमा रु. २ अर्व हुनु पर्ने प्रावधान रहेको छ । नेपालका जीवन बीमा कम्पनीहरूको खुद नाफामा पछिल्ला वर्षहरूमा उतार चढाव हुँदै समग्रमा उल्लेख्य मात्रामा वृद्धि हुँदै गइरहेको छ । जीवन बीमा कम्पनीहरूको वार्षिक पुनर्बीमाशुल्क, जारी बीमालेख संख्या र लगानी पछिल्लो पाँच वर्षको तथ्याङ्कको आधारमा हेर्ने हो भने लगातार बढ्दै गइरहेको देखिन्छ। आ.व. २०७४/७५ मा जीवन बीमा कम्पनीहरूले जम्मा १०७ बीमालेखहरू बीमा समिति सँग स्वीकृत गराएका छन ।आ.व. २०७४/७५ को अन्त्य सम्ममा जीवन बीमा कम्पनीका १,२५३ शाखा कार्यालयहरू सञ्चालनमा रहेको छ भने अधिकांश बीमकको थप शाखा स्वीकृत हुने क्रममा समेत रहेको हुँदा यो संख्या निकट भविष्यमा अझै बढ्ने देखिन्छ । नेपालको हालको परिदृश्यलाई आधार मान्ने हो भने यो क्षेत्र क्रमिक रूपमा विस्तार हुदै गइरहेको देखिन्छ । जीवन बीमा तर्फ आ.व. २०७१/७२ देखि आ.व. २०७३/७४ सम्म दाबी भुक्तानीको वृद्धिदर बढ्दो दरमा रहेको भएता पनि आ.व. २०७३/७४ को तुलनामा आ.व. २०७४/७५ मा वृद्धिदर घटेको देखिन्छ । । जीवन बीमा कम्पनीहरुको संख्यामा भएको वृद्धि सँगै समितिबाट हुने निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण क्रमिक रुपमा बढ्दै जाने क्रममा रहेको छ । आ.व. २०७३/०७४ मा कूल ४ वटा जीवन बीमा कम्पनीहरुको मात्र निरीक्षण भएकोमा आ.व. २०७४/०७५ मा ११ वटा जीवन बीमा कम्पनीको निरीक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ । समितिले बीमा ऐन, २०४९ मा भएको व्यवस्था वमोजिम बीमा कम्पनीहरुलाई सचेत गर्ने, निर्देशन दिने, जरिवाना गर्ने तथा अन्य आवश्यक कारवाही गर्ने गरेको छ ।

निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको चुक्ता पूँजी कम्तिमा रु. १ अर्व हुनु पर्ने प्रावधान रहेको छ । निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको नाफामा र दाबी भुक्तानीमा पछिल्ला वर्षहरूमा उतार चढाव हुँदै वृद्धि भइरहेको देखिन्छ । निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको वार्षिक पुनर्बीमा शुल्क, जारी बीमालेख संख्या, बीमाशुल्क आर्जन र लगानी पछिल्लो पाँच वर्षको तथ्याङ्कको आधारमा हेर्ने हो भने लगातार बढ्दै गइरहेको देखिन्छ। आ.व. २०७४/७५ मा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूले जम्मा ४८ वटा बीमालेखहरू स्वीकृत गराएका छन् । आ.व. २०७४/७५ को अन्त्य सम्ममा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुका जम्मा ७३० शाखा कार्यालयहरू सञ्चालनमा रहेका छन । आ.व. २०७४/७५ मा ५ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको स्थलगत, आकस्मिक र भौतिक पूर्वाधार परीक्षण गरी कूल ११ वटा कम्पनीहरुको निरीक्षण सम्पन्न भएको छ ।

आ.व. २०७३/७४ र २०७४/७५ मा ६ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुलाई सचेत गराईएको छ भने ४ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुलाई निर्देशन जारी गरिएको छ । आ.व. २०७३/७४ मा राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेडले बीमा समिति समक्ष वित्तीय विवरण पेश नगरेको पाइए तापनि अन्य १६ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुले समितिबाट वित्तीय विवरणको स्वीकृति प्राप्त गरेका थिए ।

आ.व. २०७४/७५ मा आएको बाढी तथा पहिरोले नेपालीहरुको जनधनमा ठूलो क्षति गरेको थियो जस मध्ये ७५.१३ प्रतिशत भन्दा बढी बाढी वापत दाबी भुक्तानी भईसकेको छ । बाली तथा पशुपन्छी बीमा अन्तर्गत आ.व. २०७४।७५ को अवधिमा बीमकहरुबाट जम्मा रु. १३ अर्व २० करोड बराबरको बीमालेख जारी भएको थियो र ५७ करोड बराबरको बीमाशुल्कमा नेपाल सरकारबाट ७५ प्रतिशतले रु. ४२ करोडको अनुदान प्राप्त भएको छ भने रु. २८ करोड बराबरको दाबी भुक्तानी भएको छ । आ.व. २०७४/७५ सम्ममा लघु बीमा अन्तर्गत १ लाख ३३ हजार बीमालेख जारी भएको थियो भने सोबाट रु. १४ करोड ४९ लाख बीमाशुल्क संकलन भएको थियो । सोही अवधिमा ५५१ वटा बीमालेख वापत रु. ४ करोड ९३ लाख रकम बराबरको दावी भुक्तानी भएको देखिन्छ । आ.व. २०७४/७५ सम्म नेपाल लघु बीमा पुल अन्तर्गत ५,२५४ वटा बीमालेख जारी भएको र सोबाट रु. २५ लाख बीमाशुल्क संकलन भएको छ । सोही अवधिमा २४८ वटा (रु. २४ लाख बराबरको) बीमा दाबी परेकोमा कूल रु. १८ लाख रकम भुक्तानी भइसकेको अवस्था छ । आ.व. २०७४/७५ मा बीमाको दायरा १६.०४ प्रतिशत रहेको छ ।

बिषय-सूची

भाग–१

परिचय **१**

१.१ बीमा व्यवसायको बिकास १

१.२ बीमा समितिको स्थापना र बिकास १

१.३ बीमा समितिको काम, कर्तब्य र अधिकार १

१.४ बीमा समितिद्वारा जारी भएका निर्देशन तथा मार्गदर्शनहरु २

१.५ चालू त्रिवर्षीय योजनामा बीमाको समिक्षा २

१.६ आगामी पञ्चवर्षीय योजनाको लागि समितिबाट गरिएको प्रस्ताब ३

१.७ अपेक्षित उपलब्धि ३

१.८ बीमा समितिको रणनैतिक योजना ३

१.९ रणनैतिक उद्देश्य ४

१.१० आवश्यक रणनीति ४

१.११ वार्षिक कार्यक्रम ४

१.१२ बीमा समितिको गठन ५

भाग–२

विश्व अर्थतन्त्र **६**

२.१ विश्व आर्थिक वृद्धिदर ६

२.२ दक्षिण एशियाली तथा चिनियाँ आर्थिक वृद्धिदर ६

२.३ राष्ट्रिय अर्थतन्त्र र वित्तीय मध्यस्थता ७

२.४ विश्व बीमा बजार ७

२.५ विश्व जीवन बीमा बजार ८

२.६ विश्व निर्जीवन बीमा बजार ८

भाग–३

नेपालको बीमा बजार **९**

३.१ बीमकको संख्या ९

३.२ बीमा क्षेत्रले प्रदान गरेको रोजगारी ९

३.३ बीमा क्षेत्रले भुक्तानी गरेको कर १०

३.४ कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा बीमाशुल्कको अनुपात १०

३.५ बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा अभिकर्ताहरुको संख्या १०

३.६ बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा सर्भेयरहरुको संख्या ११

भाग–४

जीवन बीमा बजार **१२**

४.१ जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको चुक्ता पूँजी तथा कोष १२

४.२ जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको खुद नाफाको विवरण १२
४.३ जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमाशुल्क १३
४.४ जीवन बीमा कम्पनीको बीमालेख संख्या १३
४.५ जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी १४
४.६ समितिबाट स्वीकृत भएका जीवन बीमाका बीमालेखहरु १४
४.७ कृषि बीमालेखहरु १५
४.८ जीवन बीमा व्यवसायको शाखा विस्तार १५
४.९ जीवन बीमा कम्पनीहरुको बीमाशुल्क आर्जन १५
४.१० जीवन बीमा दाबी भुक्तानी १६
४.११ जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण १६
४.१२ जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयन १७
४.१३ जीवन बीमा कम्पनीको वित्तीय विवरण स्वीकृति १७
४.१४ वैदेशिक रोजगार (म्यादी) जीवन बीमाबाट बिगत तीन वर्षमा भएको आय, व्यय तथा दावीको स्थिति १८

भाग–५

निर्जीवन बीमा बजार २०

५.१ निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको चुक्ता पूँजी तथा कोष २०
५.२ निर्जीवन बीमा कम्पनीको नाफा २०
५.३ निर्जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमा शुल्क २१
५.४ निर्जीवन बीमा कम्पनीको बीमालेख संख्या २१
५.५ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको लगानी २२
५.६ निर्जीवन बीमा कम्पनीको स्वीकृत बीमालेखहरुको विवरण २२
५.७ निर्जीवन बीमा व्यवसायको शाखा विस्तार २३
५.८ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको बीमाशुल्क आर्जन २३
५.९ निर्जीवन बीमा तर्फ क्षेत्रगत बीमाशुल्क आम्दानी २३
५.१० निर्जीवन बीमा दाबी भुक्तानी २४
५.११ निर्जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण २४
५.१२ निर्जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयन २५
५.१३ निर्जीवन बीमा कम्पनीको वित्तीय विवरण स्वीकृति २६

भाग–६

अन्य बीमा बजार २७

६.१ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको बाढी सम्बन्धी दाबीको विवरण २७
६.२ आ.व.२०७४/७५ सम्ममा भएको बाली तथा पशुपन्छी बीमा कारोवारको विवरण २७
६.३ एकिकृत लघु बीमा तथ्याङ्क २८
६.४ नेपाल लघु बीमा पुलद्वारा जारी लघुबीमाको विस्तृत विवरण २८
६.५ बीमाको दायरा २९

अनुसूचीहरु ३०

तालिका सूची

तालिका नं १ आ.व. ०७४/०७५ मा बीमा समितिमा प्रतिनिधित्व गर्ने सदस्यहरु ५
तालिका नं २ विश्व आर्थिक वृद्धिदर प्रतिशत ६
तालिका नं ३ दक्षिण एशियाली मुलुक तथा चीनको आर्थिक वृद्धिदर ६
तालिका नं ४ विश्वको क्षेत्रगत बीमाशुल्क आम्दानी ७
तालिका नं ५ विश्वको जीवन जीवन बीमाशुल्क आम्दानी ८
तालिका नं ६ विश्वको निर्जीवन बीमाशुल्क आम्दानी ८
तालिका नं ७ बीमकहरूको संख्यात्मक स्थिति ९
तालिका नं ८ बीमकमा कार्यरत कर्मचारीको संख्या ९
तालिका नं ९ कूल ग्रार्हस्थ उत्पादनमा बीमाशुल्कको अनुपात १०
तालिका नं १० बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा अभिकर्ताहरुको संख्या १०
तालिका नं ११ बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा सर्भेयरहरुको संख्या ११
तालिका नं १२ जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमा शुल्क १३
तालिका नं १३ जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी १४
तालिका नं १४ जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण २०७३/७४ १६
तालिका नं १५ जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण २०७४/७५ १६
तालिका नं १६ निरीक्षण प्रतिवेदनको कार्यान्वयन (२०७३/७४ र २०७४/७५) १७
तालिका नं १७ जीवन बीमा ब्यबसाय गर्ने बीमकहरुको आ.व. २०७३/७४ मा स्वीकृत भएका वित्तीय विवरणहरूको अवस्था १७
तालिका नं १८ जीवन बीमा ब्यबसाय गर्ने बीमकहरुको आ.व. २०७४/७५ मा स्वीकृत भएका वित्तीय विवरणहरूको अवस्था १८
तालिका नं १९ वैदेशिक रोजगार (म्यादी) जीवन बीमाबाट विगत तीन वर्षमा भएको आय, व्यय, दावीको स्थिति १८
तालिका नं २० निर्जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमाशुल्क २१
तालिका नं २१ निर्जीवन बीमा कम्पनीको बीमालेख संख्या २१
तालिका नं २२ निर्जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी २२
तालिका नं २३ निर्जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण २०७३/७४ २४
तालिका नं २४ निर्जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण २०७४/७५ २५
तालिका नं २५ निरीक्षण प्रतिवेदनको कार्यान्वयन (२०७३/७४ र २०७४/७५) २५
तालिका नं २६ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको आ.व. २०७३/७४ मो पेश तथा स्वीकृत भएका वित्तीय विवरणहरुको अवस्था २६
तालिका नं २७ आ.व.२०७४/७५ सम्ममा भएको बाली तथा पशुपन्छी बीमा कारोवारको विवरण २७

रेखाचित्र सूची

रेखाचित्र नं १ कूल गार्हस्थ उत्पादन तथा वित्तीय मध्यस्थताको वृद्धिदर (प्रतिशत)	७
रेखाचित्र नं २ विश्व बीमा बजारमा क्षेत्रगत अंश	७
रेखाचित्र नं ३ विश्वको क्षेत्रगत बीमाशुल्क आम्दानी(ट्रिलियन अमेरिकी डलर)	७
रेखाचित्र नं ४ विश्वको क्षेत्रगत जीवन बीमाशुल्क आम्दानी	८
रेखाचित्र नं ५ विश्वको क्षेत्रगत निर्जीवन बीमाशुल्क आम्दानी	८
रेखाचित्र नं ६ बीमकहरूको संख्यात्मक स्थिति	९
रेखाचित्र नं ७ बीमकमा कार्यरत कर्मचारीको संख्या	९
रेखाचित्र नं ८ बीमा क्षेत्रबाट सरकारलाई प्राप्त कर	१०
रेखाचित्र नं ९ बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा सर्भेयरहरुको संख्या	११
रेखाचित्र नं १० बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा अभिकर्ताहरुको संख्या	११
रेखाचित्र नं ११ जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको चुक्ता पूँजी तथा कोष	१२
रेखाचित्र नं १२ जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको खुद नाफाको विवरण	१२
रेखाचित्र नं १३ खुद नाफाको वृद्धि दर (%)	१२
रेखाचित्र नं १४ जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमा शुल्क	१३
रेखाचित्र नं १५ पुनर्बीमा शुल्कको वृद्धिदर (%)	१३
रेखाचित्र नं १६ बीमालेख संख्याको विवरण वृद्धि दर	१३
रेखाचित्र नं १७ बीमालेख संख्याको विवरण	१३
रेखाचित्र नं १८ जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी	१४
रेखाचित्र नं १९ जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी वृद्धि दर	१४
रेखाचित्र नं २०आ.व. २०७४/७५ मा समितिबाट स्वीकृत भएका जीवन बीमाका बीमालेखहरु	१४
रेखाचित्र नं २१ जीवन बीमा कम्पनीहरुको शाखा सम्बन्धी विवरण	१५
रेखाचित्र नं २२ जीवन बीमा कम्पनीहरुको बीमाशुल्क आर्जनमा भएको वृद्धिदर	१५
रेखाचित्र नं २३ जीवन बीमा कम्पनीहरुको बीमाशुल्क आर्जन	१५
रेखाचित्र नं २४ जीवन बीमा दाबी भुक्तानी	१६
रेखाचित्र नं २५ वैदेशिक रोजगार (म्यादी) जीवन बीमाबाट बिगत तीन बर्षमा भएको आय, व्यय तथा दावीको वृद्धिदर	१९
रेखाचित्र नं २६ निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको चुक्ता पूँजी तथा कोष	२०
रेखाचित्र नं २७ निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको खुद नाफाको विवरण	२०
रेखाचित्र नं २८ निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको खुद नाफाको वृद्धि विवरण	२०
रेखाचित्र नं २९ निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको पुनर्बीमाशुल्क बद्धि	२१
रेखाचित्र नं ३० निर्जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमाशुल्क	२१
रेखाचित्र नं ३१ निर्जीवन बीमालेखको वृद्धि दर	२१

रेखाचित्र नं ३२ निर्जीवन बीमालेखको संख्या २१
रेखाचित्र नं ३३ निर्जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानीको वृद्धि २२
रेखाचित्र नं ३४ निर्जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी २२
रेखाचित्र नं ३५ २०७४/७५ मा निर्जीवन बीमा कम्पनीका स्वीकृत बीमालेखहरुको विवरण २२
रेखाचित्र नं ३६ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको शाखा सम्बन्धी विवरण २३
रेखाचित्र नं ३७ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको बीमाशुल्क आर्जन २३
रेखाचित्र नं ३८ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको बीमाशुल्कको प्रतिशत परिवर्तन २३
रेखाचित्र नं ३९ निर्जीवन बीमा तर्फ क्षेत्रगत बीमाशुल्क आम्दानी २३
रेखाचित्र नं ४० निर्जीवन बीमा दाबी भुक्तानी २४
रेखाचित्र नं ४१ निर्जीवन बीमकहरुको बाढीको बिवरण २७
रेखाचित्र नं ४२ आ.व.२०७४/७५ सम्ममा मा भएको बाली तथा पशुपन्छी बीमा कारोवारको बिवरण २८
रेखाचित्र नं ४३ एककृत लघु बीमा तथ्याङ्क २८
रेखाचित्र नं ४४ नेपाल लघु बीमा पुलद्वारा जारी लघुबीमाको विस्तृत विवरण २८

अनुसूचीहरु

अनुसूची १	जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको चुक्ता पूँजी तथा कोष	३०
अनुसूची २	जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुले आर्जन गरेको खुद नाफाको विवरण	३१
अनुसूची ३	जिवन बीमा कम्पनीहरूको पुनर्बीमाशुल्क	३२
अनुसूची ४	जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी	३३
अनुसूची ५	आ. व. २०७४/७५ मा जीवन बीमा कम्पनीहरुको बीमा समिति बाट स्वीकृति बीमालेखहरु	३४
अनुसूची ६	मिति २०६८ साल कार्तिक १ देखि २०७१।७२ सम्म रहेको वैदेशिक रोजगार (म्यादी) जीवन बीमालेखले उपलब्ध गराएको सुविधा	३७
अनुसूची ७	जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरु	३८
अनुसूची ८	जीवन बीमा कम्पनीहरुको शाखा सम्बन्धी विवरण	३९
अनुसूची ९	प्रमुख सुचकाङ्कहरु (जीवन)	४०
अनुसूची १०	निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको चुक्ता पूँजी तथा कोष	४१
अनुसूची ११	निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको खुद नाफाको विवरण	४२
अनुसूची १२	निर्जीवन बीमकहरुको पुनर्बीमाशुल्क	४३
अनुसूची १३	निर्जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी	४४
अनुसूची १४	२०७४/७५ मा निर्जीवन बीमा कम्पनीका स्वीकृत बीमालेखहरुको विवरण	४५
अनुसूची १५	निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरु	४६
अनुसूची १६	निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको शाखा सम्बन्धी विवरण	४७
अनुसूची १७	महाभूकम्प २०७२ को कारणले भएको क्षतिको दावी भुक्तानी विवरण (२०७५ भदौ सम्म)	४८
अनुसूची १८	प्रमुख सूचकाङ्कहरु (निर्जीवन)	४९
अनुसूची १९	निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको बाढीको विवरण	५०
अनुसूची २०	आ.व.२०७४/७५ सम्ममा मा भएको बाली तथा पशुपन्छी बीमा कारोवारको बिवरण	५१
अनुसूची २१	एकिकृत लघु बीमा तथ्याङ्क	५२
अनुसूची २२	नेपाल लघु बीमा पुलद्वारा जारी लघुबीमाको विस्तृत विवरण	५३
अनुसूची २३	मिति ३१ आषाढ २०७४ (जुलाई १५, २०१७) को वासलात	५४
अनुसूची २४	आय व्यय विवरण १ श्रावण २०७३ देखि ३१ अषाढ २०७४ (१६ जुलाई २०१६ देखि १६ जुलाई २०१७) सम्मको	५५
अनुसूची २५	२०७४ आषाढ मसान्तको नगद प्रवाह बिबरण	५६

परिचय

१.१ बीमा व्यवसायको विकास

संसारमा बीमा आदिकाल देखि नै प्रचलनमा रहेको थियो । भारत, ग्रीस, चीन, इटाली जस्ता प्राचीन सभ्यताहरुमा बीमा प्रचलनमा थियो भन्ने कुरा इतिहासमा उल्लेख छ । नेपालमा पनि बीमा लिच्छबीकाल देखि नै प्रचलनमा रहेको पाइन्छ । गुठी निर्माण त्यसैकारण भएको हो । नेपाल एकिकरण पश्चात सार्वजनिक सम्पत्तिको वा सर्वसाधारणको सम्पत्ति क्षति भएको खण्डमा त्यस्तो क्षतिको अवस्था हेरी राज्यको तर्फबाट कुमारीचोक अड्डाले क्षतिपूर्ति बहन गर्ने गर्दथ्यो । बि.सं. १९९४ सालमा नेपाल बैंक लिमिटेडको स्थापना भएपछि पनि सबै प्रकारका बीमा भारतीय बीमा कम्पनीहरु मार्फत नै गर्ने गरिन्थ्यो । बैंकिङ प्रणालीमा आयात निर्यात हुने सामान तथा धितो राखेको बस्तुको सुरक्षा गर्नका लागि बीमा गर्नु अपरिहार्य थियो र त्यस्तो बीमा भारतीय बीमा कम्पनीहरुको भर पर्नु पर्दथ्यो । त्यसैले नेपालमा नै आफ्नै बीमा कम्पनीको आवश्यकता महसुश गरी बि.स. २००४ सालमा नेपाल बैंक लिमिटेडको अग्रसरता र स्वामित्वमा पहिलो बीमा कम्पनीको रुपमा नेपाल माल चलानी तथा बीमा कम्पनीको स्थापना भयो ।

बि.सं. २०२४ सालमा नेपालको दोश्रो बीमा कम्पनी राष्ट्रिय बीमा संस्थान प्रा.लि.का रुपमा स्थापना भयो । सो कम्पनीलाई बि.सं. २०२५ सालमा राष्ट्रिय बीमा संस्थान ऐन, २०२५ जारी गरी सरकारी कम्पनीका रुपमा राष्ट्रिय बीमा संस्थानका रुपमा परिबर्तन गरियो । निर्जीवन बीमा व्यवसाय मात्र गर्दै आएको यस कम्पनीले बि.सं. २०२९ सालबाट जीवन बीमा व्यवसाय पनि प्रारम्भ गऱ्यो । बि.सं. २०४४ सालमा नेपालमा पहिलेपल्ट निजी क्षेत्रको सक्रियतामा बिदेशी लगानीमा संयुक्त लगानीको बीमा कम्पनी स्थापना भयो । जीवन तथा निर्जीबन बीमा व्यवसाय गर्ने उद्देश्यका साथ उक्त नेशनल लाइफ एण्ड जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको स्थापना भएको थियो । हाल यो कम्पनी जीवन तथा निर्जीबन बीमा व्यवसाय गर्ने अलग अलग (दुई) कम्पनीमा बिभाजन भै सकेको छ । बि.सं. २०४६ सालको राजनीतिक परिबर्तन पश्चात बनेको सरकारले उदार अर्थनीति अवलम्बन गऱ्यो । जसअनुरुप सार्वजनिक उद्यमहरु निजीकरण गर्ने क्रमसँगै निजी क्षेत्रलाई अन्य उद्योग जस्तै बीमा उद्योगमा आकर्षित गर्ने नीति सरकारले लियो । बि.सं. २०५० साल पश्चात निजी क्षेत्रको स्वामित्वमा बीमा कम्पनीहरु स्थापना हुने लहर नै चल्यो । त्यस अघि पाँच वटा रहेको बीमा कम्पनीको संख्या हाल करिव आठ गुणाले वृद्धि भई उनन्चालिस पुगिसकेको छ । नेपालमा स्थापना भएका बीमा कम्पनीहरुले अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको सबै प्रकारका बीमा व्यवसायहरु गर्ने गर्दछन् ।

१.२ बीमा समितिको स्थापना र बिकास

बीमा व्यवसाय आर्थिक व्यवसायहरु मध्ये एउटा जटिल प्राबिधिक विषय मात्र नभै जोखिम व्यवस्थापन सँग सम्बन्धित भएकोले अत्यन्तै संबेदनशील बिषय पनि हो । यस उद्योग अन्तर्गत कार्य गर्ने बीमा कम्पनी, बीमा सर्भेयर, बीमा अभिकर्ता आदिको उचित सुपरिबेक्षण तथा नियमन गरी समग्र बीमा उद्योगलाई मर्यादित र स्वच्छ बनाउनका लागि एउटा सक्षम नियमनकारी निकायको आवश्यकता परिपूर्ति गर्न बि.सं. २०२५ सालमा तत्कालीन श्री ५ को सरकार, अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत एउटा शाखाका रुपमा बीमा समितिको स्थापना भएको हो ।

करिव साढे दुई दशकसम्म समितिको स्वरुपमा कुनै परिवर्तन भएन । सरकारको उदार आर्थिक नीतिको योजना अन्तर्गत निजी क्षेत्र समेतका थुप्रै बीमा कम्पनीहरु स्थापना भएको हुनाले सशक्त बीमा नियमनकारी निकायको आवश्यकता महसुस गरी बीमा ऐन, २०४९ जारी गरी सोही ऐन अन्तर्गत बि. सं २०४९ साल देखि बीमा समितिलाई एउटा स्वायत्त नियमनकारी निकायका रुपमा स्थापना गरियो । समितिले बीमा उद्योगलाई ब्यवस्थित तथा नियमित बनाउनका लागि बीमा ऐन, २०४९ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को परिधिभित्र रही बिभिन्न निर्देशन तथा परिपत्रहरु जारी गर्दै आएको छ । बीमा ऐन, २०४९ तथा बीमा नियमावली, २०४९ विगतमा तीन पटक संशोधन भैसकेको छ ।

१.३ बीमा समितिको काम, कर्तब्य र अधिकार

बीमा ऐन, २०४९ को परिच्छेद ३ (समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार) को दफा ८ अन्तर्गत समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ :

(क) बीमा व्यवसायलाई व्यवस्थित, नियमित, विकसित तथा नियन्त्रित गर्नको लागि नीति निर्धारण गर्न नेपाल सरकारलाई आवश्यक सुझाव दिने,

(ख) बीमाबाट प्राप्त हुन आएको रकम लगानी गर्नको लागि नीति निर्धारण गरी प्राथमिकता क्षेत्र तोक्ने,

(ग) बीमक, बीमा अभिकर्ता, सर्भेयर वा दलालको दर्ता र नवीकरण गर्ने तथा दर्ता खारेज गर्ने, गराउने,

(घ) बीमक तथा बीमित बीचको वादविवादमा मध्यस्थता गर्ने,

(ङ) बीमा दायित्व निर्धारणका सम्बन्धमा बीमक विरुद्ध बीमितले दिएको उजूरी उपर निर्णय गर्ने

(च) बीमा व्यवसायका सम्बन्धमा बीमकलाई समय-समयमा आवश्यक निर्देशन दिने ।

(छ) बीमितको हकहित रक्षाको निम्ति आवश्यक आधार तर्जुमा गर्ने, र

(ज) बीमा व्यवसायसँग सम्बन्धित अन्य आवश्यक कार्य गर्ने, गराउने ।

१.४ बीमा समितिद्वरा जारी भएका निर्देशन तथा मार्गदर्शनहरु

- सम्पत्ति शुद्धीकरण तथा आतङ्कवादी क्रियाकलापमा वित्तीय लगानी निवारण सम्बन्धी निर्देशन, २०७५
- बीमकको संस्थागत सुशासन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७५
- लघुबीमा निर्देशिका, २०७१
- बीमकको कार्यकारी प्रमुखको तलब, भत्ता तथा अन्य सुविधा सम्बन्धी मार्गदर्शन, २०७४
- बीमक दर्ता तथा बीमा व्यवसाय सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३
- बाली तथा पशुपंछी बीमा निर्देशिका, २०६९
- मोटर बीमा दर सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३
- बीमकको आन्तरिक लेखा परीक्षण निर्देशिका, २०७२
- बीमकले सञ्चालन गर्ने बीमा अभिकर्ताको तालिम निर्देशिका, २०७२
- बीमा समिति तालिम सम्बन्धि कार्यविधि, २०७२
- पुनर्बीमा व्यवसाय तथा सञ्चालन सम्बन्धि निर्देशिका, २०७१
- बैंकरको क्षतिपूर्ति निर्देशिका, २०७१
- निर्जीवन बीमकको सोल्भेन्सी मार्जिन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७१
- जीवन बीमकको सोल्भेन्सी मार्जिन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७०
- बीमक गाभ्ने तथा गाभिने सम्बन्धी निर्देशिका, २०७०
- बीमकको लेखापरीक्षक छनौटको आधार सम्बन्धी निर्देशन, २०६६
- बीमकको एअरमार्क सम्बन्धी निर्देशन, २०६६
- निर्जीवन बीमकको वित्तीय विवरण सम्बन्धी निर्देशन, २०६६
- जीवन बीमकको बित्तीय विवरण सम्बन्धी निर्देशन, २०६६
- संस्थापकको शेयर सम्बन्धी निर्देशन, २०६६
- निर्जीवन बीमा सम्बन्धी पुनर्बीमा निर्देशिका, २०६५
- जीवन बीमा सम्बन्धी पुनर्बीमा निर्देशिका, २०६५
- बीमकको वेब साइट सम्बन्धी ब्यवस्था, २०६५
- जीवन बीमकको आर्थिक लेखाजोखा र दायित्वको मूल्यांकन निर्देशिका, २०६५

माथि उल्लेखित निर्देशन तथा मार्गदर्शन बाहेक समय समयमा समितिले विभिन्न नीति, निर्देशन समेत जारी गर्ने गरेको छ । वर्तमान सन्दर्भमा बीमा ऐन, २०४९ मा समय सापेक्ष परिवर्तन तथा परिमार्जन गर्न जरुरी देखिएको महसुस गरी समितिले पेश गरेको प्रस्तावित बीमा विधेयक, २०७५ को मस्यौदा हाल संघीय संसदमा विचाराधीन रहेको छ ।

१.५ चालू त्रिवर्षीय योजनामा बीमाको समिक्षा

चालू चौधौं त्रिवर्षीय योजना (२०७३/७४-२०७५/७६) को समिक्षा गर्दा देहाय बमोजिमका उपलब्धिहरु भएको देखिन्छः

- नयाँ कम्पनीको स्थापनाः जीवन बीमाको क्षेत्रमा ९ वटा नयाँ कम्पनीको स्थापना हुनुका साथै निर्जीवन बीमाको क्षेत्रमा ३ नयाँ कम्पनीको स्थापना

- चुक्ता पूँजीको व्यवस्था: जीवन बीमा कम्पनीको चुक्ता पूंजी रु. २ अर्व र निर्जीवन बीमा कम्पनीको चुक्ता पूंजी रु. १ अर्व पुऱ्याइएको ।
- तालिम प्रतिष्ठानको रुपमा इन्स्योरेन्स इन्ष्टिच्युट नेपालको स्थापना गरिएको ।

१.६ आगामी पञ्चवर्षीय योजनाको लागि समितिबाट गरिएको प्रस्ताब

समितिले आ.व. २०७६/७७ देखि २०८०/८१ सम्म चालू रहने पन्ध्रौं पञ्चवर्षीय योजनाको लागि बीमा क्षेत्रको योजनाको खाका तयार पारी राष्ट्रिय योजना आयोग समक्ष पेश गरेको छ । उक्त प्रस्ताब अनुसार बीमा क्षेत्रको लागि सोच, उद्देश्य, रणनीति देहाय बमोजिम छन् :

सोच

सुदृढ र विस्तारित बीमा सेवाबाट जोखिमहरुको रक्षावरण मार्फत उत्थानशील समाज र अर्थतन्त्रको निर्माण ।

उद्देश्य

बीमा क्षेत्रलाई प्रभावकारी, प्रतिस्पर्धी र दिगो बनाई दुर्गम तथा न्यून आय भएका वर्ग लगायत समाजका सबै तह र कारोबारमा बीमा सेवाको पहुँच पुऱ्याउनु ।

रणनीति

- बीमा सेवालाई प्रभावकारी र प्रतिस्पर्धी बनाउन तथा बीमितको हक हित सुनिश्चित गर्नका लागि नीतिगत, कानूनी एवम् संस्थागत सुधार गर्ने ।
- बीमा सम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय प्रचलन, अभ्यास तथा मापदण्डको आधारमा बीमा सेवा प्रदान गर्ने ।
- बीमा सेवाको विस्तार गरी न्यून आय भएका वर्ग लगायत सम्पूर्ण नागरिक एवम् क्षेत्रमा बीमाको पहुँच पुऱ्याउनका लागि उपयुक्त संयन्त्रको विकास गर्ने ।

१.७ अपेक्षित उपलब्धि

आगामी पञ्चवर्षीय योजनाको अपेक्षित उपलब्धिहरु योजनाको अन्त सम्म निम्नानुसार हुने परिकल्पना गरिएको छ:

- नयाँ बीमालेख लिने नागरिकको संख्या ५० लाख पुग्ने,
- बीमकहरुको बीमाशुल्क आर्जन रु. १ खर्व २५ अर्व पुग्ने,
- लगानीयोग्य रकम रु. ३ खर्व पुग्ने,
- बीमा क्षेत्रको कर्माचारी संख्या करिब १०,००० पुग्ने,
- बीमा मध्यस्थकर्ताहरु मध्ये सक्रिय रुपमा बीमा सर्भेयर करिब ४०० र सक्रिय बीमा अभिकर्ता करिब १,५०,००० पुग्ने,
- बीमित हित संरक्षण कोष, बीमा सूचना केन्द्र तथा बीमा जालसाजी छानबीन समितिको स्थापना हुने,
- जोखिममा आधारित सुपरीवेक्षण प्रणाली लागू हुने,
- प्रस्तावित बीमा विधेयक स्वीकृत भई लागू हुने,
- बीमा समितिको प्रादेशिक संरचना अनुरुप संगठन विस्तार हुने ।

१.८ बीमा समितिको रणनैतिक योजना

बीमा समितिले सम्पूर्ण बीमा क्षेत्रको विकासको रणनैतिक खाका तयार गर्ने हेतुले आ.व. २०७०/७१ सालमा पञ्चवर्षीय रणनैतिक योजना (सन् २०१४ - सन् २०१९) तयार गरेको छ । उक्त योजनाले देशमा नयाँ संवैधानिक विकासक्रम सँगै देशको बदलिँदो परिस्थिति र बीमा क्षेत्रमा समेत आएका नयाँ चुनौतिहरुलाई आत्मसात गर्ने अपेक्षा गरिएको छ । उक्त योजनाले बीमा समितिलाई आफ्नो काम कारबाहिमा प्रष्ट मार्गनिर्देशन समेत गरेको छ ।

उक्त योजनाको रणनैतिक उद्देश्य र ती उद्देश्य प्राप्तिका लागि आवश्यक रणनीति निम्नानुसार चित्रण गरिएको छ:

१.९ रणनैतिक उद्देश्य

- बीमामा पहुँच र समावेशिता
- बीमा क्षेत्रको विकास
- बीमा क्षेत्रको स्थिरता
- बीमा पूर्वाधार
- सुशासन
- क्षमता बिकास

१.१० आवश्यक रणनीति

- बीमा उत्थान गर्ने
- बीमाको बैकल्पिक वितरण प्रणालीको विकास गर्ने
- नियमन मानकको स्तरोन्नती गर्ने
- बीमकका विलय र अधिग्रहणलाई प्रोत्साहन गर्ने
- पूनर्बीमा क्षेत्रको विकास गर्ने
- जोखिममा आधारित सुपरिवेक्षण प्रणालीलाई क्रमशः लागू गर्दै जाने
- जोखिममा आधारित पूंजीको व्यवस्था क्रमशः लागू गर्दै जाने
- सोल्भेन्सी -२ को ढाँचा क्रमशः लागू गर्ने
- दाबी भुक्तानी सम्बन्धी कानूनी संरचनाको लागि सबलीकरण गर्ने
- बीमितको गुनासो सुनुवाई प्रक्रियामा सुधार गर्ने
- समितिको दृश्यतामा वृद्धि गर्ने
- बीमित हित संरक्षण कोषको विकास गर्ने
- बीमा क्षेत्रमा जवाफदेहिता र पारदर्शिताको वृद्धि गर्ने
- मानव पूंजीको विकास गर्ने
- भौतिक क्षमताको विकास गर्ने
- सूचना प्रणालीको वृद्धि गर्ने
- बीमा विषयलाई विभिन्न तहको पाठ्यक्रममा समावेश गर्ने
- बीमा प्रतिष्ठानको स्थापना गर्ने

१.११ वार्षिक कार्यक्रम

- आ.व. २०७४/७५ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम ७ खण्ड र १९ बुँदामा बिभाजन गरी प्रस्तुत भएको छ । आ.व. २०७४/७५ को वार्षिक बजेट रु. ८२,२१,५०,०००/- रहेको थियो । उक्त आ.व. मा स्वीकृत भएको कार्यक्रम र तिनको प्रगति समिक्षा समेत तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

- आ.व. २०७४/७५ मा पूंजीगत खर्च तर्फको प्रमुख कार्यक्रमको रुपमा समितिको कुपण्डोल स्थित जग्गामा नयाँ भवन निर्माण गर्ने र प्रिफ्यावको भवन समेत निर्माण गर्ने योजना रहेकोमा आ.व. को अन्तमा प्रिफ्याव भवनको निर्माण सम्पन्न भइसकेको अवस्था छ । साथै, नयाँ भवन निर्माणको सन्दर्भमा हाल विस्तृत नक्सा (Detail Drawing Design) तयार गर्ने कार्य भइरहेको छ । त्यस्तै, हालको भवनमा रहेको सञ्चालक समितिको बैठक कक्ष मर्मत सम्भार गर्ने कार्य पनि सम्पन्न भइसकेको छ ।

- समितिले जोखिममा आधारित सुपरीवेक्षण सम्बन्धी नीति र बैंकास्योरेन्स (Bancassurance) सम्बन्धी निर्देशिका तयार गर्ने साथै जीवन बीमा गर्ने बीमकको आर्थिक स्थितिको लेखाजोखा र दायित्वको मूल्याङ्कन सम्बन्धी निर्देशिका, २०६५ संशोधन गर्ने सम्बन्धमा प्रारम्भिक कार्य भएको छ भने समितिबाट जारी भएका निर्देशिकाहरू पुनरावलोकन र अद्यावधिक गरी एकिकृत निर्देशिका तयार गर्ने कार्यक्रमको सम्बन्धमा उल्लेखनीय प्रगति हासिल भएको छ ।

- आ.व. २०७४/७५ मा समितिको संगठनात्मक संरचना पुनसंरचना (Reengineering) गर्ने कार्यक्रम सम्पन्न भई संगठनात्मक स्वरुप, दरबन्दी जस्ता क्षेत्रमा अद्यावधिक भएको छ । उक्त आ.व. मा समितिबाट प्रवर्द्धनात्मक तथा अन्तर्क्रिया कार्यक्रम अन्तर्गत बीमकका अध्यक्ष तथा सञ्चालक, बीमकका शाखा कार्यालयका प्रमुख, आर्थिक पत्रकार तथा विद्यार्थीहरूसँग अन्तर्क्रिया

आयोजना गरिएको छ । यद्यपी विद्यालय तथा कलेज तहका विभिन्न विषयहरुमा बीमा विषयलाई समावेश गर्न पहल गर्ने कार्यमा अफ लाग्नु पर्ने अवस्था रहेको छ । समितिबाट कर्मचारीलाई क्षमता अभिवृद्धि गर्न तालिम सञ्चालन गर्ने सन्दर्भमा पनि विभिन्न राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरको तालिम प्रदान गरिएको छ ।

१.१२ बीमा समितिको गठन

बीमा व्यवसायलाई व्यवस्थित, नियमित, विकसित र नियन्त्रित गर्नका लागि बीमा समितिको गठन भएको हो । बीमा समितिमा नेपाल सरकारले नियुक्त गरेको वा तोकेको व्यक्ति अध्यक्ष, कानून, न्याय तथा संसदीय व्यवस्था मन्त्रालयका प्रतिनिधि सदस्य, अर्थ मन्त्रालयका प्रतिनिधि सदस्य, बीमा व्यवसायमा विशेष ज्ञान भएका व्यक्तिहरु मध्येबाट नेपाल सरकारले मनोनित गरेको एक जना व्यक्ति सदस्य र बीमितहरू मध्येबाट नेपाल सरकारले मनोनित गरेको एक जना व्यक्ति सदस्य रहने व्यवस्था रहेको छ ।

समितिको मुख्य प्रशासकीय अधिकारीको रुपमा नेपाल सरकारद्वारा नियुक्त अध्यक्षलाई समितिको निर्णयहरु कार्यान्वयन गर्ने तथा समितिको काम कारवाहीको रेखदेख तथा नियन्त्रण गर्ने सम्पूर्ण अधिकार प्रदान गरिएको हुन्छ । समितिले तोके बमोजिम बीमा समितिको एकजना अधिकृत स्तरको कर्मचारीले समितिको सचिवको काम गर्ने व्यवस्था रहेको छ । आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा समितिको बैठक ६६ पटक र २०७४/७५ मा ५३ पटक बसेको थियो । बीमा समितिमा प्रतिनिधित्व गर्ने सदस्यहरुको विवरण निम्नानुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं १ आ.व. ०७४/०७५ मा बीमा समितिमा प्रतिनिधित्व गर्ने संचालकहरू

क्र.सं.	निकाय	नाम	पद	समितिमा प्रतिनिधित्व गरेको अवधि
१	बीमा समिति	श्री चिरञ्जीवी चापागाईं	अध्यक्ष	२०७३।०९।२७ देखि
२	कानून, न्याय तथा संसदीय मामिला मन्त्रालय	श्री धनराज ज्ञवाली	सदस्य	२०७२।०८।०७ देखि
३	अर्थ मन्त्रालय	श्री गणेश प्रसाद पाण्डेय	सदस्य	२०७३।०८।०६ देखि २०७५।०२।२४ सम्म
४	नेपाल वायुसेवा निगम (बीमितको प्रतिनिधि)	श्री सुगत रत्न कंसाकार	सदस्य	२०७२।०२।२५ देखि
५	बीमा विज्ञ	श्री कपिल देव ओली	सदस्य	२०७२।१२।१० देखि

विश्व अर्थतन्त्र

२.१ विश्व आर्थिक वृद्धिदर

सन् २०१७ मा विश्व अर्थतन्त्र अघिल्लो आर्थिक वर्ष भन्दा तुलनात्मक रूपमा मजवुत भएको छ । अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषका अनुसार आर्थिक वृद्धि सन् २०१६ मा ३.२ प्रतिशत रहेकोमा सन् २०१७ मा ३.८ प्रतिशत पुगेको र सन् २०१८ मा ३.९ प्रतिशत पुग्ने अनुमान गरिएको छ । विश्वका अन्य क्षेत्रको तुलनामा उदीयमान तथा विकासशील एशियाको आर्थिक वृद्धिदर बढी हुने गरेको यस दशकको प्रवृत्ति सन् २०१८ मा समेत कायम रहने प्रक्षेपण गरिएको छ। सन् २०१८ मा उदीयमान तथा विकासशील एशियाको आर्थिक वृद्धिदर ६.५ हुनेछ भने न्यून आय भएका विकासशील अर्थतन्त्रको आर्थिक वृद्धिदर ५ प्रतिशत रहनेछ । सन् २०१७ मा युरोपेली, मध्यपूर्व तथा उत्तर अफ्रिकी मुलुकको आर्थिक वृद्धिदर क्रमशः २.७ र २.२ प्रतिशत रहेको देखिएको छ, जुन उक्त वर्षमा सबैभन्दा कम वृद्धिदर भएको क्षेत्र हुन गएको छ । त्यसैगरी सन् २०१८ मा भने विकसित अर्थतन्त्र र युरोपेली युनियन सबैभन्दा कम २.५ प्रतिशत आर्थिक वृद्धिदर हुने क्षेत्र रहेको भनी प्रक्षेपण गरिएको छ । समग्र विश्वको आर्थिक वृद्धिदरलाई तालिका नं. २ मा देखाइएको छ ।

तालिका नं २ विश्व आर्थिक वृद्धिदर प्रतिशत

क्षेत्र	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	प्रक्षेपण २०१८
विश्व अर्थतन्त्र	३.६	३.५	३.२	३.८	३.९
विकसित अर्थतन्त्र	२.१	२.३	१.७	२.३	२.५
उदीयमान तथा विकासशील अर्थतन्त्र	४.७	४.३	४.४	४.८	४.९
उदीयमान तथा विकासशील एशिया	६.८	६.८	६.५	६.५	६.५
मध्यपूर्व तथा उत्तर अफ्रिकी मुलुक	२.६	२.४	४.९	२.२	३.२
उदीयमान तथा विकासशील युरोप	३.९	४.७	३.२	५.८	४.३
युरोपेली युनियन	१.८	२.४	२.०	२.७	२.५
कम आय भएका विकासशील अर्थतन्त्र	६.०	४.५	३.५	४.७	५.०

२.२ दक्षिण एशियाली तथा चिनियाँ आर्थिक वृद्धिदर

सन् २०१७ मा दक्षिण एशियाली राष्ट्रहरूको आर्थिक वृद्धिदरमा निकै विविधता देखियो । अन्तर्राष्ट्रिय मुद्राकोषका अनुसार सबैभन्दा धैरै आर्थिक वृद्धिदर नेपालको ७.५ प्रतिशत रहेको छ । त्यस्तै सबैभन्दा थोरै आर्थिक वृद्धि अफगानिस्तानको २.५ प्रतिशत रहेको छ । सोहि अवधिमा भारतको आर्थिक वृद्धिदर ६.७ प्रतिशत तथा चीनको आर्थिक वृद्धिदर ६.९ प्रतिशत रहेका छ । सन् २०१८ को लागि सबैभन्दा बढी भारतको आर्थिक वृद्धिदर ७.४ हुने अनुमान गरिएको छ । सबैभन्दा कम अफगानिस्तानको २.५ प्रतिशत अनुमान गरिएको छ भने चीनको आर्थिक वृद्धिदर ६.६ प्रतिशत हुने अनुमान गरिएको छ। नेपालको आर्थिक वृद्धिदर घटेर ५ प्रतिशत रहने अनुमान गरिएको छ । यसरी सन् २०१८ मा यस क्षेत्रमा नेपाल, चीन र बंगलादेशको आर्थिक वृद्धिदर घट्ने, अफगानिस्तानको स्थिर रहने र अन्य देशको आर्थिक वृद्धिदर बढ्ने अनुमान गरिएको छ ।

तालिका नं ३ दक्षिण एशियाली मुलुक तथा चीनको आर्थिक वृद्धिदर (५)

मुलुक	२०१४	२०१५	२०१६	२०१७	प्रक्षेपण २०१८
बंगलादेश	६.३	६.८	७.२	७.१	७.०
भुटान	४.०	६.१	६.३	६.०	७.१
भारत	७.५	८.२	७.१	६.७	७.४
मालद्विप	७.६	२.२	४.५	४.८	५.०
नेपाल	६.०	३.३	०.४	७.५	५.०
श्रीलंका	५.०	५.०	४.५	३.१	४.०
पाकिस्तान	४.१	४.१	४.५	५.३	५.६
अफगानिस्तान	२.७	१.३	२.४	२.५	२.५
चीन	७.३	६.९	६.७	६.९	६.६

२.३ राष्ट्रिय अर्थतन्त्र र वित्तीय मध्यस्थता

विगत पाँच वर्षको तथ्याङ्क हेर्ने हो भने नेपालको कूल गार्हस्थ उत्पादनको वार्षिक वृद्धिदर निकै उतारचढावपूर्ण रहेको देखिन्छ । आर्थिक सर्भेक्षण २०७४/७५ अनुसार आर्थिक वर्ष २०७०/७१ मा कूल गार्हस्थ उत्पादन ५.९९ प्रतिशतले बढेको देखिन्छ । सोही अवधिमा वित्तीय मध्यस्थताको क्षेत्र ६.३ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । वित्तीय मध्यस्थतामा बीमा क्षेत्र समेत पर्दछ । आर्थिक वर्ष २०७१/७२ को कूल गार्हस्थ उत्पादन तथा सो मा वित्तीय मध्यस्थताको योगदानमा समेत अघिल्लो वर्षको तुलनामा कमी आएको देखिन्छ । उक्त वर्ष कूल गार्हस्थ उत्पादन ६.१० प्रतिशतले बढेको देखिन्छ भने वित्तीय मध्यस्थकर्ता ६.८० प्रतिशतका दरले बढेको देखिन्छ । त्यसैगरी आर्थिक वर्ष २०७२/७३ मा कूल गार्हस्थ उत्पादन अझै घट्न गई ६.३० प्रतिशतको वृद्धिदर कायम भएको देखिन्छ । सोही वर्ष वित्तीय मध्यस्थताको वृद्धिदर ७.२० प्रतिशत कायम भएको देखिन्छ । जसले देशमा अन्य क्षेत्रमा प्रतिकूल अवस्था रहेको अवस्थामा समेत वित्तीय मध्यस्थताको क्षेत्रले उल्लेख्य प्रगति गरेको जनाँउछ । त्यस्तै आर्थिक वर्ष २०७३/७४ मा कूल गार्हस्थ उत्पादन ६.०० प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । उक्त वर्ष वित्तीय मध्यस्थताको क्षेत्रमा ७.९० प्रतिशतको वार्षिक वृद्धिदर भएको देखिन्छ । आर्थिक वर्ष २०७४/७५ मा कूल गार्हस्थ उत्पादन तथा वित्तीय मध्यस्थता दुवैको वृद्धिदर घटेको देखिन्छ । उक्त वर्ष कूल आर्थिक वृद्धिदर ७.० प्रतिशत तथा वित्तीय मध्यस्थताको वृद्धिदर ७.१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ ।

रेखाचित्र नं १ कूल गार्हस्थ उत्पादन तथा वित्तीय मध्यस्थताको वृद्धिदर (प्रतिशत)

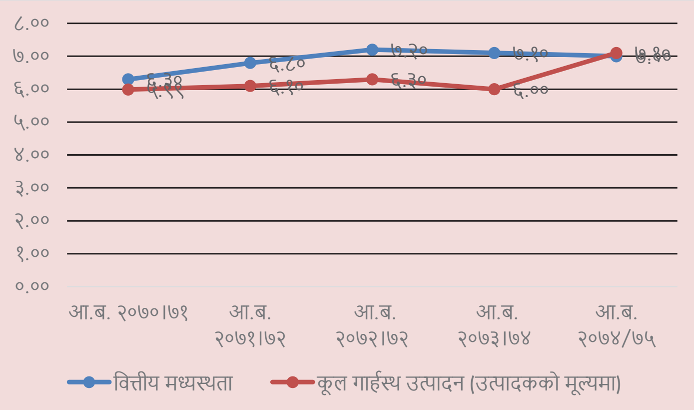

२.४ विश्‍व बीमा बजार

सन् २०१७ मा विश्वको आर्थिक विकाससँगै विश्‍व बीमा बजारमा पनि सकारात्मक असर परेको देखिन्छ । सन् २०१६ मा विश्वमा ४.७० ट्रिलियन अमेरिकी डलर बीमाशुल्क संकलन भएको छ भने सन् २०१७ मा ४.०४ प्रतिशतले वृद्धि भई ४.८९ ट्रिलियन अमेरिकी डलर पुगेको छ । जसमध्ये सबैभन्दा बढी एशियाको बीमाशुल्क संकलन वृद्धिदर ७ प्रतिशत रहेको छ भने सबैभन्दा कम वृद्धिदर ओशेनियाको -१.४१ प्रतिशत रहेको छ । रकमको आधारमा सबैभन्दा बढी बीमशुल्क संकलन अमेरिकाको रहेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम अफ्रिकाको देखिन्छ । जसलाई तलको रेखाचित्र नं. २ मा देखाइएको छ । विश्‍व बीमा बजारमा क्षेत्रगत अंशका अधारमा हेर्ने हो भने सबैभन्दा बढी बीमा बजारको अंश अमेरिकाको रहेको देखिन्छ । जुन ३४.३६ प्रतिशत रहेको छ भने अमेरिका पछि क्रमश: एशियाको ३१.६१ प्रतिशत, युरापको ३०.८० प्रतिशत रहेको छ । यी तीनै क्षेत्र मिलेर विश्‍व बीमा बजारको ९७ प्रतिशत अंश ओगटेको छ भने अफ्रिकाको १.२६ प्रतिशत तथा ओशेनियाको १.९५ प्रतिशत मात्र हिस्सा रहेको देखिन्छ । त्यसैगरी बीमा क्षेत्रले युरोपमा सबैभन्दा बढी ६.४५ प्रतिशतका दरले कूल गार्हस्थ उत्पादनमा योगदान पुऱ्याएको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम अफ्रिकामा २.९६ प्रतिशतका दरले योगदान पुऱ्याएको देखिन्छ । एशिया महादेशमा ५.६२ प्रतिशतका दरले योगदान पुऱ्याएको देखिन्छ ।

तालिका नं ४ विश्वको क्षेत्रगत बीमाशुल्क आम्दानी

(ट्रिलियन अमेरिकी डलर)

	बीमाशुल्क संकलन (२०१६)	बीमाशुल्क संकलन (२०१७)	बार्षिक बृद्धिदर	विश्व बीमा बजारको अंश	कूल गार्हस्थ उत्पादनमा योगदान
अमेरिकी महादेश	१.६१	१.६६	२.९९	३४.३६	६.२७
युरोप	१.४४	१.४८	२.०९	३०.८०	६.४५
एशिया	१.४८	१.५९	७.००	३१.६१	५.६२
अफ्रिका	०.०५	०.०६	१२.२८	१.२६	२.९६
ओशेनिया	०.०९	०.०९	-१.४१	१.९५	५.६२
कूल विश्वको बीमाशुल्क	४.७०	४.८९	४.०१	१००.००	६.१३

रेखाचित्र नं २ विश्‍व बीमा बजारमा क्षेत्रगत अंश

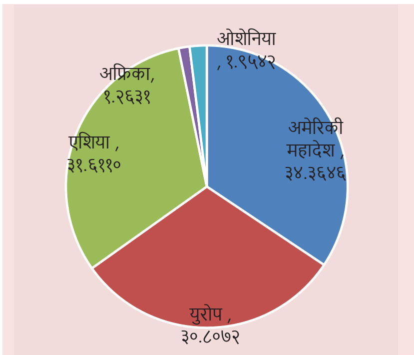

रेखाचित्र नं ३ विश्वको क्षेत्रगत बीमाशुल्क आम्दानी (ट्रिलियन अमेरिकी डलर)

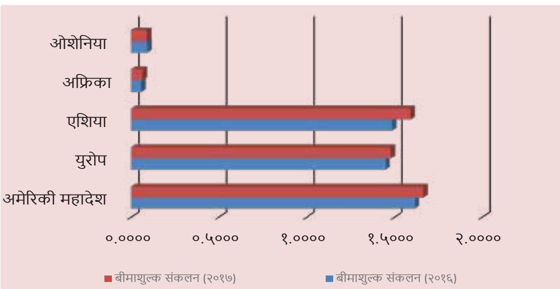

२.५ विश्व जीवन बीमा बजार

विश्व जीवन बीमा बजारको बीमाशुल्क संकलन सन् २०१६ को तुलनामा वृद्धि हुँदै गइरहेको देखिन्छ । सन् २०१६ मा विश्वमा जीवन बीमाशुल्क बापत २.५८ ट्रिलियन अमेरिकी डलर बीमाशुल्क संकलन भएको छ भने सन् २०१७ मा २.९१ प्रतिशतले वृद्धि भई २.६५ ट्रिलियन अमेरिकी डलर पुगेको छ । जसमध्ये सबैभन्दा बढी अफ्रिकाको बीमाशुल्क संकलन वृद्धिदर १३.७० प्रतिशत रहेको छ भने सबैभन्दा कम वृद्धिदर ओशेनियाको -१३.७० प्रतिशत रहेको छ । रकमको आधारमा सबैभन्दा बढी बीमाशुल्क संकलन एसियाको रहेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम ओशेनियाको देखिन्छ । जसलाई रेखाचित्र नं ४ मा देखाइएको छ । बजार हिस्साको आधारमा विश्व जीवन बीमा बजारमा सबैभन्दा बढी योगदान एशियाको अंश ३९.२८ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम योगदान ओशेनियाको १.२८ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यसले एशियली क्षेत्रमा जीवन बीमाको बढ्दो विस्तारलाई दर्शाउँछ ।

तालिका नं ५ विश्वको जीवन बीमाशुल्क आम्दानी

(ट्रिलियन अमेरिकी डलर)

	बीमाशुल्क संकलन (२०१६)	बीमाशुल्क संकलन (२०१७)	बार्षिक बृद्धिदर	विश्व बीमा बजारको अंश	कूल गार्हस्थ उत्पादनमा योगदान
अमेरिकी महादेश	०.६७	०.६७	-०.०३	२५.४६	२.५५
युरोप	०.८५	०.८५	०.८३	३२.२९	३.७७
एशिया	०.९७	१.०४३	७.००	३९.२७	३.६९
अफ्रिका	०.०४	०.०४	१३.७०	१.६८	२.००
ओशेनिया	०.०४	०.०३	-१३.७०	१.२७	२.११
कूल विश्वको बीमाशुल्क	२.५८	२.६५	२.९१	१००.००	३.३३

रेखाचित्र नं ४ विश्वको क्षेत्रगत जीवन बीमाशुल्क आम्दानी

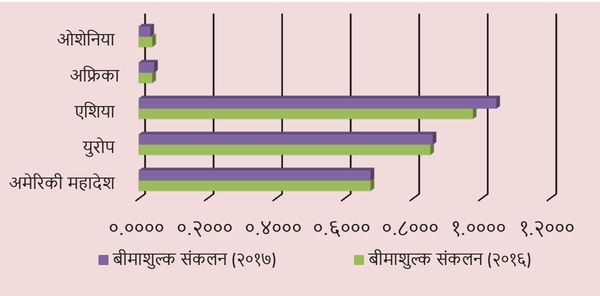

त्यसैगरी कूल गार्हस्थ उत्पादनमा बीमाशुल्कको योगदानलाई हेर्ने हो भने सबैभन्दा बढी योगदान युरोपको रहेको देखिन्छ, जुन ३.७७ प्रतिशत रहेको छ भने सबैभन्दा कम योगदान अफ्रिकाको २ प्रतिशत मात्र योगदान रहेको देखिन्छ । एशियामा जीवन बीमा क्षेत्रले कूल गार्हस्थ उत्पादनमा ३.६९ प्रतिशत योगदान पुऱ्याएको देखिन्छ ।

२.६ विश्व निर्जीवन बीमा बजार

विश्व निर्जीवन बीमा बजारको बीमाशुल्क संकलन सन् २०१६ को तुलनामा कम हुँदै गइरहेको देखिन्छ । सन् २०१६ मा विश्वमा निर्जीवन बीमाशुल्क बापत २.२३ ट्रिलियन अमेरिकी डलर बीमाशुल्क संकलन भएको थियो भने सन् २०१७ मा ५.०८ प्रतिशतले कम भई २.१२ ट्रिलियन अमेरिकी डलर पुगेको छ । जसमध्ये सबैभन्दा बढी अमेरिकी महादेशको बीमाशुल्क संकलन वृद्धिदर ५.०९ प्रतिशत रहेको छ भने सबैभन्दा कम वृद्धिदर अफ्रिकाको -८.२९ प्रतिशत रहेको छ । रकमको आधारमा सबैभन्दा बढी बीमाशुल्क संकलन अमेरिकी महादेशको रहेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम ओशेनियाको देखिन्छ । जसलाई रेखाचित्र नं. ५ मा देखाइएको छ ।

तालिका नं ६ विश्वको निर्जीवन बीमाशुल्क आम्दानी

(ट्रिलियन अमेरिकी डलर)

	बीमाशुल्क संकलन (२०१६)	बीमाशुल्क संकलन (२०१७)	बार्षिक बृद्धिदर	विश्व बीमा बजारको अंश	कूल गार्हस्थ उत्पादनमा योगदान
अमेरिकी महादेश	०.९४	०.९९	५.०९	४४.२१	३.७२
युरोप	०.५९	०.६२	३.८९	२७.८	२.६८
एशिया	०.५४	०.५१	-६.५३	२४.४८	१.९३
अफ्रिका	०.०२	०.०२	-८.२९	०.९८	०.९७
ओशेनिया	०.०६	०.०५	-७.२६	२.५३	३.५०
कूल विश्वको बीमाशुल्क	२.२३	२.१२	-५.०८	१००.	२.८०

बजार हिस्साको आधारमा विश्व निर्जीवन बीमा बजारमा सबैभन्दा बढी योगदान अमेरिकी महादेशको अंश ४४.२१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ भने सबैभन्दा कम योगदान अफ्रिकाको ०.९८ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । यसले एशियाली क्षेत्रमा निर्जीवन बीमाको बढ्दो विस्तारलाई दर्शाउँछ । त्यसैगरी कूल गार्हस्थ उत्पादनमा बीमाशुल्कको योगदानलाई हेर्ने हो भने सबैभन्दा बढी योगदान अमेरिकी महादेशको रहेको देखिन्छ, जुन ३.७२ प्रतिशत रहेको छ भने सबैभन्दा कम योगदान अफ्रिकाको ०.९७ प्रतिशत मात्र योगदान रहेको देखिन्छ । एशियामा निर्जीवन बीमा क्षेत्रले कूल गार्हस्थ उत्पादनमा १.९३ प्रतिशत योगदान पुऱ्याएको देखिन्छ ।

रेखाचित्र नं ५ विश्वको क्षेत्रगत निर्जीवन बीमाशुल्क आम्दानी

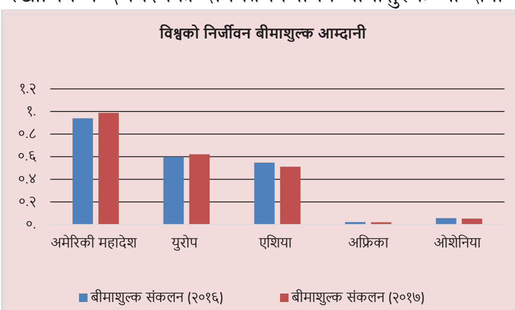

नेपालको बीमा बजार

३.१ बीमकको संख्या

वि.सं. २००४ सालमा सुरूवात भएको नेपाली बीमा उद्योग चालू आ.व. सम्ममा आइपुग्दा निकै ठूलो भइसकेको छ । हाल नेपालमा १८ वटा जीवन, २० वटा निर्जीवन र १ वटा पुनर्बीमा कम्पनी गरी कूल ३९ वटा बीमा कम्पनीहरू सञ्चालनमा रहेका छन् (तालिका नं. ७) । जसमध्ये सरकारी स्वामित्वमा १ जीवन र १ निर्जीवन गरी कूल २ वटा बीमा कम्पनीहरू रहेका छन् । विदेशी बीमकको शाखा कार्यालयहरू ३ वटा रहेका छन् । जसमध्ये जीवन बीमातर्फ १ र निर्जीवन बीमा कम्पनी तर्फ २ वटा कम्पनीका शाखा कार्यालयहरू सञ्चालनमा रहेका छन् । त्यसैगरी संयुक्त लगानीमा १ वटा जीवन, १ वटा निर्जीवन र १ पुनर्बीमा कम्पनी गरी कूल ३ वटा कम्पनीहरू सञ्चालनमा रहेका छन् । बाँकी १५ वटा जीवन बीमातर्फ र १६ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनी तर्फ गरी ३१ वटा बीमा कम्पनीहरू निजी संचालनमा रहेका छन ।

तालिका नं ७ बीमकहरूको संख्यात्मक स्थिति

स्वामित्व	बीमाको प्रकार			कूल
	जीवन	निर्जीवन	पुनर्बीमा	
सरकारी स्वामित्व	१	१	–	२
निजी क्षेत्र	१५	१६	–	३१
विदेशी	१	२	–	३
सँयुक्त लगानी	१	१	१	३
कूल	१८	२०	१	३९

रेखाचित्र नं ६ बीमकहरूको संख्यात्मक स्थिति

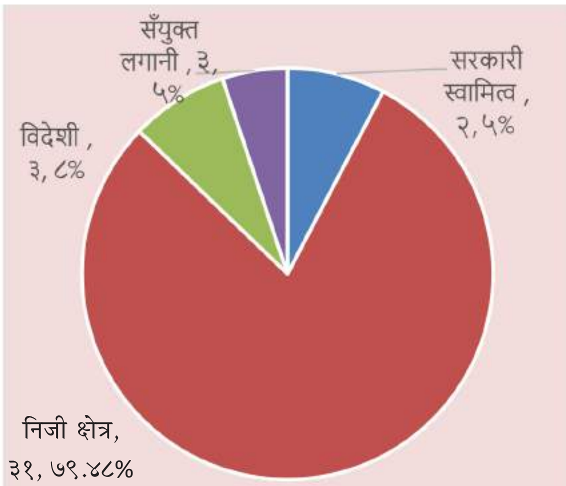

३.२ बीमा क्षेत्रले प्रदान गरेको रोजगारी

नेपालमा बीमा कम्पनीहरूले प्रदान गर्दै आएको रोजगारीको संख्या निरन्तर बढ्दै गइरहेको छ । आ.व. २०७०/७१ मा बीमकमा कार्यरत कर्मचारीको संख्या ३,४०३ रहेकोमा आ.व. २०७१/७२ मा उक्त संख्यामा १०.२८ प्रतिशतले वृद्धि भई ३,७५३ पुगेको देखिन्छ । त्यसैगरी आ.व. २०७२/७३ मा कर्मचारीको संख्या ४,०३६ रहेकोमा आ.व. २०७३/७४ मा १४.४६ प्रतिशले वृद्धि भई ४,६२० पुगेको देखिन्छ । त्यसैगरी उक्त संख्यमा ५२.५१ प्रतिशतले वृद्धि भई आ.व. २०७४/७५ मा ७,२०६ पुगेको देखिन्छ । जसले बीमा क्षेत्र रोजगारीको लागि एउटा उपयुक्त र आकर्षक क्षेत्रको रूपमा विकसित हुँदै गईरहेको बुझ्न सकिन्छ ।

तालिका नं ८ बीमकमा कार्यरत कर्मचारीको संख्या

आ.व.	संख्या	बार्षिक बृद्धिदर
२०७०/७१	३,४०३	०
२०७१/७२	३,७५३	१०.२९
२०७२/७३	४,०३६	७.५४
२०७३/७४	४,६२०	१४.४७
२०७४/७५	७,२०६	५२.५१

रेखाचित्र नं ७ बीमकमा कार्यरत कर्मचारीको संख्या

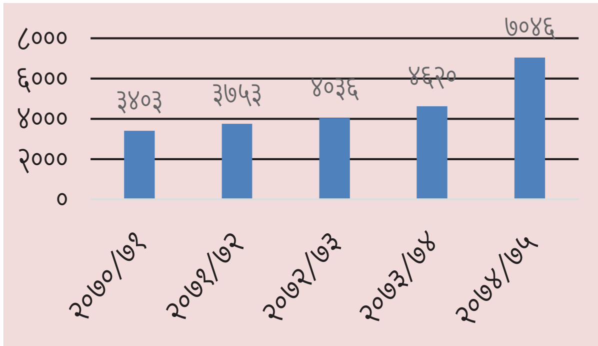

३.३ बीमा क्षेत्रले भुक्तानी गरेको कर

बीमा व्यवसाय राज्यलाई कर तिर्ने हिसाबमा समेत महत्वपूर्ण वित्तीय व्यवसायको रूपमा प्रमाणित हुदै गएको देखिन्छ । यस व्यवसाय अन्तर्गत मुख्यतया मूल्य अभिवृद्धि कर, संस्थागत कर र आयकरको रूपमा राज्यलाई कर भुक्तानी हुने गर्दछ । बीमा व्यवसायबाट राज्यलाई भुक्तानी भएका विविध करहरूमा उल्लेख्य रूपमा वृद्धि भइरहेको देखिन्छ । आ.व. २०७२/७३ देखि आ.व. २०७४/७५ सम्ममा भुक्तानी भएको कर रकमलाई रेखाचित्र नं ८ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

रेखाचित्र नं ८ बीमा क्षेत्रबाट सरकारलाई प्राप्त कर

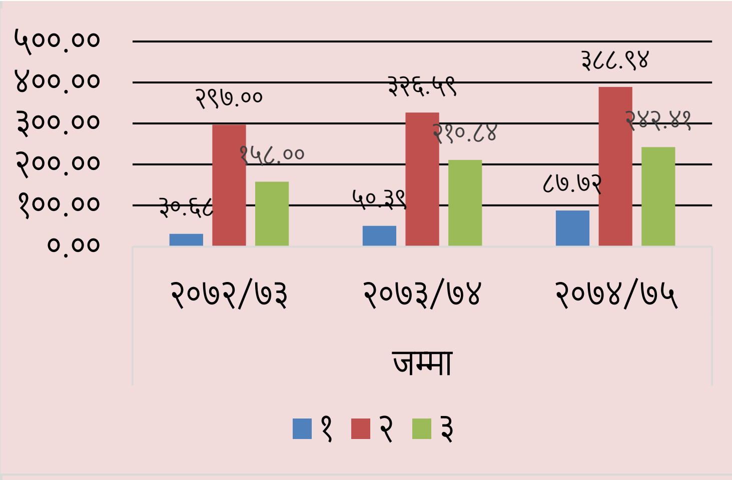

माथि उल्लेख भए बमोजिम बीमकबाट राज्यलाई मुख्यतया ३ शीर्षक मूल्य अभिवृद्धि कर, संस्थागत कर र आयकरका रूपमा कर भुक्तानी हुने हुँदा कर रकमलाई बीमकको सम्बन्धित वर्षको बीमाशुल्क र संस्थागत नाफाले असर गर्दछ । माथिको रेखाचित्रबाट के प्रष्ट हुन्छ भने आ.व. २०७२/७३ मा भूकम्पको असर स्वरूप बीमकहरूको नाफा घट्न गई सोको असर राज्यले प्राप्त गर्ने कर रकममा समेत परेको देखिन्छ । उक्त वर्ष निर्जीवन बीमा व्यवसाय तर्फ सबै भन्दा धेरै रू. २ अर्ब ९७ करोड, जीवन बीमा व्यवसाय तर्फ रू. १ अर्ब ५८ करोड र नेपाल पुनर्बीमा कम्पनीले रू. ३० करोड ६८ लाख कर तिरेकोमा त्यस पछिका वर्षहरूमा भने बीमाका सबै खाले व्यवसायहरूमा उक्त रकम बढ्दै गई आ.व. २०७४/७५ मा आइपुग्दा निर्जीवन बीमा व्यवसाय तर्फ रू. ३ अर्ब ८८ करोड, जीवन बीमा व्यवसाय तर्फ रू. २ अर्ब ४२ करोड र नेपाल पूनर्बीमा कम्पनीले रू. ८७ करोड ७२ लाख कर तिरेको देखिन्छ । तुलनात्मक रूपमा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरू कर तिर्ने हिसाबमा अग्रणी देखिएका छन् भने एउटै मात्र कम्पनी भए तापनि राज्यको समेत प्राथमिकतामा परेको नेपाल पुनर्बीमा कम्पनीको समेत समग्रमा उल्लेख्य वृद्धि भएको देखिन्छ ।

३.४ कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा बीमाशुल्कको अनुपात

कूल गार्हस्थ्य उत्पादन (प्रचलित मूल्य) मा बीमाशुल्कको अनुपात क्रमिक रुपमा बढ्दै गईरहेको देखिन्छ । आ.व. २०७०/७१ मा कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा बीमाशुल्कको अनुपात १.५७ प्रतिशत मात्र रहेकोमा आ.व. २०७१/७२ मा वृद्धि भएर १.७१ प्रतिशत रहेको छ । त्यसैगरी आ.व. २०७२/७३ मा वृद्धि भएर १.८९ प्रतिशत रहेको छ भने आ.व. २०७३/७४ मा २.०८ र २०७४/७५ मा कूल गार्हस्थ्य उत्पादनमा बीमाशुल्कको अनुपात २.४३ प्रतिशत रहेको छ । जसको विस्तृत विवरण तालिका नं ९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका नं ९ कूल ग्रार्हस्थ उत्पादनमा बीमाशुल्कको अनुपात

क्र.सं.	आ.व.	कूल बीमाशुल्क आर्जन	कूल गार्हस्थ उत्पादन	कूल गार्हस्थ उत्पादनमा कूल बीमाशुल्क अनुपात
१	२०७०/७१	३,०४३.१३	१,९४,१६०.००	१.५७
२	२०७१/७२	३,६४१.२६	२,१२,४६०.००	१.७१
३	२०७२/७३	४,३६१.६२	२,३०,९४२.००	१.८९
४	२०७३/७४*	५,४०९.२७	२,५९,६१३.४५	२.०८
५	२०७४/७५*	७,३७९.२७	३,०३,५११.६२	२.४३

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन ।
२०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

३.५ बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा अभिकर्ताहरुको संख्या

बीमा बजारमा कार्यरत बीमा अभिकर्ताहरुको संख्यामा उतार चढाव सहित वृद्धि भईरहेको छ । आ.व. २०७०/७१ मा अभिकर्ताहरुको संख्या ३३,४६७ दर्ता र ४२,५०५ नवीकरण गरी जम्मा ७५,९७२ रहेको देखिन्छ । आ.व. २०७१/७२ मा २५,०७२ दर्ता र ५०,५३४ नवीकरण गरी उक्त संख्या ७५,६०६ रहेको देखिन्छ ।

तालिका नं १० बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा अभिकर्ताहरुको संख्या

क्र.सं.	आ.व.	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
१	दर्ता	३३,४६७	२५,०७२	४१,७३१	४१,१४९	४१,७९९
२	नवीकरण	४२,५०५	५०,५३४	५१,५३३	३५,६८६	५६,८२०
जम्मा		७५,९७२	७५,६०६	९३,२६४	७६,८३५	९८,६१९

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन । २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

आ.व. २०७२/७३ मा ४१,७३१ दर्ता र ५१,५३३ नवीकरण गरी जम्मा अभिकर्ताहरुको संख्या वृद्धि भएर ९३,२६४ पुगेको देखिन्छ भने आ.व. २०७३/७४ मा ४१,१४९ दर्ता र ३५,६८६ नवीकरण गरी उक्त संख्या घटेर ७६,८३५ पुगेको देखिन्छ। आ.व. २०७४/७५ मा अभिकर्ताहरुको संख्या वृद्धि भएर ४१,७९९ दर्ता र ५६, ८२० नवीकरण गरी जम्मा ९८,६१९ पुगेको देखिन्छ । जसको विस्तृत विवरण तालिका नं १० र रेखाचित्र नं ९ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

रेखाचित्र नं ९ बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा अभिकर्ताहरुको संख्या

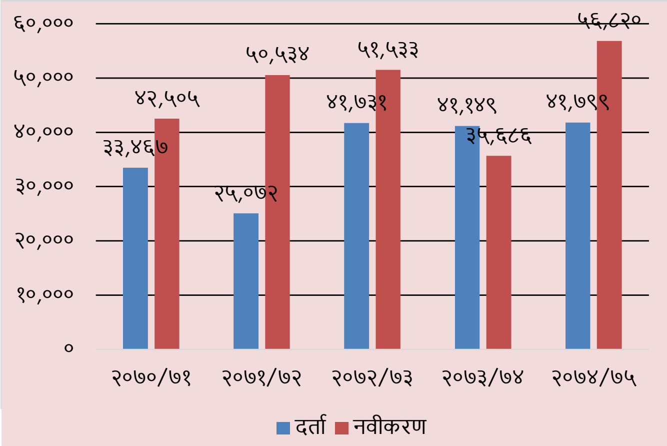

३.६ बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा सर्भेयरहरुको संख्या

तालिका नं ११ बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा सर्भेयरहरुको संख्या

क्र.सं.	आ.व.	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
१	दर्ता	५१	६७	७५	१०	४४
२	नवीकरण	२२२	१९५	२०२	३३१	३७२
३	**जम्मा**	**२७३**	**२६२**	**२७७**	**३४१**	**४१६**

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन। २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो।

रेखाचित्र नं. १० बीमा व्यवसायमा संलग्न बीमा सर्भेयरहरुको संख्या

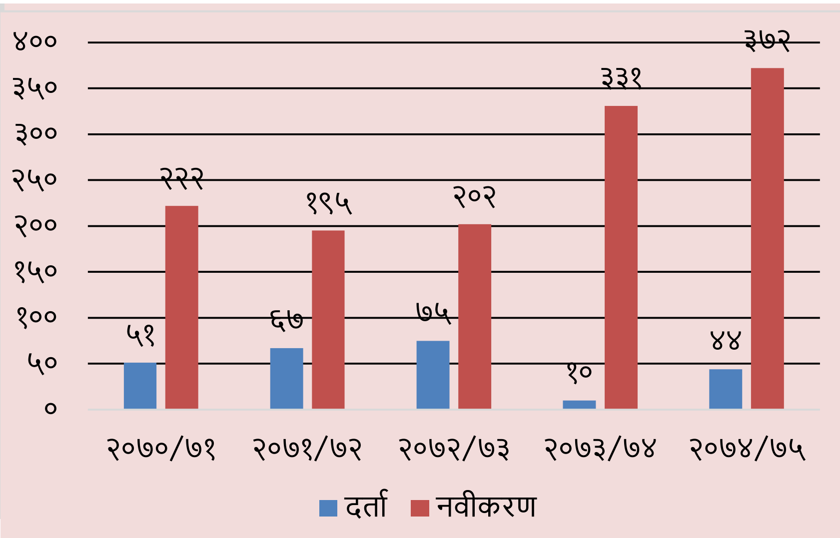

बीमा बजारमा कार्यरत बीमा सर्भेयरहरुको संख्यामा आ. व. २०७१/७२ मा बाहेक अन्य आर्थिक वर्षहरूमा निरन्तर वृद्धि भईरहेको छ । आ.व. २०७०/७१ मा सर्भेयरहरुको संख्या ५१ दर्ता र २२२ नवीकरण गरी जम्मा २७३ रहेको देखिन्छ। आ.व. २०७१/७२ मा उक्त संख्या २६२ रहेको देखिन्छ । आ.व. २०७२/७३ मा सर्भेयरहरुको संख्या वृद्धि भएर २७७ पुगेको देखिन्छ भने आ.व. २०७३/७४ मा उक्त संख्या ३४१ पुगेको देखिन्छ। आ.व. २०७४/७५ मा सर्भेयरहरुको संख्या वृद्धि भएर ४४ दर्ता र ३७२ नवीकरण गरी जम्मा ४१६ पुगेको देखिन्छ। जसको विस्तृत विवरण तालिका नं. ११ र रेखाचित्र नं. १० मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

जीवन बीमा बजार

४.१ जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको चुक्ता पूँजी तथा कोष

बीमक दर्ता तथा बीमा व्यवसाय सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३ को परिच्छेद २ को दफा ४ (क) बमोजिम जीवन बीमा कम्पनीहरुको चुक्ता पूँजी कम्तिमा रु. २ अर्व हुनु पर्ने प्रावधान रहे बमोजिम उक्त बमोजिमको चुक्ता पूँजी नेपाल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटडले मात्र पुऱ्याउन सफल भएको छ भने अन्य जीवन बीमा कम्पनीहरुले निकट भविष्यमा पुऱ्याउने क्रममा रहेका छन् । जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको चुक्ता पूँजी, जगेडा तथा कोषहरु लगायत जीवन बीमा कोषमा समेत क्रमशः वृद्धि हुँदै गईरहेको छ । आ.व. २०७२/७३ मा उक्त रकम क्रमशः रु. ६ अर्व ७८ करोड, रु. ४ अर्व २९ करोड र रु. १ खर्व १० अर्व ४४ करोड रहेको थियो । त्यसै गरी आ.व. २०७३/७४ मा उक्त रकम क्रमशः रु. ८ अर्व ४३ करोड, रु. ८ अर्व ५९ करोड र रु. १ खर्व ३५ अर्व ६४ करोड रहेको र आ.व. २०७४/७५ मा वृद्धि भएर उक्त रकम क्रमशः रु. २५ अर्व ५५ करोड, रु. ८ अर्व ९६ करोड र रु. १ खर्व ७५ अर्व ७८ करोड पुगेको देखिन्छ । (अनुसूची-१)

रेखाचित्र नं ११ जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको चुक्ता पूँजी तथा कोष

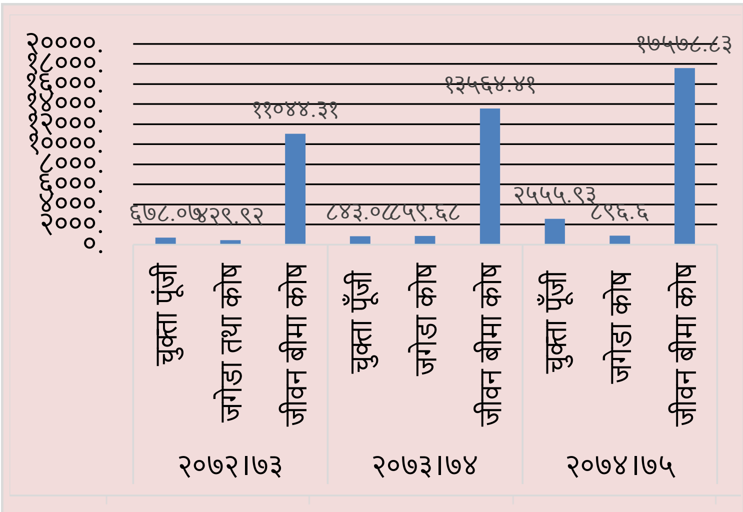

४.२ जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको खुद नाफाको विवरण

नेपालका जीवन बीमा कम्पनीहरूको खुद नाफामा पछिल्ला वर्षहरूमा उतार चढाव हुँदै समग्रमा उल्लेख्य मात्रामा वृद्धि हुँदै गइरहेको छ । आ.व. २०७०/७१ मा जीवन बीमा कम्पनीहरूको खुद मुनाफा रकम रू. १ अर्व ४४ करोड रहेको छ भने आ.व. २०७१/७२ मा उक्त रकममा ४.३९ प्रतिशतले कमी आई रु. १ अर्व ३८ करोड भएको पाइएको छ । त्यस्तै आ.व. २०७२/७३ मा अघिल्लो आ.व. को तुलनामा ७८.१९ प्रतिशतका दरले वृद्धि भई रु. २ अर्व ४६ करोड रूपैंया पुगेको देखिन्छ । उक्त रकम आ.व. २०७३/७४ मा ५.८९ प्रतिशतले कमी आई रु. २ अर्व ३१ करोड भएको पाइएको छ । त्यस्तै आ.व. २०७४/७५ मा अघिल्लो आ.व. को तुलनामा ४.३५ प्रतिशतका दरले वृद्धि भई रु. २ अर्व ४२ करोड रूपैंया पुगेको देखिन्छ । (अनुसूची-२)

रेखाचित्र नं १२ जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको खुद नाफाको विवरण

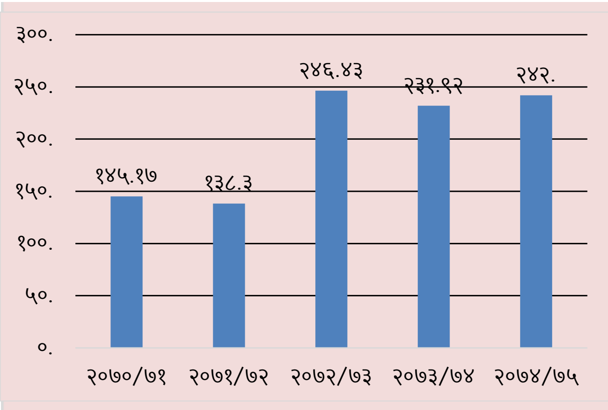

रेखाचित्र नं १३ खुद नाफाको वृद्धि दर (५)

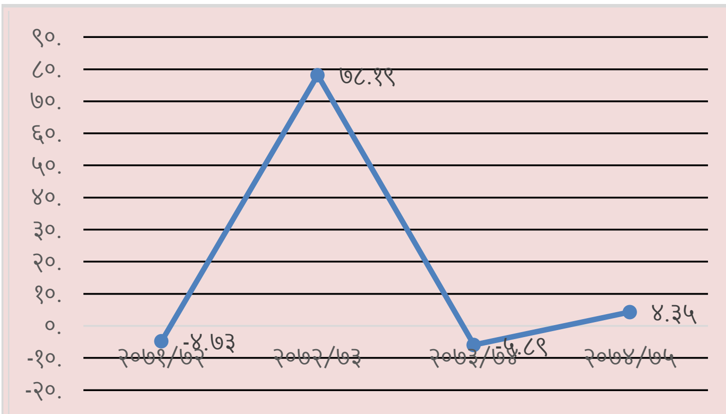

४.३ जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमाशुल्क

तालिका नं १२ जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमाशुल्क

आ. ब.	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
जम्मा	६२.०२	७४.१८	७६.३१	९९.३४	११९.०७
वृद्धिदर (५)	-	१९.६१	२.८७	३०.१८	१९.८६

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन । २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

रेखाचित्र नं १४ जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमा शुल्क

रेखाचित्र नं १५ पुनर्बीमा शुल्कको वृद्धिदर (५)

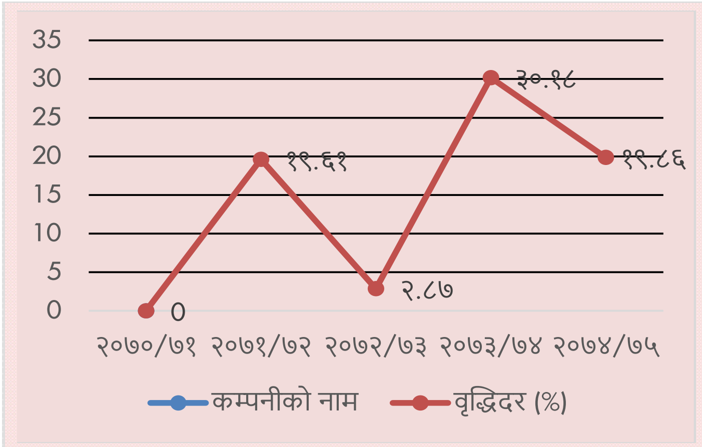

जीवन बीमा कम्पनीहरूको वार्षिक पुनर्बीमाशुल्क पछिल्लो पाँच वर्षको तथ्याङ्कको आधारमा हेर्ने हो भने लगातार बढ्दै गइरहेको देखिन्छ । आ.व. २०७०/७१ मा रु. ६२.०२ करोड पुनर्बीमाशुल्क रहेकोमा आ.व. २०७१/७२ मा १९.६१ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ७४.१८ करोड पुगेको देखिन्छ । त्यसैगरी आ.व. २०७२/७३ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा २.८७ प्रतिशले वृद्धि भई रु. ७६.३१ करोड पुगेको देखिन्छ । आ.व. २०७३/७४ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा ३०.१८ प्रतिशले वृद्धि भई रु. ९९.३४ करोड पुगेको देखिन्छ भने आ.व. २०७४/७५ मा जीवन बीमा कम्पनीहरूको पुनर्बीमाशुल्क रु. १ अर्व १९ करोड पुगेको देखिन्छ । जुन अघिल्लो वर्षको तुलनामा १९.८६ प्रतिशतले वृद्धि भई हुन गएको हो । (अनुसूची-३)

४.४ जीवन बीमा कम्पनीको बीमालेख संख्या

जीवन बीमा कम्पनीहरूको वार्षिक जारी बीमालेख संख्या पछिल्लो पाँच वर्षको तथ्याङ्कको आधारमा हेर्ने हो भने लगातार बढ्दै गइरहेको देखिन्छ । आ.व. २०७०/७१ मा जीवन बीमा कम्पनीहरूबाट जारी बीमालेखको संख्या १,९,५७,५४८ रहेको देखिन्छ भने

रेखाचित्र नं १६ बीमालेख संख्याको विवरण वृद्धि दर

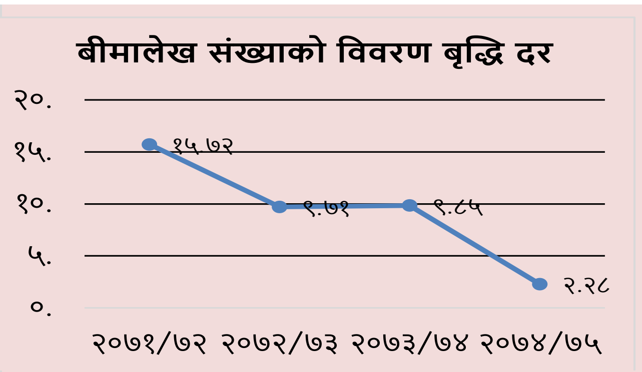

रेखाचित्र नं १७ बीमालेख संख्याको विवरण

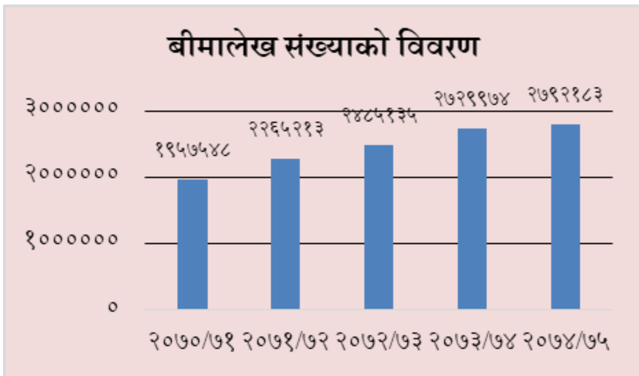

आ.व. २०७१/७२ मा १५.७२ प्रतिशतले वृद्धि भई २२,६५,२१३ पुगेको देखिन्छ । त्यसैगरी आ.व. २०७२/७३ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा ९.७१ प्रतिशले वृद्धि भई २४,८५,१२५ पुगेको देखिन्छ । आ.व. २०७३/७४ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा ९.८५ प्रतिशले वृद्धि भई २७,२९,९७४ पुगेको देखिन्छ भने आ.व. २०७४/७५ मा जीवन बीमा कम्पनीहरूको जारी बीमालेख संख्या २७,९२,१८३ पुगेको देखिन्छ । जसको विवरण रेखाचित्र नं १६ र १७ मा देखाइएको छ ।

४.५ जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी

बीमा समितिको लगानी निर्देशन बमोजिम लगानीयोग्य रकमलाई जीवन बीमा कम्पनीहरूको व्यवसायबाट भएको लगानी पछिल्लो पाँच वर्षको तथ्याङ्कको आधारमा हेर्ने हो भने लगातार बढ्दै गइरहेको देखिन्छ। आ.व. २०७०/७१ मा रु. ७९ अर्व १३ करोड लगानी रहेकोमा आ.व. २०७१/७२ मा १८.८९ प्रतिशतले वृद्धि भई रु. ९४ अर्व ७ करोड पुगेको देखिन्छ। त्यसैगरी आ.व. २०७२/७३ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा २५.५६ प्रतिशले वृद्धि भई रु. १ खर्व १८ अर्व १२ करोड पुगेको देखिन्छ। आ.व. २०७३/७४ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा २६.६६ प्रतिशले वृद्धि भई रु. १ खर्व ४९ अर्व ६२ करोड पुगेको देखिन्छ भने आ.व. २०७४/७५ मा जीवन बीमा कम्पनीहरूको पुनर्बीमाशुल्क रु. १ खर्व ९६ अर्व ७४ करोड पुगेको देखिन्छ। जुन अघिल्लो वर्षको तुलनामा ३१.४१ प्रतिशतले वृद्धि भई हुन गएको हो। जसको विवरण तालिका नं १३ र रेखाचित्र नं १८ र १९ मा प्रस्तुत गरिएको छ। (अनुसूची-४)

रेखाचित्र नं १८ जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी

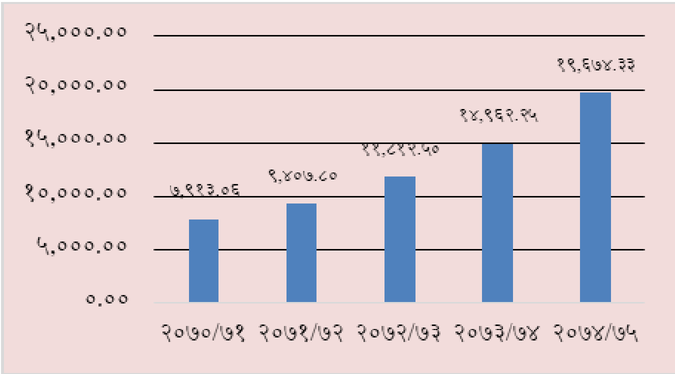

रेखाचित्र नं १९ जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी वृद्धि दर

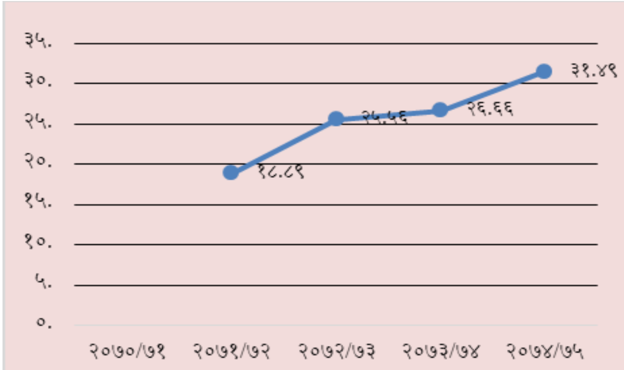

तालिका नं १३ जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी

आ. ब.	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
जम्मा	७,९१३.०६	९,४०७.८०	११,८१२.५०	१४,९६२.२५	१९,६७४.३३
वृद्धि दर	–	१८.८९	२५.५६	२६.६६	३१.४९

*२०७४/०७५ सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन। २०७३/०७४ राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो।

४.६ समितिबाट स्वीकृत भएका जीवन बीमालेखहरु

नयाँ बीमालेख जारी गर्नको लागि सबै जीवन बीमा कम्पनीहरूले बीमा समितिसँग बीमालेखहरू स्वीकृत गराउनु पर्ने हुन्छ। आ.व. २०७४/७५ मा जीवन बीमा कम्पनीहरूले जम्मा १०७ वटा बीमालेखहरू स्वीकृत गराएका छन जस मध्ये आई.एम.ई लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीले अधिकतम (२३) किसिमका बीमालेखहरूको लागि स्वीकृति पाएको छ। त्यसैगरी सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीको १४ किसिमका बीमालेखहरू स्वीकृत भएको छ भने ज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीको ११ किसिमका बीमालेखहरू स्वीकृत भएको छ। रिलायवल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी र प्रभु लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीको जम्मा १० किसिमका बीमालेखहरूका लागि स्वीकृति लिएका छन भने यूनियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी र सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीको जम्मा ९ किसिमका बीमालेखहरूका लागि स्वीकृति लिएका छन्। त्यसैगरी रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी र सानिमा लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनीले ६ किसिमका बीमालेखहरूको लागि स्वीकृती पाएका छन। एशियन लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. र सूर्या लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. ले जम्मा २ किसिमका बीमालेखहरूका लागि स्वीकृति लिएका छन भने नेशनल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि., लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लि., मेट लाईफ (एलिको), गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. र प्राइम लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. ले जम्मा १ किसिमको बीमालेखको स्वीकृति लिएका छन। जसको विवरण रेखाचित्र नं २० मा प्रस्तुत गरिएको छ। (अनुसूची -५ र ६)

रेखाचित्र नं २० आ.व. २०७४/७५ मा समितिबाट स्वीकृत भएका जीवन बीमाका बीमालेखहरु

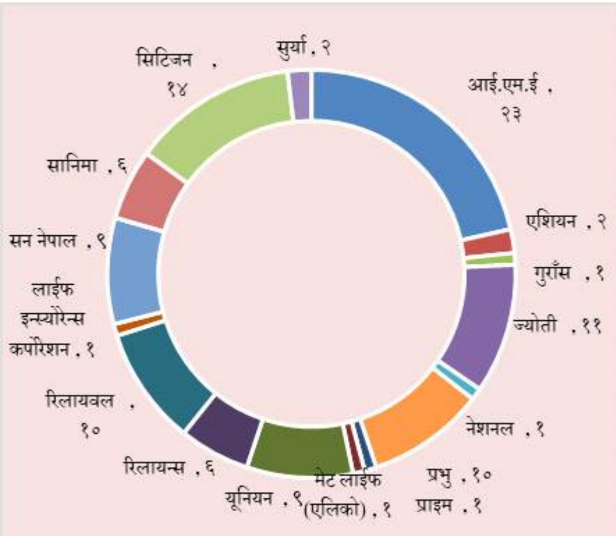

४.७ कृषि बीमालेखहरु

कृषि बीमा अन्तर्गत आ.व. २०७४/७५ सम्म बीमा समितिबाट जम्मा १८ किसिमका कृषि बीमालेखहरु स्वीकृत भएका छन । यसरी स्वीकृत भएका बीमालेखहरू पशु बीमालेख, पन्छी बीमालेख, माछा बीमालेख, तरकारी बीमालेख, धान बाली बीमालेख, आलु बीमालेख, अष्ट्रिच बीमालेख, मौरी बीमालेख, च्याउ खेती बीमालेख, उखु बीमालेख, केरा बीमालेख, बीज बृद्धि बीमालेख -(उत्पादनमा), मौसम सूचाङ्क बीमालेख (स्याउ) (उत्पादनमा), अलैंची खेती बीमालेख (बहु-बर्षीय बाली), घाँसे बाली, तरकारी उत्पादन, बेसार र अदुवा बीमालेख हुन ।

४.८ जीवन बीमा व्यवसायको शाखा विस्तार

बीमकको शाखा सञ्जाल विस्तार हुदै जाँदा यसले बीमाको सहज उपलब्धता हुन गई सर्वसाधारणमा यसको सकारात्मक प्रभाव पर्न जाने, नयाँ रोजगारीको सृजना हुने तथा बीमाको पहुँच समेत वृद्धि हुने हुँदा समितिबाट बीमकहरूलाई सबै प्रदेशमा पुग्न वा शाखा विस्तार गर्न प्रेरित गर्ने नीति अवलम्वन गरिएको छ । जीवन बीमा गर्ने बीमकको शाखा कार्यालयहरूको प्रदेशगत विवरणलाई तलको रेखाचित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

रेखाचित्र नं २१ जीवन बीमा कम्पनीहरुको शाखा सम्बन्धी विवरण

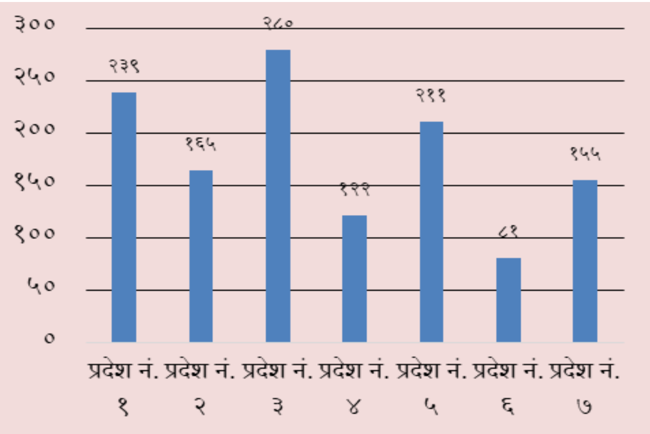

रेखाचित्र-२१ अनुसार आ.व. २०७४/७५ को अन्त्य सम्ममा जीवन बीमा कम्पनीका १,२५३ शाखा कार्यालयहरू सञ्चालनमा रहेकोमा सबै भन्दा धेरै प्रदेश नं ३ मा २८० वटा र सबै भन्दा कम प्रदेश नं ६ मा ८१ वटा रहेको छ । अधिकांश बीमकको थप शाखा स्वीकृत हुने क्रममा समेत रहेको हुँदा यो संख्या निकट भविष्यमा अझै बढ्ने देखिन्छ । (अनुसूची - ७ र ८)

४.९ जीवन बीमा कम्पनीहरुको बीमाशुल्क आर्जन

बीमाशुल्क आर्जनले समग्र बीमा बजारको विस्तारलाई जनाउँदछ । नेपालको हालको परिदृश्यलाई आधार मान्ने हो भने यो क्षेत्र क्रमिक रूपमा विस्तार हुँदै गइरहेको देखिन्छ । विगत पाँच आ.व. को कूल बीमाशुल्क आर्जनको परिदृश्यलाई रेखाचित्र-२३ मा प्रस्तुत गरिएको छ । विगत पाँच आ.व. को बीमाशुल्क आर्जनको अवस्थालाई हेर्दा जीवन बीमा व्यवसाय तर्फ क्रमश: कूल बीमाशुल्क आर्जनमा वृद्धि हुँदै गइरहेको देखिन्छ । आ.व. २०७०/७१ मा रू. २० अर्व बीमाशुल्क आर्जन भएकोमा त्यसमा क्रमश: विस्तार हुँदै गई आ.व. २०७४/७५ मा रू. ५१.४१ अर्व पुगेको देखिन्छ । बीमाशुल्क आर्जनमा भएको वृद्धिदरलाई रेखाचित्र नं २२ मा प्रस्तुत गरिएको छ । जीवन बीमा तर्फको वृद्धिदरमा सामान्य उतारचढाव रहेको भएता पनि औषतमा भने वृद्धिदर सकारात्मक नै देखिन्छ । यस तर्फ अघिल्लो वर्षको तुलनामा आ.व. २०७२/७३ मा सबै भन्दा कम वृद्धिदर १८.०९५ र आ.व. २०७४/७५ मा सबै भन्दा बढि वृद्धिदर ३३.११५ रहेको देखिन्छ ।

रेखाचित्र नं २२ बीमाशुल्क आर्जनमा भएको वृद्धिदर

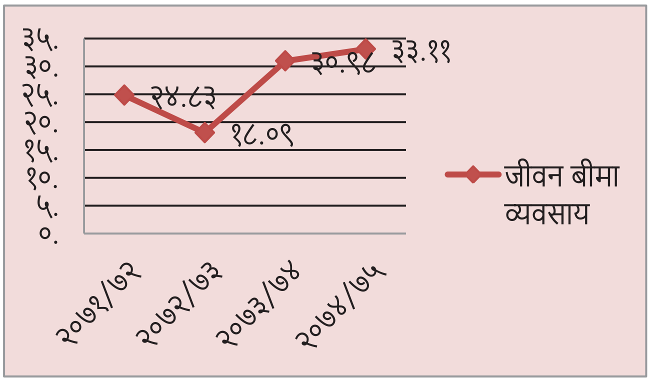

रेखाचित्र नं २३ जीवन बीमा कम्पनीहरुको बीमाशुल्क आर्जन

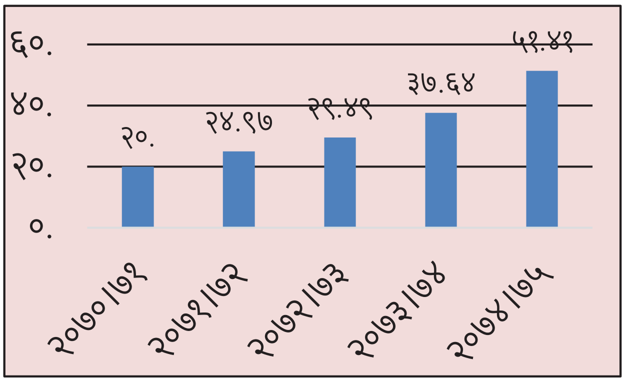

४.१० जीवन बीमा दाबी भुक्तानी

बीमाका आधारभूत सिद्धान्तहरू मध्ये क्षतिपूर्तिको सिद्धान्त पनि एक हो । त्यसैले क्षतिपूर्तिको सिद्धान्तसँग जोडिएको दाबी भुक्तानी बीमा व्यवसायको एक महत्वपूर्ण र संवेदनशील बिषय हो । समयमा नै गरिने उचित दाबी भुक्तानीले बीमितको क्षति व्यवस्थापनलाई सहज बनाउने मात्र नभई बीमा प्रतिको विश्वसनीयतामा समेत अभिवृद्धि हुन पुग्दछ । बीमकहरूको दाबी भुक्तानीको अवस्थालाई तलको तालिकामा देखाइएको छ ।

रेखाचित्र नं २४ जीवन बीमा दाबी भुक्तानी

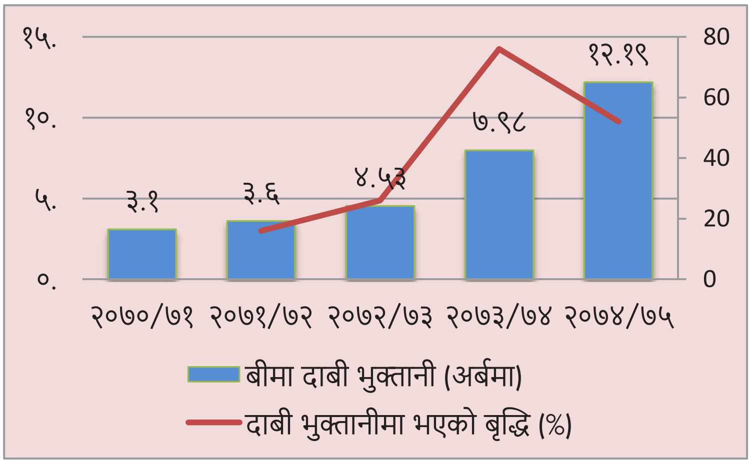

रेखाचित्र नं २४ मा विगत ५ आ.व. को जीवन बीमा दाबी भुक्तानीको अवस्थालाई देखाइएको छ । आ.व. २०७०/७१ मा रू. ३.१० अर्व दाबी भुक्तानी भएकोमा सो रकम वृद्धि भई आ.व. २०७४/७५ मा रू. १२.१९ अर्व पुगेको देखिन्छ । बीमकहरुको अघिल्लो आ.व. सँगको तुलनामा खुद बीमा दाबी भुक्तानीमा भएको परिवर्तनमा भने अत्यन्तै उतारचढाब देखिन्छ । जीवन बीमा तर्फ आ.व. २०७१/७२ देखि आ.व. २०७३/७४ सम्म दाबी भुक्तानीको वृद्धिदर बढ्दो दरमा रहेको भएता पनि आ.व. २०७३/७४ को तुलनामा आ.व. २०७४/७५ मा वृद्धिदर घटेको देखिन्छ ।

४.११ जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ३९ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३८ मा रहेका व्यवस्था बमोजिम समितिबाट नियमित र आकस्मिक रुपमा बीमा कम्पनीहरुको सुपरीवेक्षण गर्ने गरिएको छ । बीमा क्षेत्रको बिकास र विस्तारका लागि नियमित अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण कार्य अपरिहार्य हुने हुनाले जीवन बीमा व्यवसायमा हुन सक्ने सम्भावित जोखिम तथा कमी कमजोरीहरुलाई समयमा नै पहिचान गरी त्यसको समाधानका लागि आवश्यक निर्देशन दिनु अनुगमन तथा सुपरीवेक्षणको प्रमुख उद्देश्य रहेको छ । समयावधि र लगानीका हिसावले जीवन बीमा व्यवसाय निर्जीवन बीमा व्यवसायको तुलनामा दीर्घकालीन जोखिम हुने हुनाले जीवन बीमा कम्पनीहरुको व्यवसायलाई बीमा ऐन, बीमा नियमावली, समितिबाट जारी निर्देशिका, परिपत्र र बीमाको सर्वमान्य अभ्यासहरुको परिपालनाको सम्बन्धमा नियमित अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गर्ने गरिएको छ । समितिले अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण कार्यलाई स्थलगत र गैर स्थलगत गरी दुई प्रकारका विधिद्वारा गर्ने गरेको छ । समितिले बीमकले पेश गर्ने त्रैमासिक प्रतिवेदनका आधारमा सुपरीवेक्षण गर्ने गरेको छ ।

तालिका नं १४ जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण आ.व. २०७३/७४

क्र.सं.	बीमक	स्थलगत निरीक्षण	आकस्मिक स्थलगत निरीक्षण
१	सूर्या लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड		१ पटक
२	लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लिमिटेड		१ पटक
३	राष्ट्रिय बीमा संस्थान		१ पटक
४	प्राइम लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड		१ पटक

तालिका नं १५ जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण आ.व. २०७४/७५

क्र.सं.	बीमक	स्थलगत निरीक्षण	आकस्मिक स्थलगत निरीक्षण	भौतिक पूर्वाधार परीक्षण
१	प्रभु लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड		२ पटक	१ पटक
२	ज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड			१ पटक
३	यूनियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड			१ पटक
४	रिलायवल नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड			१ पटक

५	सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड			१ पटक
६	सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड			१ पटक
७	सानिमा लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड			१ पटक
८	गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१ पटक		
९	रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड			१ पटक
१०	प्राइम लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड		२ पटक	
११	लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लिमिटेड		१ पटक	

आ.व. २०७३/०७४ को तुलनामा आ.व. २०७४/०७५ मा समितिको आकस्मिक स्थलगत निरीक्षणले तीव्रता पाएको छ । आ.व. २०७३/०७४ मा कूल ४ वटा जीवन बीमा कम्पनीहरुको मात्र निरीक्षण भएकोमा आ.व. २०७४/०७५ मा ११ वटा जीवन बीमा कम्पनीको निरीक्षण कार्य सम्पन्न भएको छ । त्यसैगरी आ.व. २०७४/०७५ मा ४ वटा जीवन बीमा कम्पनीहरुको आकस्मिक स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ भने अघिल्लो आर्थिक वर्षमा समेत ४ वटा जीवन बीमा कम्पनीको आकस्मिक स्थलगत निरीक्षण गरिएको थियो । साथै नयाँ ८ वटा कम्पनीहरुको भौतिक पूर्वाधार परीक्षण समेत सोही आर्थिक वर्षमा सम्पन्न भएको छ । जीवन बीमा कम्पनीहरुको संख्यामा भएको वृद्धि सँगै समितिबाट हुने निरीक्षण तथा सुपरीवेक्षण क्रमिक रुपमा बढ्दै जाने क्रममा रहेको छ ।

४.१२ जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयन

बीमा कम्पनीहरुको निरीक्षणको क्रममा देखिएका कैफियतहरुलाई समेटी निरीक्षण प्रतिवेदन तयार गरी उक्त प्रतिवेदनको आधारमा बीमा कम्पनीलाई समितिबाट आवश्यक निर्देशन दिने गरिएको छ । समितिले बीमा ऐनमा भएको व्यवस्था बमोजिम बीमा कम्पनीहरुलाई सचेत गर्ने, निर्देशन दिने, जरिवाना गर्ने तथा अन्य आवश्यक कारवाही गर्ने गरेको छ ।

तालिका नं १६ निरीक्षण प्रतिवेदनको कार्यान्वयन (२०७३/७४ र २०७४/७५)

क्र.सं.	बीमक	कानुनर व्यवस्था	कारवाही र निर्देशन	कारवाहीको मिति
१	सूर्या लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	बीमा ऐन, २०४९ दफा ३६ (१)	१०,००० जरिवाना	०३/०८/२०७३
२	गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड		निर्देशन	०१/१२/२०७५
३	लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लिमिटेड		निर्देशन	०१/१२/२०७५

आ.व. २०७३/७४ र २०७४/७५ को अवधिमा सूर्या लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडलाई बीमा ऐन, २०४९ दफा ३६ (१) बमोजिम रु. १०,००० जरिवाना गरिएको थियो । त्यसैगरी गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड र लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लिमिटेडलाई निर्देशन जारी गरिएको छ ।

४.१३ जीवन बीमा कम्पनीको वित्तीय विवरण स्वीकृति

बीमा कम्पनीको वित्तीय विवरणले कम्पनीको समग्र वित्तीय अवस्था तथा व्यवसायको प्रगति दर्शाउने गर्दछ । त्यसैले बीमा कम्पनीको वित्तीय विवरणको शुद्धता तथा यर्थाथता महत्वपूर्ण मानिन्छ । बीमा ऐन तथा बीमा नियमावलीमा भएको व्यवस्था बमोजिम सबै जीवन बीमा कम्पनीहरुले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ६ महिना भित्रमा कम्पनीको वित्तीय विवरण समितिमा स्वीकृतिको लागि पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । समितिबाट कम्पनीको वित्तीय विवरण स्वीकृत नभएमा कम्पनीले साधारणसभा गर्न नपाउने साथै बोनस बितरण समेत गर्न नसक्ने व्यवस्था रहेको छ । समितिमा प्राप्त वित्तीय विवरणहरुको अध्ययन तथा विश्लेषण गरी आवश्यक निर्देशनहरु समेत बीमा कम्पनीलाई दिने गरिन्छ । आ.व. २०७३/७४ र आ.व. २०७४/७५ मा वित्तीय विवरण स्वीकृत भएका जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरु देहाय अनुरुप रहेका छन् :

तालिका नं १७ जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको आ.व. २०७३/७४ मा स्वीकृत भएका वित्तीय विवरणहरूको अवस्था

क्र.सं.	बीमकको नाम	२०७३/७४ मा पेश भएको वित्तीय विवरण			
		स्वीकृत भएको	सैद्धान्तिक स्वीकृति प्रदान गरिएको	प्रक्रियामा रहेको	पेश नभएको
१	राष्ट्रिय बीमा संस्थान	२०६५/६६ सम्म स्वीकृत			√
२	प्राइम लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	√			

३	नेपाल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	√			
४	लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लि.	√			
५	मेट लाईफ (एलिको)	√			
६	एशियन लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	√			
७	सूर्या लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	√			
८	गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		√		

तालिका नं १८ जीवन बीमा ब्यबसाय गर्ने बीमकहरुको आ.व. २०७४/७५ मा स्वीकृत भएका वित्तीय विवरणहरूको अवस्था

क्र.सं.	बीमकको नाम	आ.व. २०७४।७५ मा पेश भएको वित्तीय विवरण			
		स्वीकृत भएको	सैद्धान्तिक स्वीकृति प्रदान गरिएको	प्रक्रियामा रहेको	पेश नभएको
१	राष्ट्रिय बीमा संस्थान	२०६५।६६ सम्म स्वीकृत			√
२	नेशनल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.			√	
३	नेपाल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		√		
४	लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लि.		√		
५	मेट लाईफ (एलिको)		√		
६	एशियन लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		√		
७	सूर्या लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		√		
८	गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		√		
९	प्राइम लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		√		
१०	आई.एम.ई लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी		√		
११	यूनियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी		√		
१२	सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी		√		
१३	रिलायवल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी		√		
१४	ज्योती लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी		√		
१५	रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी		√		
१६	सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी		√		
१७	सानिमा लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी		√		
१८	प्रभु लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी		√		

आ.व. २०७४/७५ मा १६ वटा जीवन बीमा कम्पनीहरुलाई सैद्धान्तिक स्वीकृति प्रदान गरिसकेको, १ वटा जीवन बीमा कम्पनी स्वीकृतिको प्रक्रियामा रहेको र १ वटा जीवन बीमा कम्पनी राष्ट्रिय बीमा संस्थानले हाल सम्म समितिमा वित्तीय विवरण पेश नगरेको अवस्था छ । त्यसैगरी गत आ.व. २०७३/ ७४ मा ६ वटा जीवन बीमा कम्पनीहरुको वित्तीय विवरण स्वीकृति भएको, १ वटा जीवन बीमा कम्पनीहरुलाई सैद्धान्तिक स्वीकृति प्रदान गरिएको थियो भने राष्ट्रिय बीमा संस्थानले समितिमा वित्तीय विवरण पेश नगरेको अवस्था छ ।

४.१४ वैदेशिक रोजगार (म्यादी) जीवन बीमाबाट बिगत तीन वर्षमा भएको आय, व्यय तथा दावीको स्थिति

तालिका नं १९ वैदेशिक रोजगार (म्यादी) जीवन बीमाबाट बिगत तीन वर्षमा भएको आय, व्यय, दावीको स्थिति

रकम रु. करोडमा

क्र. सं	शिर्षक	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*	वृद्धिदर (५)
१	बीमालेख संख्या	९,३३,८७१	६,४४,१०३	६,४८,०८४	७,३३,८७४	-
२	कूल बीमा शुल्क (रू.)	१६०.५२	१२८.३३	२५८.१७	३३०.४९	२८.०१
३	खूद बीमा शुल्क (रू.)	११०.९८	८२.९२	१८४.७७	२३६.५७	२८.०३
४	पूनर्बीमा शुल्क (रू.)	४९.५४	४५.४१	७३.४०	९३.९२	२७.९६
५	कूल दाबी भूक्तानी (रू.)	६४.२३	६७.४७	८२.७८	१२३.७२	४९.४६
६	खूद दाबी भूक्तानी (रू.)	४१.१९	४२.०४	५३.८१	८९.१२	६५.६२

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन । २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

रेखाचित्र नं २५ वैदेशिक रोजगार (म्यादी) जीवन बीमाबाट बिगत तीन बर्षमा भएको आय, व्यय तथा दावीको वृद्धिदर

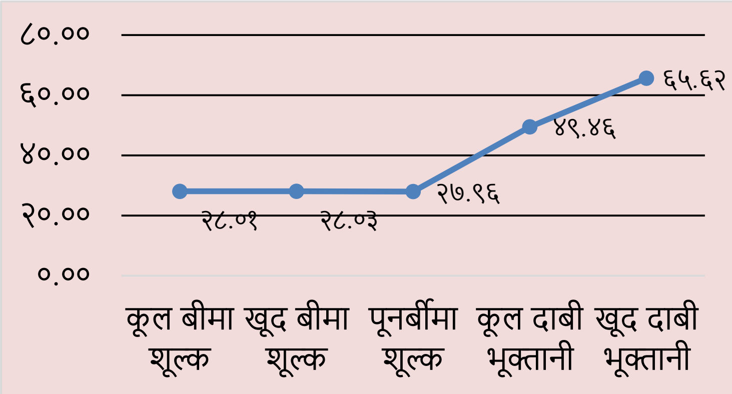

आ.व. २०७१/७२ भन्दा आ.व. २०७४/७५ मा बैदेशिक रोजगारमा जाने नेपालीहरुको संख्यामा कमी आएको देखिन्छ। आर्थिक वर्ष २०७१/७२ देखि २०७४/७५ मा जारी बैदेशिक रोजगार म्यादी बीमालेखको संख्या क्रमशः ९ लाख ३३ हजार, ६ लाख ४४ हजार, ६ लाख ४८ हजार र ७ लाख ३३ हजार रहेको छ। आ.व. २०७३/७४ को तुलनामा आ.व. २०७४/७५ मा १३.२४ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । बैदेशिक रोजगार म्यादी जीवन बीमालेख अन्तर्गत आर्जित बीमाशुल्कमा क्रमशः वृद्धि भईरहेको देखिन्छ । आ.व. २०७१/७२ देखि २०७३/७४ सम्ममा कूल बीमाशुल्क आर्जन क्रमशः रु. १६०.९८ करोड, १२८.३३ करोड, २५८.१७ करोड र ३३०.४९ करोड रहेको छ। आ.व. २०७४/७५ मा रु. ३ अर्ब ३० करोड ४९ लाख कूल बीमशुल्क आम्दानी भएकोमा गत आर्थिक वर्षको तुलनामा रु. ७२ करोड ३२ लाखले अर्थात २८.०३ प्रतिशतले वृद्धि भएको छ। बीमकहरुले आ.व. २०७१/७२ देखि आ.व. २०७४/७५ सम्ममा वैदेशिक रोजगार (म्यादी) जीवन बीमा अन्तर्गत भुक्तानी गरिएको दावीको संख्या क्रमशः दुई हजार चार सय उन्नसत्तरी, एक हजार एक सय पचास र एक हजार चार सय बाह्र रहेको जस अन्तर्गत रु. ६४.२३ करोड, रु. ६७.४७ करोड, रु. ८२.७८ करोड र रु. १२३.७२ करोड दावी भुक्तानी भएको देखिन्छ ।

निर्जीवन बीमा बजार

५.१ निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको चुक्ता पूँजी तथा कोष

रेखाचित्र नं २६ निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको चुक्ता पूँजी तथा कोष

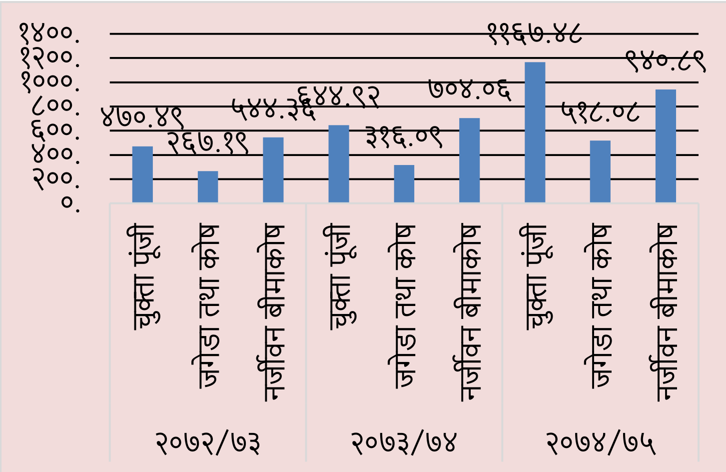

बीमक दर्ता तथा बीमा व्यवसाय सञ्चालन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३ को परिच्छेद २ को दफा ४ (ख) बमोजिम निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको चुक्ता पूँजी कम्तिमा १ अर्व हुनु पर्ने प्रावधान रहे बमोजिमको उक्त चुक्ता पूँजी हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि., नेको इन्सुरेन्स लि. तथा शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. ले मात्र पुऱ्याउन सफल भएको छ भने अन्य निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुले निकट भविष्यमा पुऱ्याउने क्रममा रहेका छन् । निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको चुक्ता पूँजी, बीमा कोष र अन्य जगेडा तथा कोषहरुमा समेत क्रमशः वृद्धि हुँदै गईरहेको छ । आ.व. २०७२/७३ मा उक्त रकम क्रमशः रु. ४ अर्व ७० करोड, रु. २ अर्व ६७ करोड र रु. ५ अर्व ४४ करोड रहेको थियो । त्यसै गरी आ.व. २०७३/७४ मा उक्त रकम क्रमशः रु. ६ अर्व ४४ करोड, रु. ३ अर्व १६ करोड र रु. ७ अर्व ४ करोड रहेको र आ.व. २०७४/७५ मा वृद्धि भएर उक्त रकम क्रमशः रु. ११ अर्व ६७ करोड, रु. ५ अर्व १८ करोड र रु. ९ अर्व ४० करोड पुगेको देखिन्छ । (अनुसूची-१०)

५.२ निर्जीवन बीमा कम्पनीको नाफा

जीवन बीमा कम्पनीको जस्तै निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको नाफामा पछिल्ला वर्षहरूमा उतार चढाव हुँदै वृद्धि भइरहेको देखिन्छ ।

रेखाचित्र नं २७ निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको खुद नाफाको विवरण

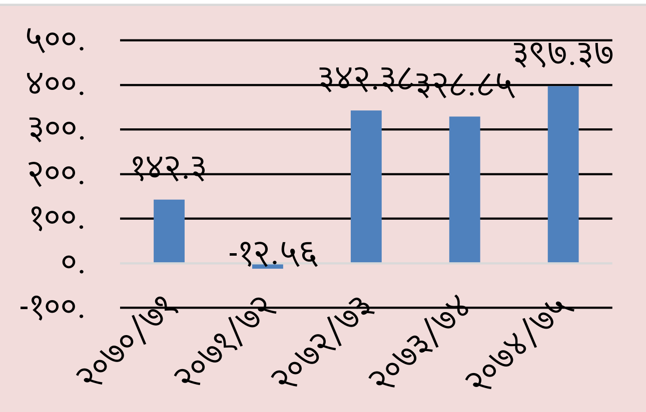

आ.व. २०७०/७१ मा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको खुद मुनाफा रकम रू. १ अर्व ४२ करोड रहेको छ भने आ.व. २०७१/७२ मा उक्त रकममा रू. १०८.८३ प्रतिशतले कमी भई १२ करोड नोक्सान भएको

रेखाचित्र नं २८ निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको खुद नाफाको वृद्धि विवरण

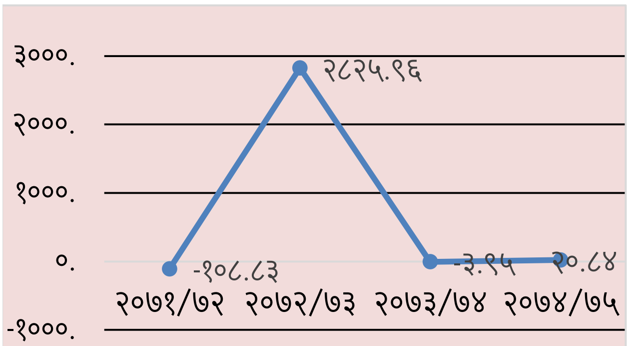

पाइएको छ । त्यस्तै आ.व. २०७२/७३ मा अघिल्लो आ.व. को तुलनामा २८२५.९६ प्रतिशतका दरले वृद्धि भई रू. ३ अर्व ४२ करोड रूपैंया पुगेको देखिन्छ । उक्त रकम आ.व. २०७३/७४ मा ३.९५ प्रतिशतले कमी भई रू.३ अर्व २८ करोड भएको पाइएको छ । त्यस्तै आ.व. २०७४/७५ मा अघिल्लो आ.व. को तुलनामा २०.८४ प्रतिशतका दरले वृद्धि भई रु. ३ अर्व ९७ करोड रूपैंया पुगेको देखिन्छ । आ.व. २०७१/७२ मा नाफामा कमी हुनुको मुख्य कारण २०७२ सालको महाभूकम्पबाट उत्पन्न ठूलो परिमाणको दाबी भुक्तानी गर्नुपरेको कारण रहेको थियो । (अनुसूची-१२)

५.३ निर्जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमाशुल्क

तालिका नं २० निर्जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमाशुल्क

आ.व.	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
जम्मा	५९३.३३	७१३.५२	८९०.८	९७४.९३
वद्धि	–	२०.२६	२४.८५	९.४४

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन ।
२०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको वार्षिक पुनर्बीमा शुल्क पछिल्लो पाँच वर्षको तथ्याङ्कको आधारमा हेर्ने हो भने लगातार बढ्दै गइरहेको देखिन्छ । आ.व. २०७१/७२ मा पुनर्बीमाशुल्क रु. ५ अर्व ९३ करोड पुगेको देखिन्छ । त्यसैगरी आ.व. २०७२/७३ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा २०.२६ प्रतिशले वृद्धि भई रु.७ अर्व १३ करोड पुगेको देखिन्छ । आ.व. २०७३/७४ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा २४.८५ प्रतिशले वृद्धि भई रु. ८ अर्व ९० करोड पुगेको देखिन्छ भने आ.व. २०७४/७५ मा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको पुनर्बीमाशुल्क रु. ९ अर्व ७४ करोड पुगेको देखिन्छ । जुन अघिल्लो वर्षको तुलनामा ९.४४ प्रतिशतले वृद्धि भएको देखिन्छ । (अनुसूची-१२)

रेखाचित्र नं ३० निर्जीवन बीमा कम्पनीको पुनर्बीमा शुल्क

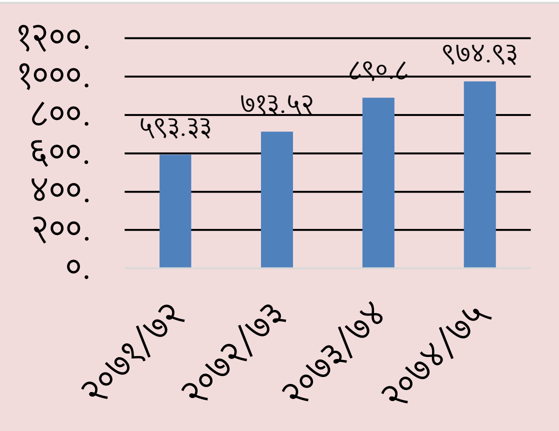

रेखाचित्र नं २९ पुनर्बीमा शुल्क वृद्धि

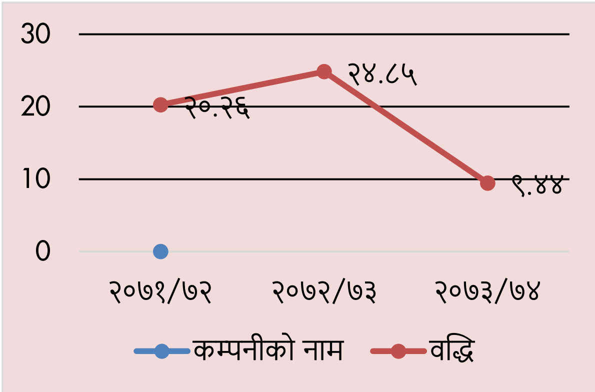

५.४ निर्जीवन बीमा कम्पनीको बीमालेख संख्या

तालिका नं २१ निर्जीवन बीमा कम्पनीको बीमालेख संख्या

क्र.सं.	आर्थिक वर्ष	निर्जीवन बीमालेखको संख्या	वृद्धि दर
१	२०७०/७१	९,१७,६४७	–
२	२०७१/७२	१०,६४,२०७	१५.९७
३	२०७२/७३	१४,११,६२९	३२.६५
४	२०७३/७४*	१७,४३,५७२	२३.५१
५	२०७४/७५*	१९,५८,९५५	१२.३५

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्को लेखा परीक्षण भएको छैन । २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

रेखाचित्र नं ३१ निर्जीवन बीमालेखको वृद्धि दर

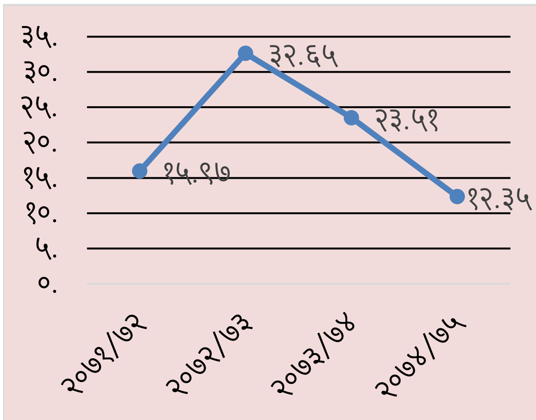

निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको वार्षिक जारी बीमालेख संख्या पछिल्लो पाँच वर्षको तथ्याङ्कको आधारमा हेर्ने हो भने लगातार बढ्दै गइरहेको देखिन्छ । आ.व. २०७०/७१ मा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूबाट जारी बीमालेखको संख्या ९,१७,६४७ रहेको देखिन्छ भने आ.व. २०७१/७२ मा १५.९७ प्रतिशतले वृद्धि भई १०,६४,२०७ पुगेको देखिन्छ । त्यसैगरी आ.व. २०७२/७३ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा ३२.६५ प्रतिशले वृद्धि भई १४,११,६२९ पुगेको देखिन्छ । आ.व. २०७३/७४ मा अघिल्लो वर्षको तुलनामा २३.५१ प्रतिशले वृद्धि भई १७,४३,५७२ पुगेको देखिन्छ भने आ.व. २०७४/७५ मा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको जारी बीमालेख संख्या १,९५८,९५५ पुगेको देखिन्छ । जसको विवरण तलको तालिका नं २१ र रेखाचित्र नं ३१ र ३२ मा देखाइएको छ ।

रेखाचित्र नं ३२ निर्जीवन बीमालेखको संख्या

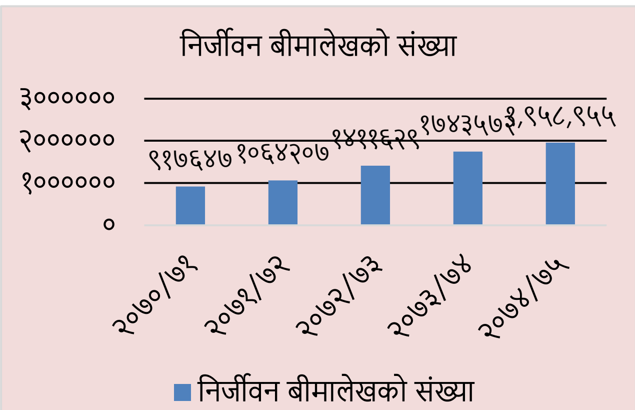

५.५ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको लगानी

तालिका नं २२ निर्जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी

आ.व.	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
जम्मा	१२६३.०७	१६७९.५३	२१८३.१८	२३२१.४३	३२७९.७१
वृद्धि	-	३२.९७	२९.९९	६.३३	४१.२८

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन ।
२०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

रेखाचित्र नं ३३ निर्जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानीको वृद्धि

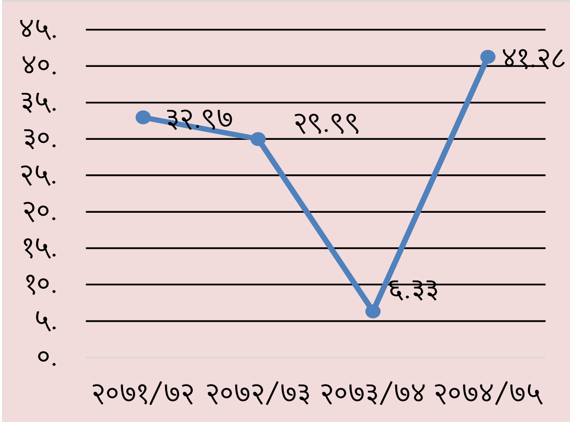

बीमा समितिको लगानी निर्देशन बमोजिम लगानी योग्य रकमलाई निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको व्यवसायबाट भएको लगानी पछिल्लो पाँच वर्षको तथ्याङ्कको आधारमा हेर्ने हो भने लगातार बढ्दै गइरहेको देखिन्छ । आ.व. २०७०/७१ मा रु. १२ अर्व ६३ करोड लगानी रहेको छ भने आ.व. २०७१/७२ मा ३२.९७ प्रतिशतले वृद्धि भई रू. १६ अर्व ७९ करोड पुगेको देखिन्छ । त्यसैगरी अघिल्लो वर्षको तुलनामा आ.व. २०७२/७३ मा २९.९९ प्रतिशले वृद्धि भई रू. २१ अर्व ८३ करोड पुगेको देखिन्छ। आ.व. २०७३/७४ मा ६.३३ प्रतिशले वृद्धि भई रू. २३ अर्व २१ करोड पुगेको देखिन्छ । त्यसैगरी आ.व. २०७४/७५ मा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूको लगानी अघिल्लो वर्षको तुलनामा ४९.२८ प्रतिशले वृद्धि भई रू. ३२ अर्व ७९ करोड पुगेको देखिन्छ। जसको विवरण तलको तालिका नं. २२ र रेखाचित्र नं. ३३ र ३४ मा प्रस्तुत गरिएको छ। (अनुसूची-१३)

रेखाचित्र नं ३४ निर्जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी

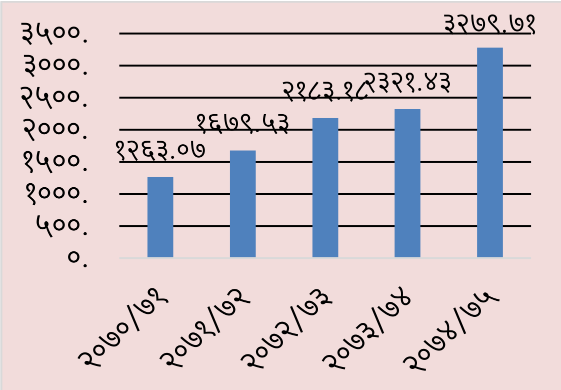

५.६ निर्जीवन बीमा कम्पनीको स्वीकृत बीमालेखहरुको विवरण

जीवन बीमा कम्पनीहरूले जस्तै नयाँ बीमालेख जारी गर्नको लागि निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूले पनि बीमा समितिबाट बीमालेखहरू स्वीकृत गराउनु पर्ने हुन्छ। आ.व. २०७४/७५ मा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरूले जम्मा ४८ वटा बीमालेखहरू स्वीकृत गराएका छन् जस मध्ये अजोड इन्स्योरेन्स क. लिमिटेडले अधिकतम (१९) किसिमका बीमालेखहरूका लागि स्वीकृति पाएको छ । त्यसैगरी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको ९ किसिमका बीमालेखहरू स्वीकृत भएका छन् भने सानिमा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको ८ किसिमका बीमालेखहरू स्वीकृत भएको छ । हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड र नेको इन्सुरेन्स लिमिटेडले जम्मा २ किसिमका बीमालेखहरूको लागि स्वीकृति लिएका छन भने नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड, दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड, प्रिमियर इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड, सगरमाथा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड, शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड, एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड, सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड र लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडले थप १ किसिमको बीमालेखहरूको लागि स्वीकृति लिएका छन । जसको विवरण रेखाचित्र-३५ मा प्रस्तुत गरिएको छ। (अनुसूची-१४)

रेखाचित्र नं ३५ २०७४/७५ मा निर्जीवन बीमा कम्पनीका स्वीकृत बीमालेखहरुको विवरण

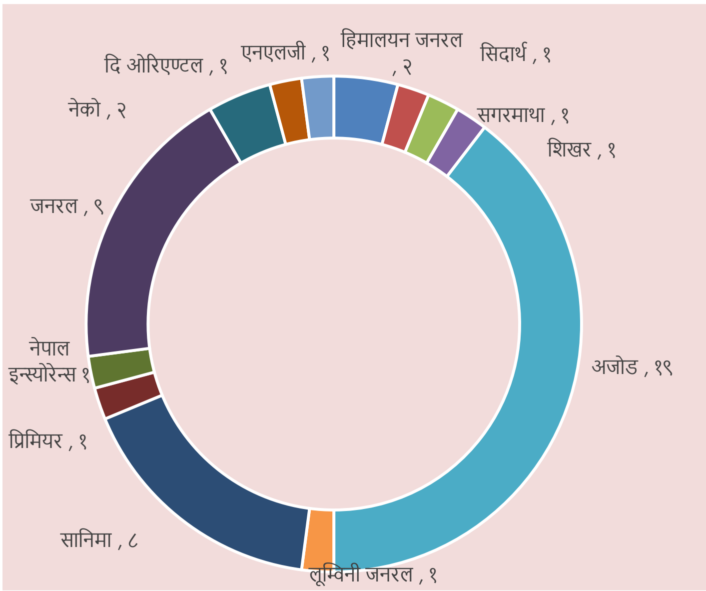

५.७ निर्जीवन बीमा व्यवसायको शाखा विस्तार

निर्जीवन बीमा सम्पत्ति तथा दायित्वको बीमा भएको, व्यापारिक क्रियाकलापहरुका साथ साथै बैकिङ्ग व्यवसाय समेत शहर केन्द्रित रहेको आदि कारणहरुले गर्दा निर्जीवन बीमा गर्ने बीमकहरुको शाखा प्राय शहर केन्द्रित हुने गरेको पाइन्छ। निर्जीवन बीमा गर्ने बीमकहरुको शाखा कार्यालयहरूको प्रदेशगत विवरणलाई रेखाचित्र-३६ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

रेखाचित्र-३६ अनुसार आ.व. २०७४/७५ को अन्त्य सम्ममा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुका जम्मा ७३० शाखा कार्यालयहरू सञ्चालनमा रहेकोमा सबै भन्दा धेरै प्रदेश नं ३ मा २२९ वटा र सबै भन्दा कम प्रदेश नं ६ र ७ मा ४५ वटा रहेको छ। अधिकांश बीमकको थप शाखा स्वीकृत हुने क्रममा समेत रहेको हुँदा यो संख्या निकट भविष्यमा अझै बढ्ने देखिन्छ। (अनुसूची -१५ र १६)

रेखाचित्र नं ३६ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको शाखा सम्बन्धी विवरण

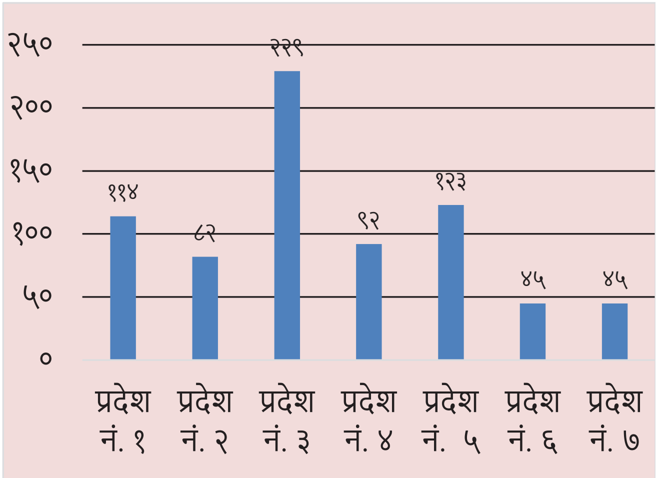

५.८ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको बीमाशुल्क आर्जन

रेखाचित्र नं ३७ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको बीमाशुल्क आर्जन

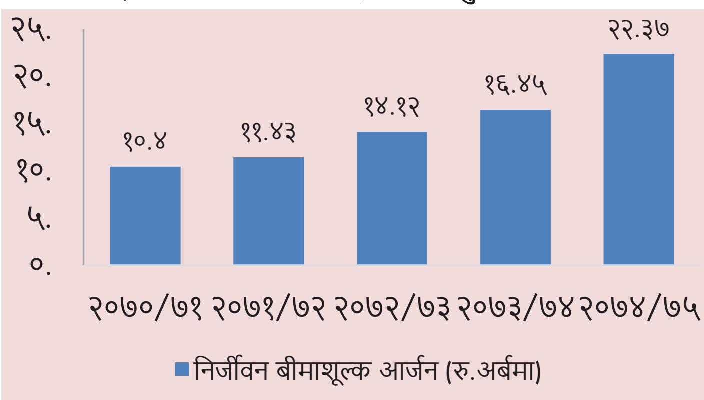

बीमाशुल्क आर्जनले समग्र निर्जीवन बीमा बजारको विस्तारलाई जनाउँदछ। बीमा कम्पनीहरु थप भइरहेको सन्दर्भमा बीमाशुल्क आम्दानीमा समेत उल्लेख्य वृद्धि भई रहेको पाइएको छ। निर्जीवन बीमा तर्फ विगत पाँच आ.व. को कूल बीमाशुल्क आर्जनको परिदृश्यलाई रेखाचित्र-३७ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

विगत पाँच आ.व. को बीमाशुल्क आर्जनको अवस्थालाई हेर्दा निर्जीवन बीमा व्यवसाय तर्फ पनि जीवन बीमामा जस्तै क्रमशः कूल बीमाशुल्क आर्जनमा वृद्धि हुदै गएको देखिन्छ। आ.व. २०७०/७१ मा रू. १०.४ अर्व बीमाशुल्क आर्जन भएकोमा त्यसमा क्रमशः वृद्धि भई आ.व. २०७४/७५ मा रू. २२.३७ अर्व पुगेको देखिन्छ। बीमाशुल्क आर्जन जीवन बीमाको तुलनामा भने आधा मात्रै रहेको पाइन्छ। बीमाशुल्क आर्जनमा भएको वृद्धिदरलाई रेखाचित्र-३८ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

रेखाचित्र नं ३८ प्रतिशत परिवर्तन

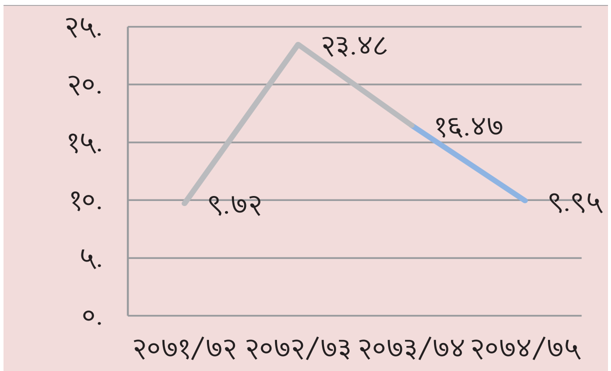

निर्जीवन बीमा तर्फ भने आ.व. २०७२/७३ देखि क्रमशः वृद्धिदर घट्दै गएको देखिन्छ। आ.व. २०७१/७२ मा सबै भन्दा कम ९.७२५ र आ.व. २०७२/७३ मा सबै भन्दा बढि वृद्धिदर ३६.०१५ रहेकोले बीमा कम्पनीहरुले उल्लेख्य व्यवसाय बिस्तार गर्न नसकेको देखिन्छ।

५.९ निर्जीवन बीमा तर्फ क्षेत्रगत बीमाशुल्क आम्दानी

निर्जीवन बीमालाई विभिन्न प्रकारमा बिभाजन गर्ने गरेको पाइन्छ। बीमा नियमावली, २०४९ ले निर्जीवन बीमालाई अग्नी, सामुन्द्रिक, मोटर, इन्जिनियरिङ्ग, हवाई र विविध भनी वर्गिकरण गरेको भए तापनि बीमकबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा वर्गिकरण गरी त्यसको बीमाशुल्कमा रहेको योगदानको प्रतिशतलाई तलको चित्रमा देखाइएको छ।

रेखाचित्र नं ३९ निर्जीवन बीमा तर्फ क्षेत्रगत बीमाशुल्क आम्दानी

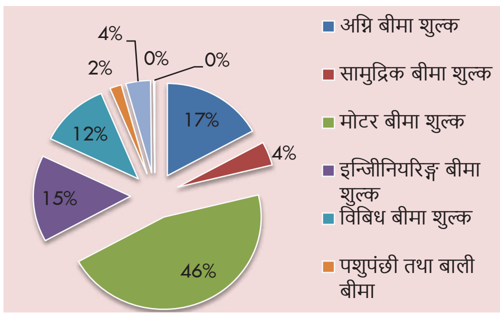

रेखाचित्र-३९ अनुसार बीमाशुल्कको सबै भन्दा ठूलो हिस्सा मोटर बीमाले ओगटेको देखिन्छ भने सबै भन्दा न्यून लघु र पशुपंछी तथा बाली बीमा रहेको देखिन्छ। तेस्रो

पक्ष बीमा अनिवार्य रहेकोले यसको कूल बीमाशुल्कमा योगदान बढी हुने गरेको देखिन्छ । तर राज्यको समेत प्राथमिकतामा परेको कृषि तथा लघु बीमामा भने अपेक्षित सुधार हुन बाँकी रहेको देखिन्छ । न्यून आर्थिक आम्दानी भएका समुदायको जीवनस्तर बढ्दै जाँदा लघुबीमाको आकार समेत बढ्दै जाने अपेक्षा गर्न सकिन्छ ।

५.१० निर्जीवन बीमा दाबी भुक्तानी

निर्जीवन बीमामा दाबी भुक्तानीको ठूलो महत्व रहन्छ । समयमा नै गरिने उचित दाबी भुक्तानीले बीमितको क्षति व्यवस्थापनलाई सहज बनाउने मात्र नभई बीमा प्रतिको विश्वसनीयता समेत वृद्धि हुन पुग्दछ । निर्जीवन व्यवसाय गर्ने बीमकहरूको दाबी भुक्तानीको अवस्थालाई रेखाचित्र-४० मा देखाइएको छ ।

रेखाचित्र नं ४० निर्जीवन बीमा दाबी भुक्तानी

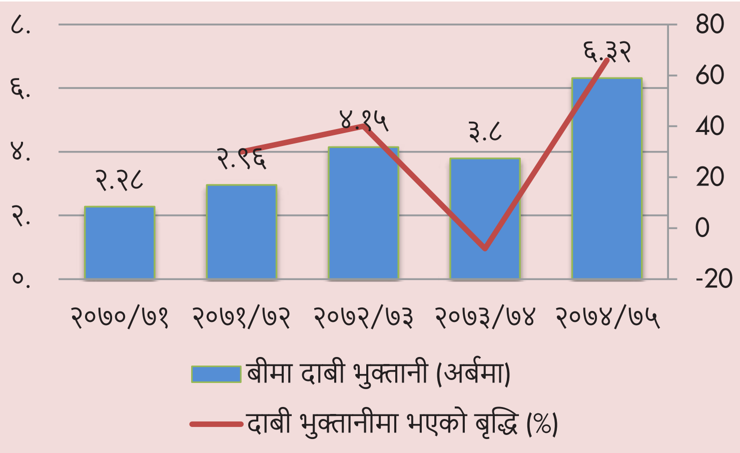

निर्जीवन बीमा तर्फ आ.व. २०७०/७१ मा रू. २.२८ अर्व दाबी भुक्तानी भएकोमा सो रकम बढेर आ.व. २०७४/७५ मा रू. ६.३२ अर्व पुगेको देखिन्छ । अघिल्लो आ.व. को तुलनामा निर्जीवन बीमा दाबी भुक्तानीमा भएको प्रतिशत परिवर्तनलाई समेत रेखाचित्र नं ४० मा देखाइएको छ । बीमकहरुको अघिल्लो आ.व. को तुलनामा खुद बीमा दाबी भुक्तानीमा भएको परिवर्तनमा अत्यन्तै उतारचढाब देखिन्छ । आ.व. २०७३/७४ मा वृद्धिदर ऋणात्मक समेत भएको छ । आ.व. २०७२/७३ मा भुकम्पका कारण दाबी अत्यधिक बढ्न गएकोले दाबी भुक्तानीमा तीव्र वृद्धि भएको हुँदा सो आ.व. को तुलनामा आ.व. २०७३/७४ को वृद्धिदर ऋणात्मक भएको हो ।

५.११ निर्जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण

बीमा ऐन, २०४९ को दफा ३९ तथा बीमा नियमावली, २०४९ को नियम ३८ मा रहेको व्यवस्था बमोजिम समितिबाट निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको सुपरीवेक्षण गर्ने गरिएको छ । निर्जीवन बीमा व्यवसायमा निहित जोखिमहरुबाट बचाउनका लागि र व्यवसाय सञ्चालनका क्रममा हुने कमी कमजोरी तथा गल्तीहरुलाई समयमै निराकरण गर्नका लागी समितले सुपरीवेक्षण कार्यलाई तीव्रता दिएको छ । हाल समितिको सुपरीवेक्षण माहाशाखाले बीमा ऐन, बीमा नियमावली, समितिबाट जारी निर्देशिका, परिपत्रका साथै बीमाको सर्वमान्य अभ्यासहरुको परिपालनाको आधारमा अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गर्ने कार्यलाई तीव्रता दिएको छ । साथै, विभिन्न वित्तीय अनुपातहरुलाई समेत अनुगमनको क्रममा विश्लेषण गर्ने गरिएको छ ।

तालिका नं २३ निर्जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण २०७३/७४

क्र.सं.	बीमक	स्थलगत निरीक्षण	आकस्मिक स्थलगत निरीक्षण
१	यूनाईटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लि.	१ पटक	१ पटक
२	नेको इन्सुरेन्स लि.		१ पटक
३	सगरमाथा इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		१ पटक
४	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		१ पटक
५	एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		१ पटक
६	शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		१ पटक
७	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		१ पटक
८	नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.		१ पटक
९	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड	१ पटक	

तालिका नं २४ निर्जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण २०७४/७५

क्र.सं.	बीमक	स्थलगत निरीक्षण	आकस्मिक स्थलगत निरीक्षण	भौतिक पूर्वाधार परीक्षण
१	सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लिमिटेड		१ पटक	
२	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१ पटक		
३	हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१ पटक		
४	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड		१ पटक	
५	नेपाल पुनर्बीमा कम्पनी लिमिटेड	१ पटक		
६	प्रिमियर इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	१ पटक		
७	प्रूडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१ पटक		
८	नेको इन्सुरेन्स लिमिटेड		१ पटक	
९	जनरल इन्सुरेन्स कं.लिमिटेड			१ पटक
१०	अजोड इन्स्योरेन्स लिमिटेड			१ पटक
११	सानिमा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड			१ पटक

आ.व. २०७४/७५ मा ५ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको स्थलगत निरीक्षण, ३ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको आकस्मिक स्थलगत निरीक्षण र ३ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको भौतिक पूर्वाधार परीक्षण गरी कूल ११ वटा कम्पनीहरुको निरीक्षण सम्पन्न भएको छ भने गत आ.व. मा २ वटा वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको स्थलगत निरीक्षण र ८ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको आकस्मिक स्थलगत साथै सबै बीमा कम्पनीहरूमा १ पटक आकस्मिक स्थलगत निरीक्षण गरिएको छ ।

५.१२ निर्जीवन बीमा कम्पनीको सुपरीवेक्षण प्रतिवेदन कार्यान्वयन

तालिका नं २५ निरीक्षण प्रतिवेदनको कार्यान्वयन (२०७३/७४ र २०७४/७५)

क्र.सं.	बीमक	कारवाही	कारवाहीको मिति
१	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	सचेत	०२/२८/२०७३
२	प्रिमियर इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	निर्देशन जारी	०८/१६/२०७३
३	शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	सचेत	०८/१६/२०७३
४	प्रभु इन्स्योरेन्स लिमिटेड	सचेत	०८/१६/२०७३
५	हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	सचेत	०८/१६/२०७३
६	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	सचेत	०८/१६/२०७३
७	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	सचेत र निर्देशन	०१/१२/२०७५
८	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	निर्देशन	०४/२९/२०७५
९	नेको इन्सुरेन्स लिमिटेड	सचेत	०४/०३/२०७४
१०	एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	निर्देशन	०१/१२/२०७५
११	हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	निर्देशन	०१/१९/२०७५

सुपरीवेक्षण प्रतिवेदनको कार्यान्वयन मार्फत बीमा कम्पनीहरुमा हुने कमी कमजोरीहरुको सम्वन्धमा बीमा कम्पनीलाई समयमा नै सुसूचित गराउने तथा बीमा ऐन, बीमा नियमावली, समितिबाट जारी निर्देशिका तथा परिपत्रहरुको उल्लङ्घन भएमा कम्पनीहरुलाई समितिले बीमा ऐन, २०४९ मा भएको व्यवस्था बमोजिम सचेत गर्ने, निर्देशन दिने, जरिवाना गर्ने तथा अन्य आवश्यक कारवाही गर्ने गरेको छ ।

आ.व. २०७३/७४ र २०७४/७५ मा ६ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुलाई सचेत गराईएको छ भने ४ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुलाई निर्देशन जारी गरिएको छ । त्यसैगरी एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडलाई सचेत गराउनुका साथै निर्देशन समेत जारी गरिएको छ ।

५.१३ निर्जीवन बीमा कम्पनीको वित्तीय विवरण स्वीकृति

बीमा ऐन, २०४९ तथा बीमा नियमावली, २०४९ मा भएको व्यवस्था वमोजिम निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुले प्रत्येक आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ६ महिना भित्रमा कम्पनीको वित्तीय विवरण समितिमा स्वीकृतिको लागि पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ । समितिमा प्राप्त वित्तीय विवरणहरुको अध्ययन तथा विश्लेषण गरी आवश्यकता अनुसार निर्देशनहरु समेत दिने गरिएको छ । आ.व. २०७३/७४ मा वित्तीय विवरण स्वीकृत भएका निर्जीवन बीमा ब्यबसाय गर्ने बीमकहरु देहाय अनुरुप रहेका छन् ।

तालिका नं २६ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको आ.व. २०७३/७४ मा पेश तथा स्वीकृत भएका वित्तीय विवरणहरुको अवस्था

क्र.स.	बीमकको नाम	आ.व. २०७३/७४ मा पेश भएको वित्तीय विवरण		
		स्वीकृत भएको	प्रक्रियामा रहेको	पेश नभएको
१	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	√		
२	दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	√		
३	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड			√
४	नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	√		
५	हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	√		
६	यूनाईटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	√		
७	प्रिमियर इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	√		
८	एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	√		
९	नेको इन्सुरेन्स लिमिटेड	√		
१०	सगरमाथा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	√		
११	प्रभु इन्स्योरेन्स लिमिटेड	√		
१२	आइ एम ई जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	√		
१३	प्रूडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	√		
१४	शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	√		
१५	लुम्विनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	√		
१६	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	√		
१७	सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	√		

आ.व. २०७३/७४ मा राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेडले बीमा समिति समक्ष वित्तीय विवरण पेश नगरेको पाइए तापनि अन्य १६ वटा निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुले समितिबाट वित्तीय विवरणको स्वीकृति प्राप्त गरेका थिए ।

अन्य बीमा बजार

६.१ निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको बाढी सम्बन्धी दाबीको विवरण

रेखाचित्र नं ४१ निर्जीवन बीमकहरुको बाढीको विवरण

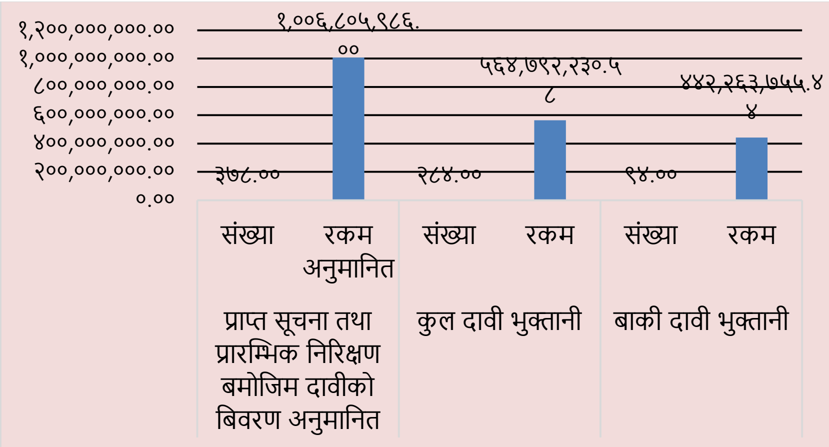

आ.व. २०७४/७५ मा आएको बाढी तथा पहिरोले पनि नेपालीहरुको जनधनमा ठूलो क्षति गरेको थियो। प्राप्त विवरण बमोजिम अग्नि, मोटर, सामुद्रिक, ईन्जिनियरिङ्ग तथा विविध बीमा अन्तर्गत ३७८ वटा बीमा दाबी मध्ये २८४ वटा अर्थात ७५.१३ प्रतिशत भन्दा बढी बाढी वापत दाबी भुक्तानी भईसकेको छ । जुन रकम रू. ५६ करोड रहेको छ । जम्मा १ अर्व दावी मध्ये रू. ४४ करोडको दावी भुक्तानी गर्न बाँकी देखिन्छ । (अनुसूची-१९)

६.२ आ.व.२०७४/७५ सम्ममा भएको बाली तथा पशुपन्छी बीमा कारोवारको विवरण

तालिका नं २७ आ.व.२०७४/७५ सम्ममा भएको बाली तथा पशुपन्छी बीमा कारोवारको विवरण

बीमाको किसिम	आ. व. २०७३/७४*				आ. व.२०७४/७५*			
	बीमाङ्क	बीमाशुल्क	अनुदान वापत भुक्तानी गर्नुपर्ने रकम ७५५	कृषकहरुलाई बालि वापत भुक्तानी गरिएको दाबी रकम	बीमाङ्क	बीमाशुल्क	अनुदान वापत भुक्तानी गर्नुपर्ने रकम ७५५	कृषकहरुलाई बालि वापत भुक्तानी गरिएको दाबी रकम
जम्मा बाली	१३३.९६	४.९२	३.६८	२.६२	२०४.५८	५.२१	३.९१	३.४१
जम्मापशु पन्छी	७९०.५५	३७.६८	२८.२६	२२.९८	१,११६.२८	५२.०७	३९.०५	२५.२४
कूल जम्मा	९२४.५१	४२.६	३१.९४	२५.६	१,३२०.८६	५७.२८	४२.९६	२८.६५

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन । २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

आ.व. २०७३/७४ मा सबै बीमकहरुबाट बाली तर्फ रु. १३३ करोडको बीमाङ्क बराबरको बीमालेख जारी भएको थियो । ४ करोड बराबरको बीमशुल्क आर्जन गरेको मध्ये नेपाल सरकारबाट ७५ प्रतिशतले रु. ३ करोडको अनुदान प्राप्त भएको थियो । सो अवधि सम्ममा रु. २ करोड बराबरको दाबी भुक्तानी भईसकेको छ । त्यसैगरी आ.व.२०७४/७५ मा रु. २ अर्व ४ करोडको बीमाङ्क बराबरको बीमालेख जारी भएको थियो र करीब रु. ५ करोड बीमशुल्क मध्ये नेपाल सरकारबाट ७५ प्रतिशतले रु. ३ करोडको अनुदान प्राप्त भएको छ । सो अवधि सम्ममा रु. ३ करोड बराबरको दाबी भुक्तानी भईसकेको देखिन्छ ।

पशुपन्छी बीमा अन्तर्गत आ.व.२०७३/७४ मा बाली तर्फ रु. ७९० करोडको बीमाङ्क बराबरको बीमालेख जारी भएको थियो र ३७ करोड बराबरको बीमशुल्क मध्ये नेपाल सरकारबाट ७५ प्रतिशतले रु. २८ करोडको अनुदान प्राप्त भएको थियो । सो अवधि सम्ममा रु. २२ करोड बराबरको दाबी भुक्तानी भईसकेको छ । त्यसैगरी आ.व.२०७४/७५ मा भने रु. ११ अर्व १६ करोडको बराबरको बीमालेख जारी

रेखाचित्र नं ४२ आ.व.२०७४/७५ सम्ममा मा भएको बाली तथा पशुपन्छी बीमा कारोवारको बिवरण

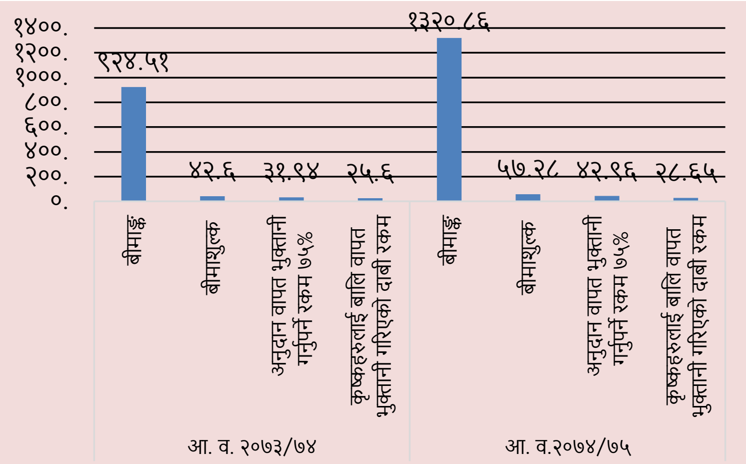

भएको थियो भने करीब २५ करोड बराबरको बीमशुल्क मध्ये नेपाल सरकारबाट ७५ प्रतिशतले रु.३९ करोडको अनुदान प्राप्त भएको देखिन्छ ।

समग्रमा बाली तथा पशुपन्छी बीमा अन्तर्गत आ.व. २०७४।०७५ को अवधिमा बीमकहरुबाट जम्मा रु. १,३२० करोड बराबरको बीमालेख जारी भएको थियो रु. ५७ करोड बराबरको बीमशुल्क मध्ये नेपाल सरकारबाट ७५ प्रतिशतले रु. ४२ करोडको अनुदान प्राप्त भएको र रु. २८ करोड बराबरको दाबी भुक्तानी भएको थियो । उल्लेखित विवरणहरुलाई देहाय बमोजिमको तालिकामा र चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ । (अनुसूची -२०)

६.३ एकिकृत लघु बीमा तथ्याङ्क

बीमाको पहुँच सबै वर्गमा पुऱ्याउने लक्ष्य अनुरुप न्यून आय भएका व्यक्तिहरुलाई समेत बीमाको दायरा भित्र ल्याउन लघु बीमा निर्देशिका, २०७१ तथा सोसँग सम्बन्धित निम्न बीमालेखहरु जारी गरिएको छ ।

१) जीवन:

क) सावधिक लघु जीवन बीमा

ख) म्यादी लघु जीवन बीमा

२) निर्जीवन:

क) व्यक्तिगत दुर्घटना लघु बीमा

ख) ग्राहस्थ्य लघु बीमा

ग) स्वास्थ्य लघु बीमा

रेखाचित्र नं ४३ एकिकृत लघु बीमा तथ्याङ्क

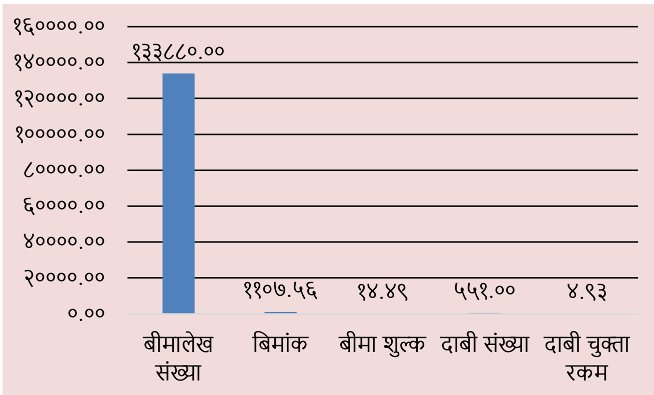

३) नेपाल सरकारको आ. व. २०७३/०७४ को वार्षिक बजेटमा भएको ब्यवस्था:

बीमा कम्पनीहरुले आफ्नो बीमा सेवाको न्यूनतम पाँच प्रतिशत लघुबीमामा अनिवार्य रुपमा प्रवाह गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । ग्रामिण क्षेत्रका न्यून आय भएका समुदाय समक्ष बीमाको पहुँच पुऱ्याई बीमाको दायरालाई फराकिलो बनाउने उद्देश्यले लघु बीमा निर्देशिका, २०७१ जारी गरिएको हो । आ.व. २०७४/७५ सम्ममा १ लाख ३३ हजार बीमालेख जारी भएको थियो भने सोबाट रु. १४ करोड ४९ लाख बीमाशुल्क संकलन भएको थियो । सोही अवधिमा ५५१ वटा बीमालेख वापत रु.४ करोड ९३ लाख रकम बराबरको दावी भुक्तानी भएको देखिन्छ । (अनुसूची-२१)

६.४ नेपाल लघु बीमा पुलद्वारा जारी लघुबीमाको विस्तृत विवरण

लघु बीमाको पहुँच बढाउने उद्देश्यले निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको रु.३ करोड संयुक्त लगानी तथा सक्षम युकेएड (डि एफ आई डि) को रु. ३ करोड रकम प्राविधिक सहयोग प्राप्त गरी २०७३ सालमा स्थापना भएको नेपाल लघु बीमा पुल प्रूडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. ले सो पुलको व्यवस्थापकको प्रतिनिधित्व गरेको थियो । हाल शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लि. ले पुलको व्यवस्थापनको रुपमा कार्य गरी रहेको छ । नेपाल लघु बीमा पुलको लघु बीमा व्यवसायलाई व्यापकता दिने उद्देश्य अनुरुप नेपाल बीमक संघ र Microfinance Institution's Association बीच

रेखाचित्र नं ४४ नेपाल लघु बीमा पुलद्वारा जारी लघुबीमाको विस्तृत विवरण

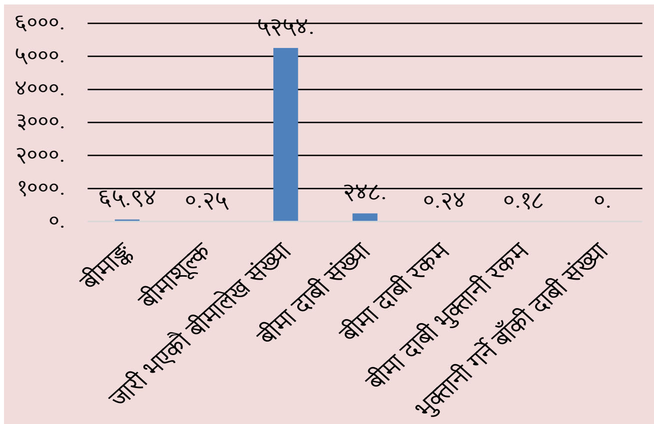

सम्झौता भइसकेको छ । आ.व.२०७४/७५ सम्म ५,२५४ वटा बीमालेख जारी भएको र सोबाट रु. २५ लाख बीमाशुल्क संकलन भई सोही अवधिमा २४८ दाबी संख्या अन्तर्गत रु. २४ लाखको बीमा दाबी परेकोमा कूल रु. १८ लाख रकम भुक्तानी भईसकेको अवस्था छ । (अनुसूची-२२)

६.५ बीमाको दायरा

बीमाको दायराले बीमाको विकास र कति जनसंख्या बीमाको दायरा भित्र परेको प्रतिशतलाई जनाउँदछ । बीमाको दायराको गणना कूल जारी बीमालेखको संख्यालाई देशको जनसंख्याले भाग गरी निकाल्ने प्रचलन रहेको छ । आ.व. २०७४/७५ मा बीमाको दायरा १६.०४ प्रतिशत रहेको छ । आगामी दिनहरूमा बीमा समिति बीमाको दायरा अझ फराकिलो बनाउने उद्देश्यका साथ लागिरहेको छ ।

अनुसूची १
जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको चुक्ता पूँजी तथा कोष

(रु.करोडमा)

क्र.सं.	बीमकको नाम	२०७२।७३			२०७३।७४ *			२०७४।७५ *		
		चुक्ता पूंजी	जगेडा तथा कोष	जीवन बीमा कोष	चुक्ता पूँजी	जगेडा कोष	जीवन बीमा कोष	चुक्ता पूँजी	जगेडा कोष	जीवन बीमा कोष
१	राष्ट्रिय बीमा संस्थान	०.९३	३१.४९	१,१८६.४८	०.९३	३२.१७	१,१७२.१४	१८.१	१६.९७	१,५७२.५३
२	नेशनल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड*	१३२.४९	३७.७५	१,४३१.६२	१३२.४८	७०.८	१,७३७.५५	१६५.६	५०.६८	२,१९७.२०
३	नेपाल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२१६.७५	८४.०६	३,१४०.५२	३०९.६४	४३४.४९	३,९५४.१	४३९.६९	३४७.५७	५,०८६.५५
४	लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लिमिटेड*	१०६.९५	४०.८९	२,६४८.४४	१३३.४६	३४.८७	३,३८९.४४	१३३.४६	६५.१२	४,३२०.८९
५	मेट लाईफ (एलिको)	-	८९.१५	१,११७.७५	-	१३०.४२	१,२८५.७८	०.	१५४.२६	१,५१०.३४
६	एशियन लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	६७.१३	२८.२	७७४.४३	८०.५५	१८.९८	१,०००.०१	१२५.६७	२४.९९	१,३१३.०३
७	सूर्या लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	५०	२५.७२	१६४.६	६५.६	३५.३६	२४१.७	१०९.४८	३२.५९	३५८.०७
८	गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	५५	१८.७२	२२२.१६	५९.४	२०.६६	३०३.६६	५९.४	२४.५९	४३०.४३
९	प्राइम लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	४८.८२	७३.९४	३५८.३१	६१.०२	८१.९३	४८०.०३	१७८.४८	९६.३४	६६३.२१
१०	आई.एम.ई लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	१४०.	९.८४	२१.०३
११	युनियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	१५०.०५	९.६७	३५.४६
१२	सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	१४०.	७.९४	१७.१२
१३	रिलायवल नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	१४०.	१३.२६	८.६७
१४	ज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	१५४.	११.८६	१६.०१
१५	रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	१४७.	७.९९	४.७१
१६	सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	१७५.	११.४२	१०.९३
१७	सानिमा लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	१४०.	६.१५	५.११
१८	प्रभु लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	१४०.	५.३६	७.५४
	सबै बीमकहरुको जम्मा	**६७८.०७**	**४२९.९२**	**११,०४४.३१**	**८४३.०८**	**८५९.६८**	**१३,५६४.४१**	**२,५५५.९३**	**८९६.६**	**१७,५७८.८३**

*२०७४/०७५ सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन । २०७३/०७४ राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

अनुसूची २

जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुले आर्जन गरेको खुद नाफाको विवरण

(रु.करोडमा)

क्र.सं.	बीमकको नाम	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
१	राष्ट्रिय बीमा संस्थान	०.५२	१.७०	१.९५	०.६८	१.९७
२	नेशनल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२५.२५	२६.३४	३४.९७	२३.५५	२९.८३
३	नेपाल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	६१.४१	५२.७६	९०.६६	१००.४६	४७.९२
४	लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लिमिटेड	१९.४८	२४.९	३२.१४	११.६७	१०.९३
५	मेट लाइफ (एलिको)	८.७१	६.८०	३४.४१	४६.०४	२५.९१
६	एशियन लाईफ इन्स्योरे न्स कम्पनी लिमिटेड	७.५२	७.८१	१०.६	५.०६	४.६०
७	सूर्या लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	४.३८	२.१९	१३.२४	१३.६२	१२.१३
८	गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३.८४	३.७	७.५७	७.३१	५.७२
९	प्राइम लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१४.०६	१२.१	२०.८९	२३.५३	२१.६३
१०	आई.एम.ई लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	९.८८
११	युनियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	९.३५
१२	सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	७.९४
१३	रिलायवल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	१२.७८
१४	ज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	१०.९
१५	रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	६.३३
१६	सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	१०.८६
१७	सानिमा लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	७.९९
१८	प्रभु लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	-	-	-	-	५.३३
सबै जीवन बीमकहरु (जम्मा)		**१४५.१७**	**१३८.३**	**२४६.४३**	**२३१.९२**	**२४२.७६**
वृद्धि दर (%)		**-**	**-४.७३**	**७८.१९**	**-५.८९**	**४.३५**

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन । २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

अनुसूची ३

जीवन बीमा कम्पनीहरूको पुनर्बीमाशुल्क

ने. रु. करोडमा

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
१	राष्ट्रिय बीमा संस्थान	-	-	-	-	-
२	नेशनल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	२८.११	२८.४३	२४.८३	२३.०५	२७.६
३	नेपाल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	११.७६	११.९१	१२.११	१६.१५	१६.२८
४	लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लि.	४.३५	८.७९	११.२१	१९.९५	९.३७
५	मेट लाईफ (एलिको)	२.१८	३.०२	४.६३	६.७५	८.५
६	एशियन लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	०.५७	१.०१	०.३९	०.२३	१.३२
७	सूर्या लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३.३३	१०.२८	६.८२	७.४१	७.०८
८	गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	०.३७	१.३५	४.३९	७.८९	६.८८
९	प्राइम लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	११.३५	९.३९	११.९३	१७.९१	१६.६५
१०	आई.एम.ई लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-	-	-	२.२
११	युनियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-	-	-	८.७३
१२	सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-	-	-	०.६१
१३	रिलायवल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-	-	-	८.२९
१४	ज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-	-	-	०.७५
१५	रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-	-	-	०.१७
१६	सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-	-	-	४.२८
१७	सानिमा लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-	-	-	०.०४
१८	प्रभु लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी	-	-	-	-	०.३२
जम्मा		६२.०२	७४.१८	७६.३१	९९.३४	११९.०७
वृद्धिदर (%)		-	१९.६१	२.८७	३०.१८	१९.८६

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन । २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

अनुसूची ४
जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी

(रु.करोडमा)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
१	राष्ट्रिय बीमा संस्थान	१,४७५.४५	१,२१४.४४	१,१५७.३४	१,०७८.४५	१,५२५.७०
२	नेशनल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१,०६२.४९	१,२६४.७३	१,५५३.२५	१,८८२.०९	२,३६१.७९
३	नेपाल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१,८३३.५५	२,४५२.४९	३,३९२.१६	४,७५२.८४	५,०३३.६७
४	लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लिमिटेड	१,५६३.०१	२,०५१.६२	२,६८९.९०	३,५१४.२०	४,३८६.५०
५	मेट लाईफ (एलिको)	९६३.५६	१,०९४.१२	१,२५६.८५	१,४५२.९८	१,७१९.९१
६	एशियन लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	४६८.१७	५८६.४४	७६७.८१	९५४.०८	१,२६८.९१
७	सूर्या लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	११९.६	१६९.६८	२३७.११	३४९.०३	५००.२
८	गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१५८.२४	२०७.६९	२७८.८६	३५९.२५	४९६.२८
९	प्राइम लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२६८.९९	३६६.५९	४७९.२२	६१९.३३	९२६.९९
१०	आई.एम.ई लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	१७३.६५
११	युनियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	१९६.६
१२	सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	१५८.१२
१३	रिलायवल नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	१५९.३
१४	ज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	-	-	-	-	१७३.२४
१५	रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	१४८.७२
१६	सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	२०२.१२
१७	सानिमा लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	-	-	-	-	१३८.२
१८	प्रभु लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	-	-	-	-	१०४.४३
	जम्मा	७,९१३.०६	९,४०७.८०	११,८१२.५०	१४,९६२.२५	१९,६७४.३३
	वृद्धि दर (%)		**१८.८९**	**२५.५६**	**२६.६६**	**३१.४९**

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन । २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

अनुसूची ५

आ. व. २०७४/७५ मा जीवन बीमा कम्पनीहरुले बीमा समिति बाट स्वीकृति लिएका बीमालेखहरु

क्र. सं	बीमकको नाम	स्वीकृत बीमालेख	मिति	आवृत्ति
१	नेशनल लाइफ इ.कं.लि.	एकल ७/१०/१३/१६/१९/२२/२५ वर्षे अमृत–२	२०७४।०९।०३	१
२	लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन नेपाल लि.	जीवन अक्षय–१ बीमालेख	२०७४।०८।१८	१
३	मेट लाईफ (एलिको)	लाईफ केयर म्यादी जीवन बीमालेख	२०७४।१०।०५	१
४	एशियन लाइफ इ.कं.लि.	नवरत्न (सिमित भुक्तानी सावधिक) बीमालेख	२०७५।०१।०४	२
		जीवन संजीवनी (अग्रिम भुक्तानी सावधिक तथा आजीवन) बीमालेख	२०७५।०३।०७	
५	सूर्या लाइफ इ.कं.लि.	सूर्या ग्रामिण कर्जा (म्यादी जीवन) बीमालेख	२०७४।०६।२९	२
		Sum Assured Increment	२०७५।०३।२८	
६	गुराँस लाइफ इ.कं.लि.	गुराँस सुरक्षित भविष्य जीवन बीमा योजना	२०७४।०६।२९	१
७	प्राइम लाइफ इ.कं.लि.	प्राइम जीवन उपहार (अग्रिम भुक्तानी एवं सावधिक) बीमा योजना	२०७५।०३।२८	१
८	आइएमई लाइफ इ.कं.लि.	आइएमई सिम्पल इण्डोमेण्ट	२०७४।०४।३१	२३
		सरल सुरक्षा म्यादी जीवन बीमालेख	२०७४।०५।२२	
		आइएमइ आजिवन (सावधिक) जीवन बीमा योजना	२०७४।०५।२५	
		आइएमइ बाल उज्जवल सावधिक जीवन बीमालेख	२०७४।०५।२८	
		आइएमइ बाल उमंग जीवन बीमालेख	२०७४।०५।२८	
		बीमालेख अन्तर्गत बीमा प्रस्तावकको मृत्यु वा स्थायी अशक्तता भएमा मासिक आय सुविधा दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०५।३०	
		बीमालेख अन्तर्गत बीमितको दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा थप भुक्तानी बारेको पुरक करार	२०७४।०५।३०	
		बीमालेख अन्तर्गत बीमा प्रस्तावकको मृत्यु भएमा किरिया खर्च वापत थप रकम भुक्तानी दिने बारेको पुरक करार		
		बीमालेख अन्तर्गत बीमितको दुर्घटनाबाट मृत्यु वा स्थायी अशक्तता भएमा थप रकम भुक्तानी दिने बारेको पुरक करार		
		बीमालेख अन्तर्गत बीमा प्रस्तावकको मृत्यू वा स्थायी अशक्तता भएमा बीमा शुल्क छुट सुविधा दिने बारेको पुरक करार		
		दुर्घटनाबाट मृत्यु वा पूर्ण अशक्तता भएमा बीमा शुल्क छुट तथा मासिक आय दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०५।३०	
		आइएमइ सवल (सिमित अग्रीम भुक्तानी सावधिक) जीवन बीमालेख	२०७४।०७।०१	
		आइएमइ धन वर्धन १५,२०,२५ वर्षे अग्रीम भुक्तानी सावधिक जीवन बीमालेख	२०७४।०७।०१	
		आइएमइ धन वृक्ष सिमित भुक्तानी सावधिक जीवन बीमालेख	२०७४।०७।१७	
		दुर्घटनाबाट मृत्यु वा स्थायी अशक्त भएमा थप सुविधा दिने बारेको पुरक करार, बीमाशुल्क मिनाहा सम्बन्धि पुरक करार,मासिक आय सुविधा सम्बन्धि पुरक करार तथा दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा थप भुक्तानी सम्बन्धि पुरक करार	२०७४।०७।१७	
		आइएमइ धन वृक्ष सिमित भुक्तानी सावधिक जीवन बीमालेख	२०७४।०७।१७	
		दुर्घटनाबाट मृत्यु वा स्थायी अशक्त भएमा थप सुविधा दिने बारेको पुरक करार, बीमाशुल्क मिनाहा सम्बन्धि पुरक करार,मासिक आय सुविधा सम्बन्धि पुरक करार तथा दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा थप भुक्तानी सम्बन्धि पुरक करार	२०७४।०७।१७	
		आइएमई कल्पधन (अग्रिम भुक्तानी तथा आजीवन) बीमालेख	२०७५।०२।१२	
		आइएमइ मोवाइल (सामुहिक म्यादी) जीवन बीमालेख	२०७४।०८।१८	
९	युनियन लाइफ इ.कं.लि.	सिमित भुक्तानी सावधिक जीवन बीमा योजना	२०७४।०५।२२	९
		अग्रिम भुक्तानी सावधिक तथा आजिवन जीवनलेख	२०७४।०६।२४	
		बाल सावधिक जीवन बीमा योजना	२०७४।०७।१३	
		सावधिक तथा आजिवन जीवन बीमा योजना	२०७४।०७।१३	
		सावधिक जीवन बीमालेख	२०७४।०७।१६	
		बाल समृद्ध सावधिक जीवन बीमालेख	२०७४।०७।२९	
		सामुहिक म्यादी जीवन बीमालेख	२०७४।०९।०६	
		सिमित भुक्तानी (सावधिक तथा आजीवन) बीमालेख	२०७५।०२।१७	

		सिमित भुक्तानी (सावधिक तथा आजीवन) बीमालेखका पुरक कराररहु स्वीकृति	२०७५।०३।०७	
१०	सन नेपाल लाइफ इ.कं.लि.	१५ वर्षे सार्थक आजीवन जीवन बीमालेख	२०७४।०५।२५	९
		नविन आजीवन जीवन बीमालेख	२०७४।०५।२५	
		सन लाइफ सावधिक जीवन बीमालेख	२०७४।०५।२६	
		भाग्योदय जीवन बीमालेख	२०७४।०६।२९	
		बाल समृद्ध जीवन बीमालेख अन्तगर्तको प्रस्तावकको मृत्यु वा अशक्त भएमा बीमाशुल्क छुट दिने तथा मासिक सुविधा दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०८।१३	
		सामुहिक म्यादी जीवन बीमा योजना	२०७४।११।१८	
		धनधान्य अग्रिम भुक्तानी सावधिक जीवन बीमालेख	२०७५।०१।०४	
		नविकरण म्यादी जीवन बीमालेख	२०७५।०१।१०	
		धनलक्ष्मी अग्रिम भुक्तानी सावधिक जीवन योजना	२०७५।०३।२८	
११	रिलायबल नेपाल ला.इ.कं.लि.	रिलायबल अग्रिम भुक्तानी जीवन बीमालेख	२०७४।०६।२४	१०
		प्रस्तावकको दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा वा अशक्त भएमा थप सुविधा दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०६।२४	
		रिलायबल धनपति जीवन बीमालेख	२०७४।०६।२४	
		रिलायबल उच्च शिक्षा जीवन बीमालेख	२०७४।०६।०४	
		रिलायबल म्यादी जीवन बीमालेख	२०७४।०९।०५	
		रिलायबल सावधिक तथा आजिवन बीमा योजना	२०७४।११।२	
		सुलभ जीवन बीमा योजना	२०७४।११।१८	
		बीमालेखका पुरक कराररहु स्वीकृति	२०७५।०३।१०	
		रिलायबल सावधिक बीमालेख तथा दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा वा अशक्त भएमा थप सुविधा दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०६।०१	
		सजिलो (बाल तथा बयस्क, सिमित तथा एकल बीमाशुल्क भुक्तानी) बीमालेख	२०७५।०३।०६	
१२	ज्योति लाईफ इ.कं.लि.	ज्योति सुरक्षित बचत जीवन बीमालेख		११
		दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा थप सुविधा दिने बारे पुरक करार		
		दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा वा पूर्णअंग भंग भएमा थप सुविधा दिने बारे पुरक करार		
		ज्योति म्यादी जीवन बीमालेख	२०७४।०५।२८	
		ज्योति सुनौलो भविष्य बाल जीवन बीमालेख, बाल जीवन बीमालेख अन्तर्गतको प्रस्तावकको मृत्यु भएमा वा दुर्घटनाको कारण पूर्ण अशक्त भएमा बीमाशुल्क छुट सुविधा थप दिने बारे पुरक करार तथा बाल जीवन बीमालेख अन्तर्गतको प्रस्तावकको मृत्यु भएमा मासिक आय सुविधा थप दिने बारेका पुरक करार	२०७४।०६।०२	
		बीमा प्रस्तावकको मृत्यु भएमा वा पूर्ण अशक्त भएमा बीमाशुल्क छुट तथा मासिक आय सुविधा दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०६।०४	
		ज्योति सुरक्षित भविष्य जीवन बीमालेख	२०७४।०६।२४	
		ज्योति धन लाभ जीवन बीमालेख	२०७४।०६।२४	
		घातक रोग अन्तर्गत थप सुविधा दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०६।२४	
		ज्योति एकल तथा सिमित अवधि सावधिक जीवन बीमालेख तथा दुर्घटनाबाट स्थायी अशक्त भएमा मासिक आय सुविधा दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०९।०६	
१३	रिलायन्स लाइफ इ.लि.	रिलायन्स १५ तथा ५० वर्षे धन फिर्ता जीवन बीमालेख	२०७४।०७।१७	६
		रिलायन्स सुखमय जीवन बीमालेख	२०७४।०७।१७	
		रिलायन्स म्यादी जीवन बीमा योजना	२०७४।१२।१२	
		रिलायन्स बाल योजना	२०७४।१२।३०	
		रक्षावरण गरिएको घातक रोग सम्बन्धी पुरक करार	२०७५।०२।२४	
		रिलायन्स सामुहिक जीवन बीमा योजना	२०७५।०३।३२	
१४	सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी	सिटिजन सावधिक जीवन बीमा योजना	२०७४।०६।२२	१४
		सिटिजन अग्रिम भुक्तानी जीवन बीमा योजना	२०७४।०६।२२	
		दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा मृत्यु लाभ दिने बारेको पुरक करार,दुर्घटनाबाट अशक्त भएमा मासिक आय दिने बारेको पुरक करार, दुर्घटनाबाट स्थायी पुर्ण अशक्त भएमा थप सुविधा दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०८।२५	
		सिटिजन बाल भविष्य बीमा योजना तथा पुरक कराररहु	२०७४।०९।१३	

		बीमित/प्रस्तावकको मृत्यु भएमा काजक्रिया खर्च रकम दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०९।१३	
		सिटिजन जीवन साथी योजना तथा दुर्घटना, मृत्यु भएमा दुर्घटना लाभ दिने बारेको पुरक करार	२०७४।१२।२२	
		सिटिजन जीवन साथी योजना तथा दुर्घटना, मृत्यु भएमा दुर्घटना लाभ दिने बारेको पुरक करार	२०७४।१२।२२	
		बीमालेख परिमार्जन बारे	२०७५।०३।०१	
		सिटिजन सामुहिक म्यादी जीवन बीमा योजना तथा पुरक करारहरु	२०७५।०२।१७	
		दुर्घटनाबाट स्थायी पूर्ण अशक्तता भएमा बीमाशुल्क छुट दिने बारेको पुरक करार	२०७५।०२।१०	
		सिटिजन सावधिक बीमा योजना	२०७५।०१।०२	
		दुर्घटनाबाट स्थायी पूर्ण अशक्तता भएमा पूर्ण अशक्तता लाभ दिने बारेको पुरक करार	२०७५।०२।२४	
		१३ घातक रोग सम्बन्धी पुरक करार तथा २० घातक रोग सम्बन्धी पुरक करार	२०७५।०३।२८	
१५	सानिमा लाइफ इ.लि.	सानिमा धनपति अग्रीम भुक्तानी सावधिक जीवन बीमा योजना	२०७४।०७।१५	६
		दुर्घटनाबाट मृत्यु वा पुर्ण अशक्तता भएमा बीमा शुल्क छुट तथा अशक्तता सुविधा दिने बारेको पुरक करार तथा दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा मृत्यु लाभ दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०७।१५	
		सानिमा सरल सावधिक जीवन बीमालेख	२०७४।०७।१७	
		सानिमा दीर्घायु सावधिक जीवन बीमालेख	२०७४।०७।१७	
		सानिमा म्यादी जीवन बीमालेख	२०७४।१०।०५	
		सानिमा बाल सौगात (सावधिक) बीमालेख तथा पुरक करारहरु	२०७४।१२।०४	
१६	प्रभु लाइफ इ.लि.	सम्वृद्ध (सावधिक) जीवन बीमलेख, दुर्घटनाबाट मृत्यु वा स्थायी अंगभंग भएमा थप सुविधा दिने बारेको पुरक करार, तथा दुर्घटनाबाट मृत्यु भएमा थप सुविधा दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०७।३०	१०
		अमुल्य जीवन सावधिक तथा आजीवन जीवन बीमालेख, दुर्घटनाबाट मृत्यु वा पुर्ण अंगभंग भएमा थप सुविधा दिने बारेको पुरक करार	२०७४।०८।०४	
		वैभव जीवन (अग्रिम भुक्तानी सावधिक) बीमालेख	२०७४।१२।०४	
		शुभगृह (अग्रिम सावधिक) जीवन बीमालेख	२०७५।०१।०३	
		जीवन स्पर्श (म्यादी) जीवन बीमालेख	२०७५।०१।०९	
		श्रीवृद्धि जीवन बीमा योजना	२०७५।०२।०२	
		जीवन किरण (सावधिक) बीमा योजना तथा पुरक करार	२०७५।०२।२४	
जम्मा				१०७

अनुसूची ६
मिति २०६८ साल कार्तिक १ देखि २०७१।७२ सम्म रहेको वैदेशिक रोजगार (म्यादी) जीवन बीमालेखले उपलब्ध गराएको सुविधा

क्र. सं.	विवरण	सुविधा रकम रु.
१	मृत्यु भएमा	रु. १०,००,०००
२	स्थायी पूर्ण अशक्तता भएमा	रु. १०,००,०००
३	आंशिक अशक्तता वा आंशिक अंग भंग	बीमाङ्कको ४ देखि ५० प्रतिशतसम्म
४	किरिया तथा अन्य खर्च	रु. १,००,०००
५	औषधी उपचार खर्च	वास्तविक खर्च बीमाङ्कको १० प्रतिशत हद नबढ्ने गरी
६	बिदेशमा मृत्यु भएमा शव ल्याउन लाग्ने खर्च	रू. १,००,००० वा वास्तविक खर्च जुन कम हुन्छ।
७	आयको नोक्सानी वापत	मृत्यु भएमा रुं. २,००,००० र स्थायी अशक्तता भएमा रु. १,००,०००
८	घातक रोग लागेमा	रु. ५,००,०००

अनुसूची ७

जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरु

क्र. सं	कम्पनीको नाम	ठेगाना	स्वामित्व	दर्ता मिति	शाखा	कर्मचारी संख्या
१	राष्ट्रिय बीमा संस्थान	रामशाहपथ	सरकारी	०१/०९/२०२५	१३	७७
२	नेशनल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	लाजिम्पाट	निजी	२३/०९/२०४४	८४	३०९
३	नेपाल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	कमलादी	निजी	०४/०१/२०५८	१३९	४२६
४	लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लिमिटेड	नक्साल	संयुक्त	२३/०४/२०५८	६४	१५९
५	मेट लाईफ (एलिको)	पुल्चोक	बिदेशी	१८/०४/२०५८	२३	१३३
६	एशियन लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	डिल्लीबजार	निजी	२१/१२/२०६४	१००	३४५
७	सूर्या लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	नक्साल	निजी	०६/१२/२०६४	७१	२१३
८	गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	तीनकूने	निजी	१८/१२/२०६४	७३	१७६
९	प्राइम लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	हात्तीसार	निजी	२२/०२/२०६५	१२६	३२३
१०	आई.एम.ई लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	लैनचौर	निजी	२०/०३/२०७४	४७	१३४
११	युनियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	नयाँ बानेश्वर	निजी	२०/०३/२०७४	१२६	२१०
१२	सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	कमलादी	निजी	१८/०४/२०७४	६६	१८४
१३	रिलायवल नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	ज्ञानेश्वर	निजी	१८/०४/२०७४	४२	१९०
१४	ज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	ज्ञानेश्वर	निजी	२०/०३/२०७४	४३	१३७
१५	रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	नयाँ बानेश्वर	निजी	१८/०४/२०७४	५९	९९
१६	सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	थापाथली	निजी	०७/०५/२०७४	८२	१३०
१७	सानिमा लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	कमलादी	निजी	०७/०५/२०७४	१९	८०
१८	प्रभु लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	कमलादी	निजी	०७/०५/२०७४	७७	१४०
	जम्मा				**१,२५४**	**३,३८८**

अनुसूची ८

जीवन बीमा कम्पनीहरुको शाखा सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बीमा कम्पनीको नाम	प्रदेशमा रहेको कार्यालय संख्या							जम्मा कार्यालय संख्या	जम्मा कर्मचारी संख्या
		प्रदेश नं. १	प्रदेश नं. २	प्रदेश नं. ३	प्रदेश नं. ४	प्रदेश नं. ५	प्रदेश नं. ६	प्रदेश नं. ७		
१	श्री राष्ट्रिय बीमा संस्थान	३	१	५	१	२	-	१	१३	१०३
२	श्री नेशनल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२१	४	२०	८	१५	५	११	८४	३९२
३	श्री नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३९	१९	२५	१०	२४	५	१७	१३९	४३०
४	श्री लाइफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लिमिटेड	११	१०	१८	६	१२	१	६	६४	२००
५	श्री मेट लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी (एलिको)	५	-	१०	१	४	-	३	२३	१३३
६	श्री एशियन लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१८	१३	१६	७	१९	९	१८	१००	३४०
७	श्री सूर्या लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	११	११	११	१०	१३	६	९	७१	२१५
८	श्री गुराँस लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१५	११	१०	११	१३	३	१०	७३	१९९
९	श्री प्राइम लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२६	१८	२८	८	२०	१२	१४	१२६	३२२
१०	श्री आईएमई लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	८	८	९	४	७	४	७	४७	१३८
११	श्री युनियन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२४	१८	२४	१६	१४	१५	१५	१२६	२१०
१२	श्री ज्योति लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	९	१३	१४	६	१५	३	६	६६	२००
१३	श्री सन नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	६	६	७	१	९	७	६	४२	१५०
१४	श्री रिलायन्स लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	६	२	१५	८	६	२	४	४३	१२७
१५	श्री रिलायबल नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१२	८	१८	६	७	१	७	५९	१०४
१६	श्री सिटिजन लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	११	८	२७	८	१७	४	७	८२	१३०
१७	श्री सानिमा लाइफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३	६	४		३	-	३	१९	८१
१८	श्री प्रभु लाइफ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	११	१०	१९	११	११	४	११	७७	१४४
	जम्मा	**२३९**	**१६५**	**२८०**	**१२२**	**२११**	**८१**	**१५५**	**१२४१**	**३,२९६**

अनुसूची ९

प्रमुख सुचकाङ्कहरु (जीवन)

(रु.करोडमा)

क्र सं	कम्पनीको नाम	प्रति सेयर किताबी मूल्य	प्रति सेयर आय	प्रति सेयर लाभांश	प्रति सेयर बजार मूल्य	मूल्य आम्दानी अनुपात	खुद नाफा	व्यवस्थापन खर्च	भुक्तानी हुन बाँकी दावी रकम	कूल कायम रहेको बीमालेखको संख्या	सोल्भेन्सी मार्जिन	अन्तरिम बोनोस दर तथा घोषित बोनस दर
१	राष्ट्रिय बीमा संस्थान	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२	नेशनल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३	नेपाल लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२५०.८३	३२.४४	७०.५३	२,१४८.००	६६.२१	८.२२	१०.६५	२२.०९	१,०४४,४५०.००	३.५	रु ६२ देखि रु. ८२
४	लाईफ इन्स्योरेन्स कर्पोरेशन (नेपाल) लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५	मेट लाईफ (ALICO)	-	-	-	-	-	१४.९	९.६	-	-	४७४.	रु ४० देखि रु. ७०
६	एशियन लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१२८.	६.३२	-	१,४५८.००	२३१.	२.	१२.९४	१.०९	१७७,८६१.००	२.३६	रु ४१ देखि रु. ८५
७	सूर्या लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१३९.४७	२०.७६	१८.४८	१,०७०.००	५१.५४	१०.१८	१७.१९	७०.१९	३१०,५२८.००	२.१७	रु ३८ देखि रु.७३
८	गुराँस लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
९	प्राइम लाईफ इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२४५.८५	३८.९४	०.३३	२,५५५.००	६५.६१	९३.५४	१५.०२	९७.७	४६२,२०४.००	२.८	रु ३५ देखि रु. ७५

अनुसूची १०

निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकको चुक्ता पूँजी तथा कोष

क्र.सं	बीमकको नाम	२०७२/७३			२०७३/७४*			२०७४/७५*		
		चुक्ता पूंजी	जगेडा तथा कोष	नर्जीवन बीमा कोष	चुक्ता पूंजी	जगेडा तथा कोष	नर्जीवन बीमा कोष	चुक्ता पूंजी	जगेडा तथा कोष	नर्जीवन बीमा कोष
१	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२८.७६	१३.७७	८.११	२८.७६	१५.४६	१३.५८	६१.७६	२४.५३	१९.८३
२	दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	०	-१९.५६	३३.५१	०	-८.४५	४३.५४	०	-१.३७	५०.६२
३	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड*	१२.४४	१८१.८८	९५.८३	१२.४४	१९३.७३	१०७.६८	२६.६६	२०७.०६	१३५.२३
४	नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	०	-६०.२४	७७.८४	०	-४७.४१	९०.६७	०	-३९.२५	९८.९८
५	हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३२.१	११.८९	२४.५	३८.५२	५.१६	३०.५३	१०२.७२	१६.३३	४०.१३
६	युनाईटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	३०.२४	-१६.३१	८.१२	३०.२४	-४.९५	२१.४७	३०.२४	२.९५	३०.०९
७	प्रिमियर इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	३७.३७	११.४	२३.९	४४.८५	१०.५५	३१.६९	५८.४	६६.२६	४५.०४
८	एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१०.१२	८.६७	१५.२३	१२.१५	७.५	१७.५९	१३.३६	१०.८४	१९.५४
९	नेको इन्सुरेन्स लिमिटेड	३२.४	९.६७	१८.०१	७१.२८	२०.६९	२८.४३	११७.६२	३३.७९	४६.९
१०	सगरमाथा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	४४.१२	१५.७१	३९.१७	५३.८२	२१.८३	४८.८७	५३.८२	५१.७८	५६.८
११	प्रभु इन्स्योरेन्स लिमिटेड	३२.९	१०.४	२४.८१	५७.७५	१४.६८	३३.०५	६८.८४	३४.१४	५०.५९
१२	आइ एम ई जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१५.	४.८२	५.१९	२७.	८.१६	९.३५	५४.	११.५१	१७.७९
१३	प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३५.६	१४.२४	२३.६६	४२.७६	१४.१२	३२.०८	६४.१५	१८.	४१.१३
१४	शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	५०.९८	४२.०९	४५.८३	८१.७६	२६.६६	६३.५३	१०५.७३	२४.२७	९०.४१
१५	लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३३.	९.२६	२३.७६	३९.	१०.९१	३२.६	८८.	१४.७५	४८.५१
१६	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	४०.९८	१४.३२	४६.६२	५१.२३	१३.८३	५८.१३	६४.०४	१४.०४	७५.३७
१७	सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	३४.४८	१५.१८	३०.२७	५३.३६	१३.६२	४१.२७	६४.१४	१६.०४	५५.०४
१८	जनरल इन्स्योरेन्स कं.लिमिटेडको	-	-	-	-	-	-	५४.००	११.५१	१७.७९
१९	अजोड इन्स्योरेन्स लिमिटेडको	-	-	-	-	-	-	७०.००	०.९	१.१
२०	सानिमा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको	-	-	-	-	-	-	७०.००	-	-
	सबै बीमकहरुको जम्मा	**४७०.४९**	**२६७.१९**	**५४४.३६**	**६४४.९२**	**३१६.०९**	**७०४.०६**	**१,१६७.४८**	**५१८.०८**	**९४०.८९**

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन। २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो।

अनुसूची ११
निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरुको खुद नाफाको विवरण

(रु.करोडमा)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
१	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२.८	-२.१३	५.५८	११.५१	१२.४९
२	दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१३.७४	-४०.९८	२०.४४	२०.०१	१५.५६
३	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड *	७.२	२४.८८	१६.३८	२३.७	५५.०९
४	नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१०.०९	-१४०.८१	९७.९५	२५.६७	१६.३९
५	हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	९.३४	१४.१८	१३.०८	१२.१७	१४.०३
६	युनाईटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	४.५९	४.४९	१०.७१	२५.६६	१५.८५
७	प्रिमियर इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	४.५८	१३.१२	१८.४७	१५.५८	१६.७८
८	एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	४.९४	४.३२	६.२९	४.७१	३.७२
९	नेको इन्सुरेन्स लिमिटेड	३.६७	९.२२	१२.१५	२०.८५	२९.०९
१०	सगरमाथा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२०.३२	७.५१	२०.६७	२७.६२	३३.३
११	प्रभु इन्स्योरेन्स लिमिटेड	५.८५	९.६	१४.९३	१६.४७	२२.१५
१२	आइ एम ई जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-०.५७	३.८१	३.०२	८.३२	१६.८७
१३	प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	६.०६	१३.५१	१५.३२	१७.१३	१८.१
१४	शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१३.११	२१.९६	३०.६६	३६.०१	४३.१६
१५	लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	७.२५	१२.४९	१५.१७	१७.९२	२३.८८
१६	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१७.२८	१५.२८	२२.९५	२३.०९	२६.०४
१७	सिदार्थ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	१२.०५	१६.९९	१८.६१	२२.४३	२७.५३
१८	जनरल इन्सुरेन्स कं.लिमिटेड	-	-	-	-	२.०९
१९	अजोड इन्स्योरेन्स लिमिटेड	-	-	-	-	२.
२०	सानिमा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	३.२५
	जम्मा	**१४२.३**	**-१२.५६**	**३४२.३८**	**३२८.८५**	**३९७.३७**
	वृद्धि दर (%)	**-**	**-१०८.८३**	**२,८२५.९६**	**-३.९५**	**२०.८४**

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन । २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो ।

अनुसूची १२

निर्जीवन बीमकहरुको पुनर्बीमाशुल्क

(रु.करोडमा)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
१	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३१.८८	३५.०१	५.१९	४२.६५
२	दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	८.८	११.२९	२०.६८	१७.२८
३	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड *	५०.२८	६७.९९	६०.१९	७१.०४
४	नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१२.९५	१९.७.३	१९.४४	०.०४
५	हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	६२.४	६९.९३	१०४.०५	८६.१७
६	युनाईटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	२०.४४	२७.७६	२४.३३	१९.३६
७	प्रिमियर इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	४५.५७	५३	६०.९९	७२.८६
८	एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	६.७	१२.८१	२२	४९.६६
९	नेको इन्सुरेन्स लिमिटेड	२९.९५	४८.०३	६१.५५	७०.२९
१०	सगरमाथा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	४९.८९	५७.२९	७७.०९	९७.३१
११	प्रभु इन्स्योरेन्स लिमिटेड	३६.५९	३२.५९	४४.५९	४६.४६
१२	आइ एम ई जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	०.२	२३.९९	३९.२	५७.४५
१३	प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२८.२९	३७.३२	९३.१८	८९.६४
१४	शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	८५.३४	९५.२९	३४.७७	१६.०५
१५	लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२२.८६	३०.७५	१९.८६	४८.७४
१६	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	५०.९६	५०.८१	६५.९९	७२.८९
१७	सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	५०.२३	५९.६६	१३७.७	८९.४५
१८	जनरल इन्सुरेन्स कम्पनी लिमिटेडको	-	-	-	०.२
१९	अजोड इन्स्योरेन्स लिमिटेडको	-	-	-	०.११
२०	सानिमा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको	-	-	-	२७.२८
जम्मा		**५९३.३३**	**७१३.५२**	**८९०.८**	**९७४.९३**
वृद्धि दर (%)		**-**	**२०.२६**	**२४.८५**	**९.४४**

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन। २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो।

अनुसूची १३

निर्जीवन बीमा व्यवसायबाट भएको लगानी

(रु.करोडमा)

क्र.सं.	कम्पनीको नाम	२०७०/७१	२०७१/७२	२०७२/७३	२०७३/७४*	२०७४/७५*
१	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	८९.२६	९७.५१	९८.९४	९८.९४	१५५.४६
२	दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१४९.८४	१६०.४२	१६०.४८	१६०.४८	१७९.९१
३	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड	८७.६५	१८१.२५	१६४.९८	३०३.२३	४०५.६२
४	नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१३६.७८	१८६.०१	१७१.०२	१७१.०२	१७८.६२
५	हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	७५.४७	८६.०४	१०८.७	१०८.७	१९२.८४
६	युनाईटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	५५.६८	५३.४३	७५.६९	७५.६९	६८.५६
७	प्रिमियर इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	४८.०५	८२.९५	१३५.५६	१३५.५६	२१२.२७
८	एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३४.९१	३४.५४	४७.२८	४७.२८	५९.५३
९	नेको इन्सुरेन्स लिमिटेड	५३.१४	६२.६९	१६४.४६	१६४.४६	२४६.६४
१०	सगरमाथा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१११.०२	१४१.०९	१३०.६४	१३०.६४	१८९.९१
११	प्रभु इन्स्योरेन्स लिमिटेड	३८.३८	५४.०४	९१.३८	९१.३८	९०.२९
१२	आइ एम ई जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३.९४	१४.४१	४८.९२	४८.९२	९४.४६
१३	प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स् कम्पनी लिमिटेड	६८.६८	९४.४४	१३०.५	१३०.५	१४५.६३
१४	शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	६०.१२	८६.४४	२०३.३४	२०३.३४	२६२.४१
१५	लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	७०.०१	९०.०१	१२८.१६	१२८.१६	१९०.२
१६	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१०९.४१	१५५.१८	१७५.७५	१७५.७५	२२०.०४
१७	सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	७०.७३	९९.०८	१४७.३८	१४७.३८	१८०.५९
१८	जनरल इन्सुरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	६६.२५
१९	अजोड इन्स्योरेन्स लिमिटेड	-	-	-	-	७१.२३
२०	सानिमा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	६९.२५
	जम्मा	**१,२६३.०७**	**१,६७९.५३**	**२,१८३.१८**	**२,३२१.४३**	**३,२७९.७१**
	वृद्धि दर (%)	**-**	**३२.९७**	**२९.९९**	**६.३३**	**४१.२८**

*२०७४/०७५ को सम्पूर्ण तथ्याङ्कको लेखा परीक्षण भएको छैन। २०७३/०७४ को राष्ट्रिय बीमा संस्थान र राष्ट्रिय बीमा कम्पनीको लेखा परीक्षण नभएको तथ्याङ्क हो।

अनुसूची १४

२०७४/७५ मा निर्जीवन बीमा कम्पनीका स्वीकृत बीमालेखहरुको विवरण

क्र. सं	बीमकको नाम	स्वीकृत बीमालेख	मिति	आवृत्ति
१	नेपाल इ.कं.लि.	निश्चिन्त बीमालेख	१२/२०/२०७४	१
२	दि ओरिएण्टल इ.कं.लि.	Commercial General Liability Policy	१२/०८/२०७४	१
३	हिमालयन जनरल इ.कं.लि.	International Travel Insurance Policy	०७/०८/२०७४	२
		ब्यक्तिगत तथा सामुहिक स्वास्थ्य बीमालेख	१२/२१/२०७४	
४	प्रिमियर इन्स्योरेन्स कं.(नेपाल) लि.	प्रिमियर कर्जा सुरक्षा बीमालेख	०१/११/२०७५	१
५	नेको इन्सुरेन्स लि.	Corporate Guard २०१३ Non sec Director & Officer Insurance Policy	२०७४।०६।३२	२
		ढुक्क मनस्थिति बीमा योजना	११/१५/२०७४	
६	सगरमाथा इ.कं.लि.	स्वास्थ्य बीमालेख तथा स्वास्थ्य बीमलेख अन्तर्गत गम्भिर रोगको थप सुरक्षा	०२/१३/२०७५	१
७	शिखर इन्स्योरेन्स कं.लि.	Commercial General Liability Policy	२०७५ /०१ /२३	१
८	लुम्बिनी जनरल इ.कं.लि.	Film Project Insurance Policy	०२/१३/२०७५	१
९	एनएलजी इ.कं.लि.	Electronic Equipment Insurance Policy	०७/०८/२०७४	१
१०	सिद्धार्थ इ.लि.	मरिन हल बीमालेख	२०७५ /०२ /३१	१
११	जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी नेपाल लि.	अग्नि बीमालेख, सामुद्रिक बीमालेख, मोटरसाइकल बीमालेख, निजी सवारी साधन बीमालेख, व्यवसायिक सवारी साधन बीमालेख, व्यक्तिगत दुर्घटना बीमालेख, सामुहिक दुर्घटना बीमालेख, नगद बीमालेख, बैंकरको क्षतिपूर्ति बीमालेख	०३/०३/२०७५	९
१२	सानिमा इ. कं. लि.	अग्नि बीमालेख, सामुद्रिक बीमालेख, मोटरसाइकल बीमालेख, निजी सवारी साधन बीमालेख, व्यवसायिक सवारी साधन बीमालेख, व्यक्तिगत दुर्घटना बीमालेख, सामुहिक दुर्घटना बीमालेख, नगद बीमालेख, बैंकरको क्षतिपूर्ति बीमालेख	२०७५।०३।१०	१९
		ग्राहस्थ बीमालेख, सेंधमारी तथा नकवजनी बीमालेख, Travel Medical Insurance Policy, Contractors' All Risk Policy, Electronic Equipment Insurance Policy, Group Cum Family Hospitalization Insurance Policy, Machinery Insurance Policy, Contractors' Plant & Machinery Insurance Policy, निष्ठा जमानी बीमालेख, अस्पताल तथा घरायसी उपचार सुविधा बीमालेख	२०७५।०३।२४	
१३	अजोड इ .लि.	ग्राहस्थ बीमालेख, सेंधमारी तथा नकवजनी बीमालेख, Travel Medical Insurance Policy, Electronic Equipment Insurance Policy, Contractors' All Risk Policy, Contractors' Plant & Machinery Insurance Policy, Machinery Insurance Policy, निष्ठा जमानी बीमालेख	२०७५।०३।२४	८

अनुसूची १५

निर्जीवन बीमा व्यवसाय गर्ने बीमकहरु

क्र सं	कम्पनीको नाम	ठेगाना	स्वामित्व	दर्ता मिति	शाखा	कर्मचारी संख्या
१	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	कमलादी	निजी	०६/०८/२००४	३४	१८१
२	दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	कान्तिपथ	बिदेशी	०५/३०/२०२४	१४	९९
३	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड	रामशाहपथ	सरकारी	०३/१५/२०७०	१२	७७
४	नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	त्रिपेश्वर	संयुक्त	०९/२३/२०४४	२२	५९
५	हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	बबरमहल	निजी	०४/०६/२०५०	३०	१४८
६	युनाईटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	थापाथली	संयुक्त	०६/०७/२०५०	४९	१३३
७	प्रिमियर इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	नक्साल	निजी	०१/०८/२०५१	२३	३४४
८	एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	हात्तीसार	निजी	०२/१७/२०५१	४८	१७१
९	नेको इन्सुरेन्स लिमिटेड	अनामनगर	निजी	०२/१७/२०५३	७०	२९८
१०	सगरमाथा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	नक्साल	संयुक्त	०३/१२/२०५३	३४	२७८
११	प्रभु इन्स्योरेन्स लिमिटेड	तीनकुन्ने	निजी	०४/०४/२०५३	४३	२३६
१२	आइ एम ई जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	नक्साल	निजी	१०/१०/२०५७	५६	२४१
१३	प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	कमलादी	निजी	०१/२०/२०५९	८०	२४३
१४	शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	थापाथली	निजी	०७/०२/२०६१	४०	४९८
१५	लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	बानेश्वर	निजी	०३/३१/२०६२	८७	२००
१६	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	पानीपोखरी	संयुक्त	०६/२३/२०६२	६३	२७३
१७	सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	बबरमहल	निजी	१२/२३/२०६२	१३	२५२
१८	जनरल इन्सुरेन्स कं.लिमिटेडको	नक्साल	निजी	२०७५/०२/२९	१	६०
१९	अजोड इन्स्योरेन्स लिमिटेडको	सुन्धारा	निजी	२०७५/०२/२९	५	१२
२०	सानिमा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेडको	कमलादी	निजी	२०७५/०२/२९	६	१५
जम्मा					७३०	३,८१८

अनुसूची १६

निर्जीवन बीमा कम्पनीहरुको शाखा सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बीमा कम्पनीको नाम	प्रदेशमा रहेको कार्यालय संख्या							जम्मा कार्यालय संख्या	जम्मा कर्मचारी संख्या
		प्रदेश नं. १	प्रदेश नं. २	प्रदेश नं. ३	प्रदेश नं. ४	प्रदेश नं. ५	प्रदेश नं. ६	प्रदेश नं. ७		
१	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	६	५	११	४	४	१	३	३४	१८१
२	दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३	१	६	१	३	-	-	१४	९८
३	नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१	३	४	१	२	-	१	१२	७७
४	हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३	२	१०	२	३	१	१	२२	६०
५	युनाईटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	४	४	१०	३	५	१	३	३०	१७०
६	प्रिमियर इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	९	७	१५	७	८	१	२	४९	१७२
७	एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३	३	७	२	४	३	१	२३	३४४
८	नेको इन्सुरेन्स लिमिटेड	८	५	१४	४	१३	१	३	४८	९७
९	सगरमाथा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	६	७	२३	९	१४	७	४	७०	३३४
१०	प्रभु इन्स्योरेन्स लिमिटेड	३	४	१३	६	६	१	१	३४	२७८
११	आईएमई जनरल इन्स्योरेन्स लिमिटेड	८	३	१७	५	६	१	३	४३	१६२
१२	प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१०	५	१९	७	६	२	७	५६	२४१
१३	शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	११	९	२४	८	१५	७	६	८०	२४३
१४	लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	८	४	१२	५	५	२	४	४०	४९८
१५	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१४	९	१७	१६	१५	१५	१	८७	२००
१६	सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	११	१०	१५	१०	१२	१	४	६३	२७३
१७	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड	३	१	४	१	२	१	१	१३	२५२
१८	सानिमा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	१		-	-	-	१	४६
१९	अजोड इन्स्योरेन्स लिमिटेड	-	-	५		-	-	-	५	१०
२०	श्री जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	३		२	१	-	-	-	६	१४
	जम्मा संख्या	**११४**	**८२**	**२२९**	**९२**	**१२३**	**४५**	**४५**	**७३०**	**३,७५०**

अनुसूची १७

महाभूकम्प २०७२ को कारणले भएको क्षतिको दावी भुक्तानी विवरण (२०७५ भदौ सम्म)

(रु.करोडमा)

क्र.स.	बीमाको प्रकार	बीमांक रकम (रु लाखमा) (क)	दावी परेको		दावी नलाग्ने संख्या (घ)	दाबी नलाग्ने घटाई बांकी दावी		दावी भुक्तानी भएको		पेश्की		कूल दावी फछर्यौट (अन्तिम दावी भुक्तानी)		सर्भेयर			पुनर्बीमक बाट प्राप्त रकम (ध)
			संख्या (ख)	अनुमानित रकम (रु लाखमा) (ग)		संख्या (ङ). (ख-घ)	रकम (रु.लाखमा) (च)	संख्या (छ)	रकम (रु.लाखमा) (ज)	संख्या (झ)	रकम (रु.लाखमा) (ञ)	संख्या (ट). (घंछ)	दावी रकम (रु.लाखमा) (ठ).(जंञ)	खटाएको दावी संख्या (ड)	प्रतिवेदन प्राप्त हुन बांकी संख्या (त)	प्रतिवेदन प्राप्त हुन बांकी रकम (त)	
१	अग्नी	२८,५६,७७२	१५,२३०	१,०१,४२४	५,६८५	९,५४५	९६,३४२	९,५२३	८६,७२०	२०	३,९३४	१५,२०८	९०,६५४	१४,४२२	१४२,७०	१५२	६०,९३४
२	मोटर	१३,७४६	९८७	२,१३९	१६५	८२२	२,०६२	८२३	१,७४५	१	६	९८८	१,७५०	६८३	६७७	६	१८६
३	सामुद्रिक	१८,५२५	४	१२	१	३	१०	३	८	०	-	४	८	४	४	०	-
४	इन्जिनियरिगं	१२,०९,९५९	१५४	२८,५०४	५१	१०३	२८,४१३	७८	१०,५६४	६	४,८८४	१२९	१५,४४८	१२४	१०८	१६	४,७०६
५	विविध	१३,४१,६९८	१,४२२	३५,४५२	२८०	१,१४२	३५,०२०	१,१२५	३४,७२३	१	२५	१,४०५	३४,७४८	५९२	५८३	९	३१,०७३
	जम्मा	**५४,४०,७००**	**१७,७९७**	**१,६७,५३१**	**६,१८२**	**११,६१५**	**१६१,८४७**	**११,५५२**	**१३३,७६०**	**२८**	**८,८४९**	**१७,७३४**	**१४२,६०८**	**१५,८२५**	**१५,६४२**	**१८३**	**९६,८९९**

अनुसूची १८

प्रमुख सूचकाङ्कहरु (निर्जीवन)

(रु.करोडमा)

क्र सं	कम्पनीको नाम	प्रति शेयर किताबी मूल्य	प्रति सेयर आय	प्रति शेयर लाभांश	प्रति शेयर बजार मूल्य	मूल्य आम्दानी अनुपात	खुद नाफा कूल बीमाशूल्क	व्यवस्थापन खर्च कूल बीमाशूल्क	भुक्तानी हुन बाँकी कूल दाबीको संख्या	कूल कायम रहेको बीमालेखको संख्या	सोल्भेन्सी मार्जिन
१	नेपाल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२०२.७६	४०.०३	२.२६	१४३०.	३५.७२	१५.६१	१८.५९	११६.०७	०	२.५
२	दि ओरिएण्टल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३	राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४	नेशनल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५	हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१९९.३३	३१.६१	१५.	७४५.	२३.५७	९.२३	६.७४	१५.८५	४,४२३१.	३.७८
६	युनाईटेड इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	१५७.	८५.		१,३००.	१५.	४१.	१९.	७८.	८९,८९१.	२.
७	प्रिमियर इन्स्योरेन्स कम्पनी (नेपाल) लिमिटेड	२००.३८	३४.७५	१४.२३	१,६९०.	४८.६३	११.५५	१२.५	४१.१७	१,७९,६५२.	४.२
८	एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	३७१.६२	३८.८१	१०.५३	२,४५०.	६३.१३	१७.८९	२१.९३	०.४८	१८,५५८.	१.७२
९	नेको इन्सुरेन्स लिमिटेड	१७२.३७	२९.२५	१०.५३	९८१.	३३.५४	१५.३१	१३.	४९.	२,०४,५५७.	६.१२
१०	सगरमाथा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२३९.९	५१.३१		१,६४०.	३१.६९	१९.६	२.५९	०	१,००,७६०.	५.१६
११	प्रभु इन्स्योरेन्स लिमिटेड	१९२.	२९.	१९.	१,०००.	३५.	२०.	१४.	१०२.	७२,८७४.	५.
१२	आइ एम ई जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	१२५.९५	३०.८४	०	१,००५.	३२.५९	११.९८	११.५४	४०.८५	५६,११९.	१.८५
१३	प्रुडेन्सियल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२१४.	४०.	२१.	१,४१०.	३५.	१४.	८.	६४.	१,११,३००.	४.३१
१४	शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२१६.७५	४४.०३	३०.५२	१,९४१.	४४.०९	२५.४४	१०.८८	५७.४१	२,६४,७११.	५.०९
१५	लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२१९.	४६.	२७.	९३०.	२०.	१६.	१२.	६८.	१,५३,८१५.	२.१३
१६	एनएलजी इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	२४९.	५०.१	२६.३२	१,४८५.	२९.६४	१६.९७	१२.४५	२७.७१	१,९७,१०१.	४.३७
१७	सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	२१२.८३	४२.०५	१८.९९	१,५००.	३५.६८	१४.९३	१०.०८	४४.२१	१,२४,००४.	१.५२
१८	जनरल इन्सुरेन्स कं.लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१९	अजोड इन्स्योरेन्स लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२०	सानिमा इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

अनुसूची १९

निर्जीवन बीमकहरुको बाढीको बिवरण

क्र.सं		बीमाको प्रकार	प्राप्त सूचना तथा प्रारम्भिक निरीक्षण बमोजिम दावीको बिवरण अनुमानित		कूल दावी भुक्तानी		बाँकी दावी भुक्तानी	
			संख्या	रकम अनुमानित	संख्या	रकम	संख्या	रकम
१		अग्नि बीमा	१६३	५९,२०,२८,९०३.००	११८	३६,६६,००,५३८.७	४५	२२,५४,२८,३६४.३२
२		मोटर बीमा	७२	४,०८,२१,९४९.००	६२	२,३०,१०,९०९	१०	१,७८,११,०४०.००
३		सामुद्रिक बीमा	८	५९,६८,१६६.००	८	५५,८०,०८९	०	३,८८,०७७.००
४		हवाई बीमा	१	३,२२,०००.००	१	३,०५,७४५	०	१६,२५५.००
५		इन्जिनियरिङ बीमा	६३	१८,३८,३२,४८४.००	४७	८,४५,२२,४७४.४४	१६	९,९३,१०,००९.५६
	क	निर्माणाधीन आयोजन	६३	१७,३६,७०,४८४.००	४३	७,६३,०६,४६७.४४	२०	९,७३,६४,०१६.५६
	ख	निमाण सम्पन्न आयोजना	३	६,५०,०००.००	२	४,४७,००७	१	२,०२,९९३.००
	ग	हेभी इक्युप्मेन्ट	४	९५,१२,०००.००	२	७७,६९,०००	२	१७,४३,०००.००
६		विविध	१	-	१	२,५०,०००	०	-
जम्मा			**३७८.००**	**१,००,६८,०५,९८६.००**	**२८४.००**	**५६,४७,९१,२३०.५८**	**९४.००**	**४४,२२,६३,७५५.४४**
		कृषि तथा बाली	१८	१६,६६,३४०.००	१५	१४,९८,७९०		
		पशुपन्छी बीमा	४१	३,६८,४९,६००.००	२२	३५,३४,९५५		
जम्मा			**५९**	**३,८५,१५,९४०**	**३७**	**५०,३३,७४५**	**०**	**०**

अनुसूची २०

आ.व. २०७४/७५ सम्ममा भएको बाली तथा पशुपन्छी बीमा कारोवारको बिवरण

(रु.करोडमा)

क्र.सं.	बीमाको किसिम	आ. व. २०७३/७४				आ. व.२०७४/७५			
		बीमाङ्क	बीमाशुल्क	अनुदान वापत भुक्तानी गर्नुपर्ने रकम ७५%	कृषकहरुलाई बाली वापत भुक्तानी गरिएको दाबी रकम	बीमाङ्क	बीमाशुल्क	अनुदान वापत भुक्तानी गर्नुपर्ने रकम ७५%	कृषकहरुलाई बाली वापत भुक्तानी गरिएको दाबी रकम
१	बाली	२७.८८	१.३६	१.०२	०.११	१७.९८	०.७७	०.५८	०.६१
२	तरकारी	१२.१३	०.६	०.४५	०.०४	१०.५३	०.५२	०.३९	०.४२
३	फलफूल	३७.६२	१.९	१.४२	२.३८	३२.१	१.६५	१.२४	१.३३
४	माछा	५६.३३	१.०६	०.७९	०.०९	१४३.९७	२.२७	१.७	१.०५
	जम्मा बाली	१३३.९६	४.९२	३.६८	२.६२	२०४.५८	५.२१	३.९१	३.४१
५	पशु	७०५.८	३५.२६	२६.४४	२१.५९	९०६.१२	४५.०५	३३.७८	२३.९३
६	पन्छी	८४.७५	२.४२	१.८२	१.३९	२१०.१६	७.०२	५.२७	१.३१
	जम्मा पशु पन्छी	७९०.५५	३७.६८	२८.२६	२२.९८	१,११६.२८	५२.०७	३९.०५	२५.२४
	कूल जम्मा	**९२४.५१**	**४२.६**	**३१.९४**	**२५.६**	**१,३२०.८६**	**५७.२८**	**४२.९६**	**२८.६५**

अनुसूची २१
एकिकृत लघु बीमा तथ्याङ्क

(रु. करोडमा)

क्र. सं	पोर्टफोलियो	बीमालेख संख्या	बीमाङ्क	बीमा शुल्क	दाबी संख्या	दाबी भुक्तानी रकम
			जीवन			
१	सावधिक	१३,८३३	११८.९१	८.०१	२३१	२.८०
२	म्यादी	१,१८,२०४	९२३.३३	६.४४	३०७	२.१०
जम्मा जीवन		१,३२,०३७.००	१,०४२.२४	१४.४५	५३८.००	४.९०
			निर्जीवन			
१	गार्हस्थ	१३२	२.४४	०.०१	३	०.०१
२	स्वास्थ	२७	०.०८	०.०१	५	०.०१
३	दुर्घटना	१,६८४	६२.८	०.०२	५	०.०१
जम्मा निर्जीवन		१,८४३.००	६५.३२	०.०४	१३	०.०३
कूल जम्मा		१,३३,८८०.००	१,१०७.५६	१४.४९	५५१	४.९३

अनुसूची २२
नेपाल लघु बीमा पुलद्वारा जारी लघुबीमाको विस्तृत विवरण

(रु. करोडमा)

क्र. सं	लघु बीमालेखको प्रकार	बीमाङ्क	बीमाशुल्क	जारी भएको बीमालेख संख्या	बीमा दाबी संख्या	बीमा दाबी रकम	बीमा दाबी भुक्तानी रकम	भुक्तानी गर्ने बाँकी दाबी संख्या
१	दुर्घटना	५८.४३	०.०६	३९५६	४	०.०२	०.०२	०
२	गार्हस्थ	१.०३	०.०१	५३	०	०.०१	०.०१	०
३	स्वास्थ्य	३.४७	०.१४	९९२	२३८	०.१७	०.११	०
४	गम्भिर प्रकृतिका रोग	१.५८	०.०१	१०५	०	०.०१	०.०१	०
	जम्मा जीवन	**६४.५१**	**०.२२**	**५१०६.**	**२४२.**	**०.२१**	**०.१५**	**०.**
५	व्यवसाय	१.	०	५५	०	०.०१	०.०१	०
६	लघु पशुधन	०.३९	०.०२	८९	६	०.०१	०.०१	०
७	लघु वाली	०.०४	०.०१	४	०	०.०१	०.०१	०
	जम्मा निर्जीवन	**१.४३**	**०.०३**	**१४८.**	**६.**	**०.०३**	**०.०३**	**०.**
	कूल जम्मा	**६५.९४**	**०.२५**	**५२५४.**	**२४८.**	**०.२४**	**०.१८**	**०.**

बीमा समिति

अनुसूची २३

मिति २०७४ आषाढ ३१ (जुलाई १५, २०१७) को वासलात

बिवरण	अनुसूची नं.	यस वर्षको रकम रु.	गत वर्षको रकम रु.
पूँजी कोष एवं दायित्व			
संचित र जगेडा कोष			
क) संचित कोष	१	३,२१,२४,३७,८९३	२,५३,२३,१९,७९०
ख) बिशेष कोष	२	-	-
जम्मा :		३,२१,२४,३७,८९३	२,५३,२३,१९,७९०
मध्यम तथा दिर्घकालीन ऋण	३		
क) सुरक्षित ऋण		-	-
ख) असुरक्षित ऋण		-	-
जम्मा :		-	-
कूल जम्मा		३,२१,२४,३७,८९३	२,५३,२३,१९,७९०
सम्पत्ति			
स्थिर सम्पत्ति			
(क) परल मोल	४	५७,१२,९६,२४४	५६,५४,२७,०९८
(ख) न्यून : ह्रास		३,८४,७७,१५८	३,५५,९८,६३६
खूद मुल्य		५३,२८,१९,०८६	५२,९८,२८,४६३
निर्माणाधीन एवं कार्य प्रगति खर्च			
लगानी	५	१,९५,००,००,०००	१,४२,००,००,०००
चालू संपत्ति, पेश्की र सापटी			
जिन्सी मौज्दात	६	७,४७,६६१	१,१०,३१५
ब्यापारिक तथा अन्य प्राप्य रकम	७	६५,३२,९८,१७०	४७,८९,४५,४५३
नगद र अन्य मौज्दात	८	८,५२,२०,५७८	९,२६,०४,१७९
अग्रीम भुक्तानी रकम, पेश्की, सापटी र धरौटी	९	५,४६,०३,१८२	५,५०,९१,५७५
कूल चालू संपत्ति		७९,३८,६९,५८९	६२,६७,५१,५२२
न्यून : चालू दायित्व र ब्यवस्था			
ब्यापारिक तथा अन्य भुक्तानी गर्नुपर्ने रकम	१०	६३,४०,११७	१७,९९,१८८
ब्यवस्थाहरु	११	५,७९,१०,६६४	४,२४,६१,००६
कूल चालू दायित्व		६,४२,५०,७८२	४,४२,६०,१९४
खूद चालू सम्पत्ति		७२,९६,१८,८०७	५८,२४,९१,३२८
अपलेखन गर्न बाँकी	१२		
स्थगन कर -टिप्पणी .....अनुसार)			
कूल जम्मा		**३,२१,२४,३७,८९३**	**२,५३,२३,१९,७९०**

बीमा समिति

अनुसूची २४

आय व्यय विवरण

२०७३ श्रावण १ देखि२०७४ अषाढ ३१ (१६ जुलाई २०१६ देखि १६ जुलाई २०१७) सम्मको

विवरण	अनुसूची नं.	यस वर्षको रकम रु.	गत वर्षको रकम रु.
सेवाबाट प्राप्त आम्दानी			
दर्ता एवं नवीकरण शुल्क	१५	३,४४,६०,६०८	३,९७,४३,५७७
सेवा शुल्क	१६	६०,०९,४६,४९५	४६,८५,९४,८४०
ब्याज आम्दानी	१७	१३,०५,१८,२३४	७,८४,१५,८७४
तालिम शुल्क		-	२,५१,०००
अन्य आम्दानी	१८	४,९४,८५१	६,७०,०५२
जम्मा आम्दानी		७६,६४,२०,१८८	५८,७६,७५,३४२
खर्चः			
कर्मचारीको खर्च एंव भत्ताहरु	१९	६,७७,६०,०६६	४,०८,८१,६९३
सञ्चालन खर्च	२०	३,८०,३०,२११	३,२८,२५,०६२
वित्तीय खर्च	२१	-	-
ह्रास खर्च	४	२८,७८,५२३	४,३५६,८९३
जम्मा खर्च		१०,८६,६८,७९९	७,८०,६३,६४७
आयकर कट्टी गर्नु अघिको खुद बचत		६५,७७,५१,३८८	५०,९६,११,६९५
आयकरको व्यवस्था			
यस वर्षको कर (टिप्पणी ३.१. अनुसार)			-
स्थगन कर (टिप्पणी ३.२. अनुसार)			-
आयकर कट्टी पछिको खुद बचत वासलातमा सारेको		**६५,७७,५१,३८८**	**५०,९६,११,६९५**

बीमा समिति
अनुसूची २५

२०७४ आषाढ मसान्तको नगद प्रवाह बिबरण

बिबरण	यस वर्षको रकम रु.	गत वर्षको रकम रु.
(क) सञ्चालन गतिबिधिबाट भएको नगद प्रवाह		
खुद नाफा	६५,७७,५१,३८८	५०,९०,४०,४१६
गत वर्षको समायोजन	२,२३,६६,७१५	१,१४,२८९
ह्रास कटी	२८,७८,५२३	५१,७७,१७१
चालू पूँजीको परिबर्तन भन्दा अघीको नगद प्रवाह	६८,२९,९६,६२६	५१,४३,३१,८७६
चालू पूँजीको परिबर्तनबाट भएको नगद प्रवाह	-१५,४५,११,०८२	-१०,७९,९७,१७१
जिन्सी मौज्दातमा घटी (वृद्धि)	-६,३७,३४६	१,६९,३७१
आसामी घटी (वृद्धि)	-१७,४३,५२,७१७	-११३०५२,४७३
पेश्कि, सापटी धरौटी घटी (वृद्धि)	४,८८,३९३	३५,५७,०८६
चालु दायित्व तथा ब्यबस्था वृद्धि (घटी)	१,९९,९०,५८८	१३,२८,८४५
सञ्चालन गतिबिधिको खुद नगद प्रवाह (क)	५२,८४,८५,५४४	४०,६३,३४,७०५
(ख) लगानी गतिबिधिबाट भएको नगद प्रवाह		
सम्पति बिक्रिबाट प्राप्त		
लगानीमा भएको वृद्धि	-५३,००,००,०००	-४०,००,००,०००
स्थिर सम्पति खरिद	-५८,६९,१४६	-४२,६८,८७४
लगानी गतिबिधिको खुद नगद प्रवाह (ख)	-५३,५८,६९,१४६	-४०,४२,६८,८७४
ग) आर्थिक गतिबिधिबाट भएको नगद प्रवाह		
बैंकबाट ऋण प्राप्त		
नेपाल सरकारबाट ऋण प्राप्त		
आर्थिक गतिबिधिको खुद नगद प्रवाह (ग)	-	-
प्रस्तुत वर्षको नगद प्रवाह (क + ख + ग)	-७३,८३,६०२	२०,६५,८३१
शुरुको नगद तथा बैंक मौज्दात	**९,२६,०४,१७९**	**९,०५,३८,३४८**

बीमा समिति

कुपण्डोल, ललितपुर फोन नं.: ९७७-१-५५२८६१८

फ्याक्स नं.: ९७७-१-५५२०११९

Toll Free No.: 1660-01-56789

E-mail: info@nib.gov.np, info@bsib.org.np